
NOTAT 2013-4

Verdiskaping i jordbruket i Trøndelag

SIV KARIN
PAULSEN RYE

STEFAN
BRUNZELL

KRISTIN
STOKKE FOLSTAD

HEIDI
KNUTSEN

NILF

Norsk institutt for
landbruksøkonomisk forskning

NILF utgir en rekke publikasjoner

Årlig utkommer:

- «Driftsgranskingar i jord- og skogbruk»
- «Handbok for driftsplanlegging»
- «Utsyn over norsk landbruk. Tilstand og utviklingstrekk».
- «Mat og industri. Status og utvikling i norsk matindustri».

Resultater fra forskning og utredninger utgis i tre serier:

- «NILF-rapport» – en serie for publisering av forskningsrapporter og resultater fra større utredninger
- «Notat» – en serie for publisering av arbeidsnotater, delrapporter, foredrag m.m. samt sluttrapporter fra mindre prosjekter.
- «Discussion paper» – en serie for publisering av foreløpige resultater (bare internettpublisering).

NILF gir også ut:

- «Merverdiavgiftsnøkkel for landbruket»
- «Kontoplan for landbruksregnskap tilpasset NS 4102»
- Regionale dekningsbidragskalkylar.

NILF er sekretariat for Budsjettnemnda for jordbruket som årlig gir ut:

- «Totalkalkylen for jordbruket» (Jordbrukets totalregnskap og budsjett)
- «Referansebruksberegninger»
- «Resultatkontroll for gjennomføringen av landbrukspolitikken»
- «Volum- og prisindeksar for jordbruket» som ligger på:
<http://www.nilf.no/PolitikkOkonomi/Nn/VolumPrisIndeksar.shtml>

NOTAT 2013–4

Verdiskaping i jordbruket i Trøndelag

Siv Karin Paulsen Rye

Stefan Brunzell

Kristin Stokke Folstad

Heidi Knutsen

NILF

Norsk institutt for
landbruksøkonomisk forskning

Serie	Notat
Redaktør	Agnar Hegrenes
Tittel	Verdiskaping i jordbruket i Trøndelag
Forfatter	Siv Karin Paulsen Rye, Stefan Brunzell, Kristin Stokke Folstad, Heidi Knutsen
Prosjekt	Verdiskaping i jordbruket i Trøndelag (A928)
Utgiver	Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)
Utgiversted	Oslo
Utgivelsesår	2013
Antall sider	84
ISBN	978-82-7077-853-9
ISSN	0805-9691
Emneord	verdiskaping, sysselsetting, nettopprodukt, jordbruk, Trøndelag

---

Litt om NILF

- Forskning og utredning angående landbrukspolitikk, matvaresektor og -marked, foretaksøkonomi, nærings- og bygdeutvikling.
- Utarbeider nærings- og foretaksøkonomisk dokumentasjon innen landbruket; dette omfatter bl.a. sekretariatsarbeidet for Budsjettnemnda for jordbruket og de årlige driftsgranskingene i jord- og skogbruk.
- Utvikler hjelpemidler for driftsplanlegging og regnskapsføring.
- Finansieres av Landbruks- og matdepartementet, Norges forskningsråd og gjennom oppdrag for offentlig og privat sektor.
- Hovedkontor i Oslo og distriktskontor i Bergen, Trondheim og Bodø.

Forord

Landbruket er en betydningsfull næring i Trøndelag, både for økonomisk verdiskaping og sysselsetting. Landbruket bidrar i tillegg med andre verdier for samfunnet gjennom forvaltning av betydelige arealressurser og kulturlandskapspleie, levende bygder og produksjon av mat for regionens og resten av landets befolkning.

Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) utførte i både i 2004 og 2007 en kartlegging av verdiskaping og sysselsetting i fylket, og viderefører nå beregningene med 2010-tall.

Notatet presenterer resultater som vi håper vil være av betydning som beslutningsstøtte for beslutningstakere både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Som beskrevet i notatet, er det en del usikkerhetsmomenter i grunnlaget for beregningene, spesielt på kommunenivå, og for de minste driftsformene. Dette må det tas hensyn til når resultatene tolkes og brukes.

Vi takker FMLA i Sør- og Nord-Trøndelag for et interessant oppdrag. Ved NILF har Stefan Brunzell gjort beregninger på grunnlag av produksjonstilskuddsregisteret. Siv Karin Paulsen Rye har vært prosjektleder og har sammen med Kristin Stokke Folstad gjort det meste av arbeidet, mens flere andre har bistått ved beregningene. Heidi Knutsen har vært fagfellestøtte og en viktig diskusjonspartner. Agnar Hegrenes har lest gjennom notatet og kommet med nyttige innspill.

Rapporten gis ut i NILFs nettbaserte notatserie. Anne Bente Ellevold har klargjort notatet for publisering.

Oslo, januar 2013
Ivar Pettersen

Innhold

SAMMENDRAG	1
1 INNLEDNING.....	3
1.1 Bakgrunn	3
1.2 Formål	3
1.3 Om beregningene	3
2 STATUS OG UTVIKLINGSTREKK	5
2.1 Jordbruksarealer og dyretall	5
2.2 Jordbruksareal per kommune	9
2.3 Bruksstruktur og antall bruk i melkeproduksjon.....	10
2.4 Sysselsetting i jordbruket i forhold til total sysselsetting.....	12
3 DEFINISJONER OG METODE	17
3.1 Definisjon av jordbruk	17
3.2 Definisjon av verdiskaping.....	17
3.3 Metode og datagrunnlag.....	18
3.3.1 Data fra SLFs tilskudsregister.....	18
3.3.2 Data fra NILFs driftsgranskinger og kalkyler.....	20
3.3.3 Antall bruk i beregningene.....	22
4 OMSETNING, VERDISKAPING OG SYSSELSETTING PÅ BRUKSNIVÅ	25
4.1 Omsetning, verdiskaping og arbeidsforbruk etter driftsform.....	25
4.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar på bruksnivå.....	27
5 OMSETNING, VERDISKAPING OG SYSSELSETTING I FYLKET	29
5.1 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i fylkene.....	30
5.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i ulike driftsformer i fylkene.....	31
5.3 Omsetningen i jordbruket på fylkesnivå, fordelt på markedsinntekter og tilskudd.....	35
6 VERDISKAPING OG SYSSELSETTING PÅ KOMMUNENIVÅ.....	37
6.1 Verdiskaping	37
6.2 Sysselsetting.....	41
7 VERDISKAPING OG SYSSELSETTING ETTER DRIFTSFORM PÅ KOMMUNENIVÅ	45
7.1 Melkeproduksjon storfe.....	45
7.2 Melkeproduksjon geit.....	48
7.3 Ammeku.....	49
7.4 Sauehold.....	51
7.5 Produksjon av fjørfekjøtt.....	54
7.6 Kombinert korn- og svinproduksjon	56
7.7 Kombinert korn- og eggproduksjon	59
7.8 Kombinert korn- og potetproduksjon.....	61
7.9 Ensidig kornproduksjon	63
7.10 Grønnsaker på friland.....	65
7.11 Veksthus	67
7.12 Fukt og bær	69

REFERANSER.....	73
VEDLEGG	75

Sammendrag

Dette notatet presenterer beregninger av verdiskaping og sysselsetting for ulike produksjoner innen jordbruket i Trøndelag på kommunenivå. Omsetning er også beregnet, men kun på fylkesnivå, og fordelt på ulike driftsformer.

Omsetning omfatter både markedsinntekter og produksjonstilskudd. Når ikke annet er sagt, er verdiskaping i dette arbeidet beregnet som nettoprodukt, det vil si den resten som er igjen til betaling for innsatt arbeidskraft og rentekrav på all kapital. Dette tilsvarer vederlag til arbeid og kapital. I nasjonalregnskapet benyttes også bruttoprodukt som verdiskapingsmål. I bruttoproduktet er verdien av kapitalslitet med som en del av verdiskapingen, i tillegg til vederlaget til arbeid og kapital.

I beregningene er antall bruk (jordbruksbedrifter) med forskjellige driftsformer hentet fra SLFs tilskuddsstatistikk, mens omsetning, verdiskaping og sysselsetting per bruk er beregnet ut fra NILFs driftsgranskinger. Modellen og beregningene inkluderer tall fra produksjon av tradisjonelle jord- og hagebruksråvarer som melk, kjøtt, ull, egg, korn, oljefrø, erter, frukt, bær, poteter, grønnsaker og blomster.

Tilsvarende beregninger ble også gjort for regnskapsårene 2004 og 2007. Alle 2004- og 2007-tall som er omtalt i dette notatet er deflatert til 2010-kroner for å få et mer korrekt sammenligningsgrunnlag.

Omsetningen i jordbruket i Sør-Trøndelag er beregnet til å være knapt 2,4 mrd. kr i 2010, inkludert produksjonstilskudd. Av dette er 67 prosent markedsinntekter og 33 prosent offentlige tilskudd.

I Nord-Trøndelag er omsetningen beregnet til 3,7 mrd. kr. Her hentes 76 prosent av inntekten fra markedet, og 24 prosent er offentlige tilskudd. Årsaken til at det er en større andel markedsinntekter i Nord-Trøndelag er at her er det betydelig mer veksthus-, fjørfekjøtt- og grønnsaksproduksjon, og disse produksjonene får lite offentlige tilskudd.

Verdiskapingen (nettoprodukt) i Sør-Trøndelag er beregnet til 793 mill. kr i 2010, og dette er en reduksjon fra 916 mill. kr i 2007, og 912 mill. kr i 2004. I Nord-Trøndelag er verdiskapingen beregnet til 1 182 mill. kr i 2010, en reduksjon fra 1 307 mill. kr i 2007, og 1 235 mill. kr i 2004.

Verdiskapingen målt som bruttoprodukt er hhv 1 009 mill. kr og 1 510 mill. kr i Sør- og Nord-Trøndelag i 2010. Alle de nevnte tallene inkluderer offentlige tilskudd.

I Sør-Trøndelag ble sysselsettingen i jordbruket beregnet til 4 434 årsverk a 1845 timer i 2004, det ble redusert til 3 667 årsverk i 2007, og er fra 2007 redusert med ca. 11 prosent til 3 267 årsverk i 2010. I Nord-Trøndelag var sysselsettingen i jordbruket 5 234 årsverk i 2004, det ble redusert til 4 674 årsverk i 2007, og er fra 2007 redusert med ca. 7 prosent til 4 326 årsverk i 2010. Sysselsettingen i jordbruket består av brukerfamiliens arbeid pluss innleid arbeid.

Statistisk sentralbyrå har beregnet arbeidsinnsatsen i jordbruk (inkl. jakt og viltstell) til å være noe høyere enn det NILF har beregnet, spesielt i Sør-Trøndelag. Det er grunn til å tro at SSBs tall ligger nærmere virkeligheten enn anslaget som vi har kommet til. Hovedårsakene til dette er nærmere beskrevet i 5.1, men dreier seg i korte trekk om metodiske forskjeller og forskjeller knyttet til utvalg.

Grunnlaget for jordbruksdrift er forskjellig i de enkelte kommunene. I Sør-Trøndelag har Oppdal kommune et jordbruksareal på 72 100 dekar, mens Osen har et jordbruksareal på 7 400 dekar i 2010. Midtre Gauldal er den kommunen i Sør-Trøndelag som oppnår høyest verdiskaping i jordbruket totalt sett med ca. 80 mill. kr i 2010. Midtre Gauldal har også størst sysselsetting i jordbruket med 327 årsverk i 2010.

I Nord-Trøndelag har Steinkjer kommune det største jordbruksarealet med 158 900 dekar. Røyrvik har det minste jordbruksarealet med 4 200 dekar. Steinkjer er også den kommunen i Nord-Trøndelag som oppnår høyest verdiskaping i jordbruket totalt sett med ca. 204 mill. kr i 2010. Steinkjer har også størst sysselsetting i jordbruket med 752 årsverk i 2010.

Melkeproduksjon på storfe er den dominerende driftsformen i trøndelagsfylkene, både målt ut fra verdiskaping og sysselsetting. I Sør-Trøndelag står melkeproduksjonen for 545 mill. kr i verdiskaping og en sysselsetting på 2 077 årsverk i 2010. Melkeproduksjonen står for ca. 69 prosent av total verdiskaping i fylket i 2010, mot 74 prosent i 2004. Saueholdet er nest største verdiskaperen i jordbruket i fylket. Beregningene viser 102 mill. i verdiskaping og en sysselsetting på 624 årsverk i saueholdet i 2010.

I Nord-Trøndelag står melkeproduksjonen for 621 mill. kr i verdiskaping og en sysselsetting på 2 292 årsverk i 2010. Melkeproduksjonen står for ca. 53 prosent av total verdiskaping i fylket i 2010, mot 60 prosent i 2004. Driftsformen korn/svin er nest største verdiskaperen i jordbruket i fylket. Beregningene viser 169 mill. i verdiskaping og en sysselsetting på 494 årsverk i denne driftsformen i 2010.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Landbruk og landbruksbasert virksomhet har hatt og har fortsatt stor betydning for sysselsetting og verdiskaping i trøndelagsfylkene. NILF gjennomførte både i 2004 og 2007 prosjekter for å beregne verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i fylkene. Fylkesmannen i begge fylker har på nytt forespurt NILF om et tilsvarende prosjekt basert på 2010-tall. Som belyst i kapittel 2.4 i denne rapporten, er det Nord-Trøndelag som har den største andelen sysselsatte i landbruket i forhold til total sysselsetting i fylket. Sør-Trøndelag har også en større andel sysselsatt i landbruket enn gjennomsnittet på landsbasis.

Ulike aktører har behov for kunnskap om utviklingen, verdiskapingen og sysselsettingen i jordbruket og øvrig virksomhet i Trøndelag. En god og oppdatert kartlegging og kunnskap om jordbrukets betydning for fylker og kommuner er derfor etterspurt

1.2 Formål

Formålet for dette prosjektet har vært på kommunenivå å:

- Tallfeste jordbrukets omsetning, verdiskaping og sysselsetting. Herunder beregne verdiskapingen innen hoveddriftsformene i jordbruket for å vise viktigheten av den enkelte driftsform for verdiskapingen.
- Tallfeste sysselsettingen i jordbruket, og betydningen av jordbrukets hoveddriftsformer i den anledning.
- Prosjektet vil gjøre beregninger for 2010 og se disse i sammenheng med beregningene som ble gjort i 2004 og 2007, bl.a. for å se på utviklingstrekk. Det gjøres beregninger på de samme produksjonene og størrelsesgruppene som ved forrige prosjekt, evt. med noen justeringer knyttet til størrelsesgrupper i forhold til strukturutvikling.

1.3 Om beregningene

Beregningene av verdiskaping og sysselsetting er utført på grunnlag av data fra Statens landbruksforvaltning (flere årganger), NILFs driftsgranskinger (flere årganger) og NILFs kalkyler (flere årganger). Data fra Statens landbruksforvaltning (SLF) viser hvor mange enheter (dyretall, arealomfang etc.) det søkes om produksjonstilskudd til i de enkelte kommunene, og hvilket driftsomfang og hvilken driftsform søkerne har, mens NILFs driftsgranskinger gir opplysninger om arbeidsinnsats, inntekter, kostnader og resultat på forskjellige typer av gårdsbruk og driftsformer. Data er hentet direkte fra databaser hos NILF og SLF, og finnes ikke publisert i den form de er brukt her.

2 Status og utviklingstrekk

Dette kapittel gir en oversikt over noen sentrale utviklingstrekk i jordbruket i fylket. Oversiktene er i all hovedsak basert på offentlig tilgjengelig statistikk. Den mest grunnleggende ressursen for landbruk er produktivt landareal. Det samlede landarealet er på om lag 305 tusen km² for fastlands-Norge, hvorav nesten 18 tusen km² er i Sør-Trøndelag og nesten 21 tusen km² i Nord-Trøndelag. I Sør-Trøndelag er det 747 km² dyrket mark, noe som utgjør 4,2 prosent av landarealet i fylket. Tilsvarende tall for Nord-Trøndelag er 872 km², og dette utgjør også 4,2 prosent av landarealet i fylket. På landsbasis er 3,2 prosent av landarealet dyrka jordbruksareal (Budsjettnemnda for jordbruket, Resultatkontrollen 2012).

2.1 Jordbruksarealer og dyretall

Tabell 2.1 viser antall dekar jordbruksareal, antall jordbruksbedrifter og landbrukseiendommer i både Sør- og Nord-Trøndelag og for landet totalt i 2010, i tillegg til folketallet per 1. januar 2010. Vi ser at begge trøndelagsfylkene har større andel av jordbruksarealet enn de har av befolkningen i Norge, noe som tilsier noe eksport av ulike landbruksbaserte matvarer ut av regionen.

Tabell 2.1 Jordbruksareal, jordbruksbedrifter, landbrukseiendommer og folketall, Sør- og Nord-Trøndelag og landet

	Jordbruksareal i drift (km ²), 2010 ¹⁾	Antall jordbruksbedrifter 2010 ¹⁾	Totalt antall landbruks-eiendommer 2010 ²⁾	Folketall, per 1/1-2010 ³⁾
Landet	10 060	46 624	185 098	4 858 199
Sør-Trøndelag	747	3 204	11 439	290 547
Andel av landet	7,4 %	6,9 %	6,2 %	5,9 %
Nord-Trøndelag	872	3 557	9 840	131 555
Andel av landet	8,7 %	7,6 %	5,3 %	2,7 %

Kilder: 1) Budsjettnemnda for jordbruket, Resultatkontrollen 2012

2) SSB 2012 a,

3) 2010 a

Antall landbrukseiendommer er relativt stabilt over tid mens antall aktive gårdsbruk, målt som søkere av produksjonstilskudd i jordbruket, er redusert de siste årene. Ved søknadsomgangen 31.juli i 2005 var det 3 567 søkere i Sør-Trøndelag og 3 899 i Nord-Trøndelag. Ved samme tidspunkt i 2010 var det 3 164 i Sør-Trøndelag og 3 508 i Nord-Trøndelag. Dette betyr en nedgang i antall søkere på 11,3 prosent i Sør-Trøndelag og 10,0 prosent i Nord-Trøndelag. For landet totalt sett var nedgangen 10,2 prosent i samme periode.

Tabell 2.2 viser at sum jordbruksareal i drift i Sør-Trøndelag økte fra 1998 til 2005. Fra 2005 til 2010 er arealet redusert med 26 500 dekar.

Tabell 2.3 viser at også i Nord-Trøndelag økte jordbruksareal i drift fra 1998 til 2005, og det minket med 24 500 dekar fra 2005 til 2010. Jordbruksarealet som andel av landet, ligger tilnærmet fast for begge fylkene i perioden, noe som tyder på lik arealutvikling i Trøndelag som i resten av landet. Ved tolkingen av tallene må det imidlertid her tas hensyn til digitalisering av kart og ny oppmåling de siste årene. Dette har gitt mer korrekte kart, og det viser seg at tallene tidligere har vært noe høye. De fleste av kommunene har nå fått nye kart, og dette forklarer nok mye av arealreduksjonen.

Tabell 2.2 Utviklingen i arealer i Sør-Trøndelag. Antall 1000 dekar og prosent av landet

	1998	2001	2005	2007	2010
Åker og hage	188,7	193,5	189,1	187,1	186,5
Prosent av landet	4,6	4,8	5,0	5,1	5,3
Fulldyrka eng og beite	502,5	491,1	480,9	475,8	456,5
Prosent av landet	10,3	10,1	9,9	9,7	9,6
Fulldyrka i alt	691,2	684,6	670,1	662,9	643,0
Prosent av landet	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7
Annen eng og beite	71,9	86,5	103,6	103,3	104,2
Prosent av landet	5,0	5,4	6,1	5,9	5,9
Jordbruksareal i drift i alt	763,1	771,1	773,7	766,1	747,2
Prosent av landet	7,3	7,4	7,5	7,4	7,4
Jordbruksareal ute av drift	7,0	7,4	7,0	6,5	6,3
Prosent av landet	7,6	10,2	10,9	11,3	9,4

Kilde: Budsjettnemnda for jordbruket, Resultatkontrollen 2012

Tabell 2.3 Utviklingen i arealer i Nord-Trøndelag. Antall 1000 dekar og prosent av landet

	1998	2001	2005	2007	2010
Åker og hage	366,0	369,5	372,3	363,5	351,8
Prosent av landet	8,9	9,2	9,8	9,9	10,0
Fulldyrka eng og beite	467,3	465,8	459,7	458,4	445,2
Prosent av landet	9,6	9,6	9,5	9,3	9,3
Fulldyrka i alt	833,3	835,3	832,0	821,9	797,0
Prosent av landet	9,2	9,4	9,6	9,6	9,6
Annen eng og beite	52,2	59,0	64,9	71,1	75,4
Prosent av landet	3,6	3,7	3,8	4,1	4,3
Jordbruksareal i drift i alt	885,5	894,3	896,9	893,0	872,4
Prosent av landet	8,5	8,5	8,7	8,7	8,7
Jordbruksareal ute av drift	4,5	4,9	4,4	4,4	5,0
Prosent av landet	4,9	6,7	6,9	7,5	7,5

Kilde: Budsjettnemnda for jordbruket, Resultatkontrollen 2012

Tabell 2.4 og Figur 2.1 viser totalt antall dyr og antall dekar jord det er søkt om tilskudd til i årene 2004 og 2010.

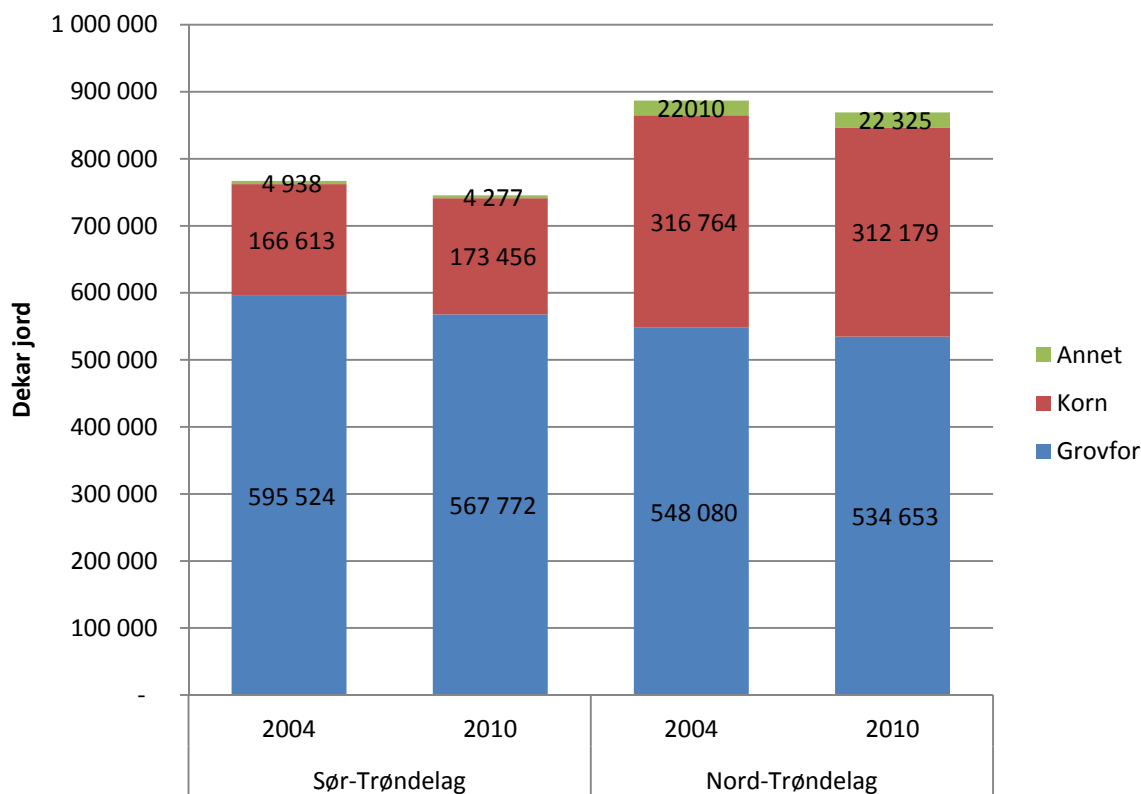
I Tabell 2.4 ser vi at antall kyr er redusert med 13 og 9 prosent i hhv. Sør- og Nord-Trøndelag i perioden. Antall sau har også gått ned, mest i Nord-Trøndelag. Antall ammekyr og høner har økt i begge fylker. Antall kylling har økt betydelig i begge fylker, og med hele 156 prosent i Nord-Trøndelag.

Tabell 2.4 Antall dyr det er søkt om tilskudd til i Sør- og Nord-Trøndelag, fordelt på ulike dyreslag, 2004 og 2010

	Sør-Trøndelag		Prosentvis endring	Nord-Trøndelag		Prosentvis endring
	2004	2010		2004	2010	
Melkekyr	27 169	23 645	-13	30 365	27 569	-9
Ammekyr	3 999	4 221	6	5 270	6 698	27
Melkegeiter	69	-	-100	1 067	516	-52
Sau	49 235	46 079	-6	32 484	27 062	-17
Avlsgris	3 123	2 461	-21	15 838	15 872	0
Høner	147 520	174 428	18	244 444	397 920	63
Kylling	4 528 830	7 621 119	68	4 900 747	12 567 061	156

Kilde: SLF

I Figur 2.1 er arealet fordelt på grovfor, korn og annet. Antall dekar grovfor er redusert i begge fylkene i perioden, med 4,7 prosent i Sør-Trøndelag og 2,4 prosent i Nord-Trøndelag. I Sør-Trøndelag har antall dekar korn økt med 6 800 dekar i perioden, men i Nord-Trøndelag er antall dekar korn redusert med 4 600 dekar på samme tid.

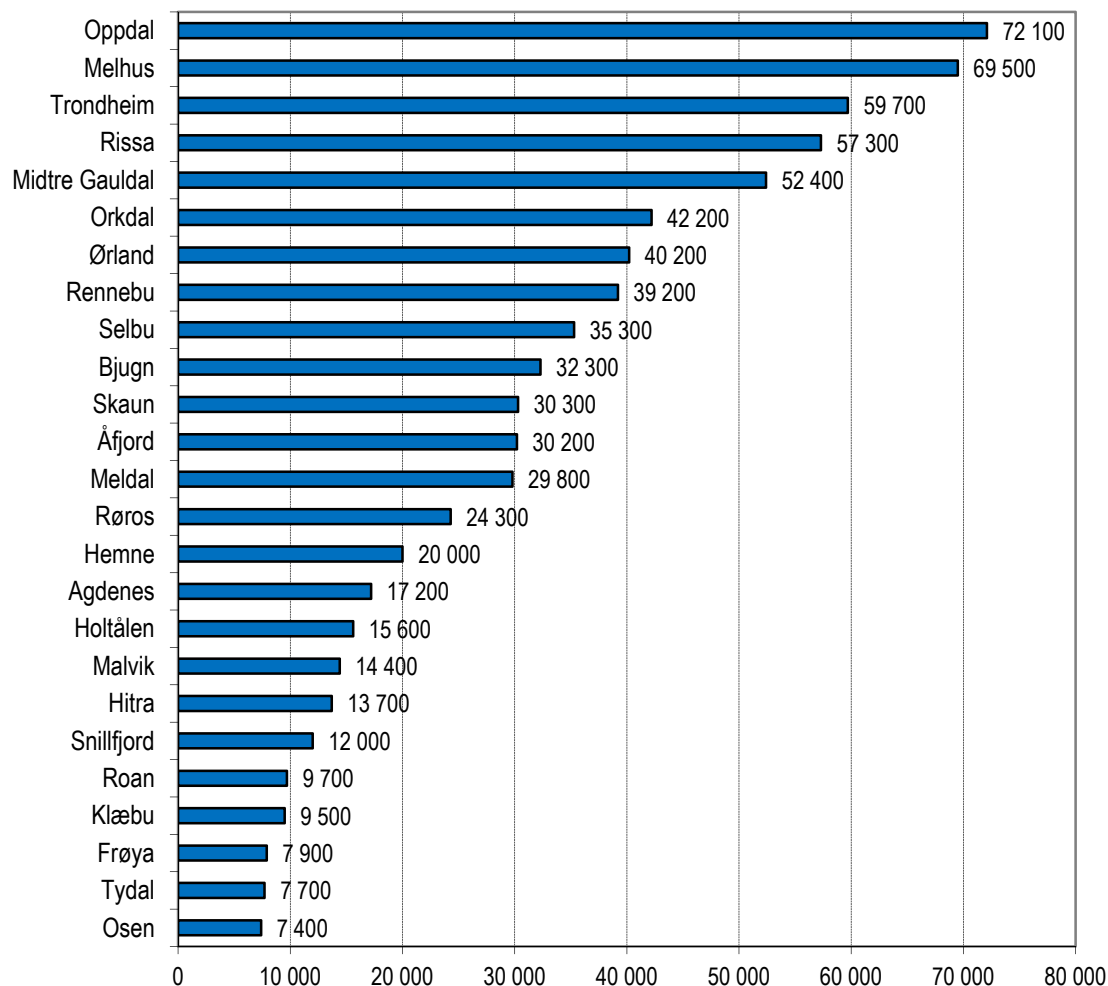
Figur 2.1 Dekar jord det er søkt om tilskudd til i Sør- og Nord-Trøndelag, fordelt på ulike typer vekster, 2004 og 2010

Kilde: SLF

2.2 Jordbruksareal per kommune

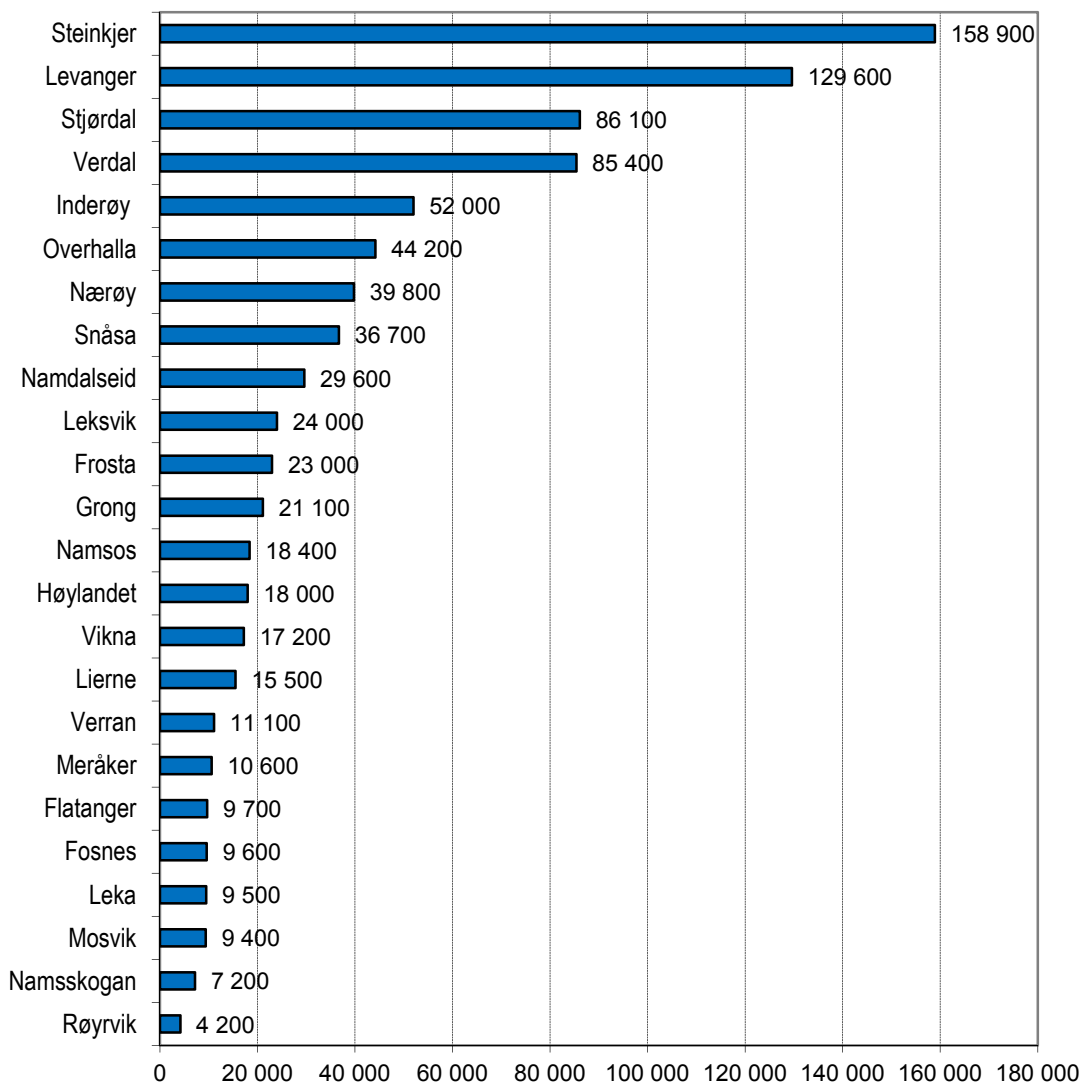
I Figur 2.2 og Figur 2.3 er jordbruksareal i drift fordelt på kommunene i henholdsvis Sør- og Nord-Trøndelag. Oppdal er den kommunen med mest jordbruksareal i Sør-Trøndelag, med 72 tusen dekar, noe som utgjør over 9 prosent av fylkets totale jordbruksareal.

Figur 2.2 Jordbruksareal i drift per kommune i Sør-Trøndelag, 2010. Dekar

Kilde: SSB 2010 b

I Nord-Trøndelag er Steinkjer den største kommunen målt etter jordbruksareal. Den har nesten 159 tusen dekar, noe som utgjør over 18 prosent av fylkets jordbruksareal.

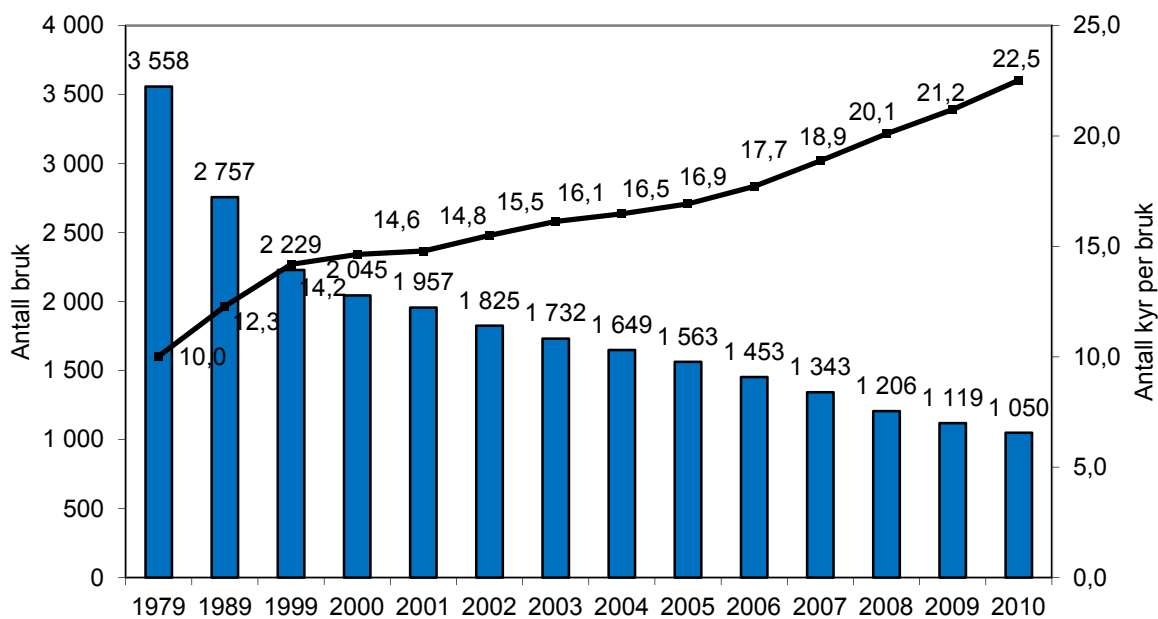

Figur 2.3 Jordbruksareal i drift per kommune i Nord-Trøndelag, 2010. Dekar

Kilde: SSB 2010b

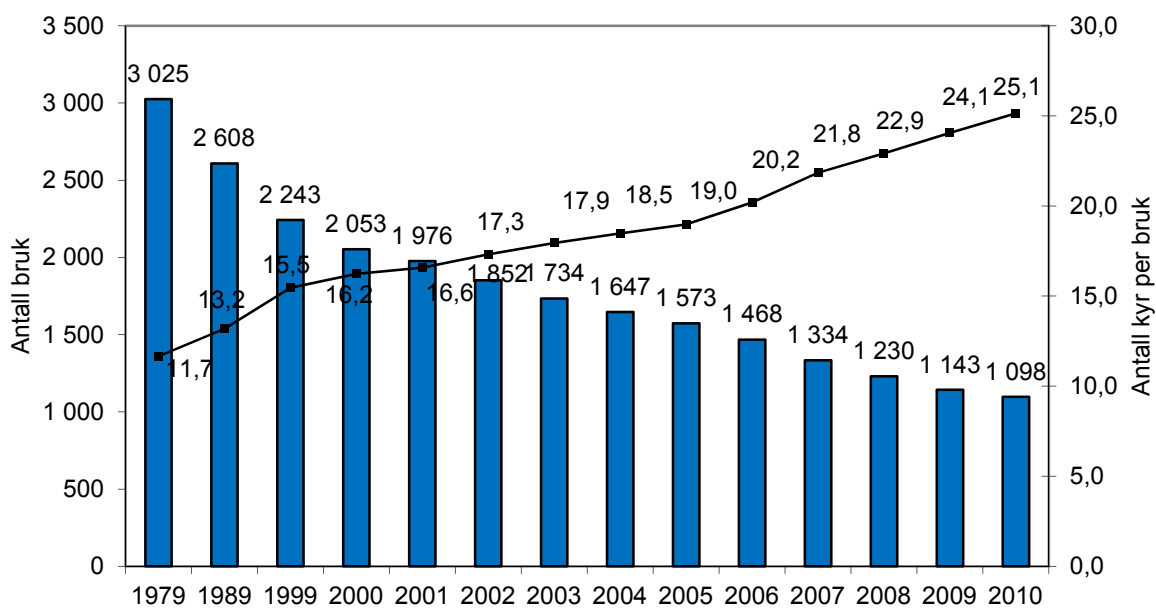
2.3 Bruksstruktur og antall bruk i melkeproduksjon

Innen de fleste driftsformene har driftsomfanget økt og antallet bruk gått sterkt ned. Figur 2.4 og Figur 2.5 viser utviklingen i melkeproduksjonen på storfe etter 1979 i henholdsvis Sør- og Nord-Trøndelag fylke. Vi ser at reduksjonen i antall melkebruk har vært stor, og i 2010 var antallet bruk i Sør-Trøndelag redusert til 29 prosent av hva det var i 1979. I Nord-Trøndelag har nedgangen vært litt mindre, da antall melkebruk har blitt redusert til 36 prosent av hva det var i 1979. I begge fylker har det samtidig skjedd mer enn en fordobling i driftsomfanget på bruksnivå.

Figur 2.4 Strukturutvikling i melkeproduksjon (storfe) i Sør-Trøndelag, 1979-2010.

Kilde: Budsjettnemnda for jordbruket, Resultatkontrollen 2012

Figur 2.5 Strukturutvikling i melkeproduksjon (storfe) i Nord-Trøndelag, 1979-2010

Kilde: Budsjettnemnda for jordbruket, Resultatkontrollen 2012

Etableringen av samdrifter har medvirket til strukturrasjonaliseringen i melkeproduksjon. I antall utgjorde samdriftene i 2000 nesten 2 prosent av det samlede antallet melkebruk i Sør-Trøndelag. I 2010 var denne prosentandelen kommet opp i 13 prosent. Tilsvarende for Nord-Trøndelag var at samdriftene utgjorde nesten 4 prosent i 2000 og nesten 21 prosent i 2010. Tabell 2.5 viser utviklingen i antall samdrifter i Sør- og Nord-Trøndelag etter 1998. Vi ser at det har blitt nesten seks ganger så mange samdrifter fra 1998 til 2010, og at denne utviklingen har vært tilnærmet lik i begge fylkene. En av årsakene til at antall samdrifter har gått ned de siste par årene er at det har blitt tillatt med kvoteleie. Mange av de såkalt «fiktive» samdriftene ble da oppløst.

Tabell 2.5   Utviklingen i antall samdrifter i Sør- og Nord-Trøndelag

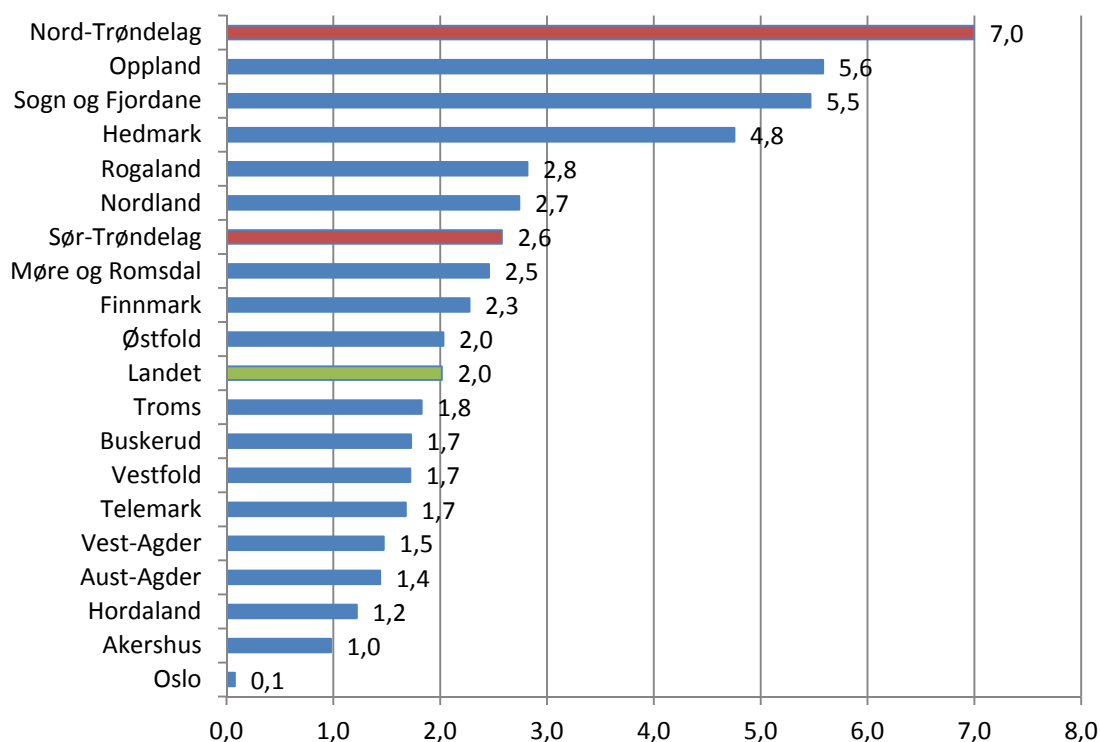
	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Sør-Trøndelag	24	36	64	88	140	193	137
Nord-Trøndelag	41	81	130	179	216	258	228

Kilde: Budsjettnemnda for jordbruket, Resultatkontrollen 2012

2.4 Sysselsetting i jordbruket i forhold til total sysselsetting

I Figur 2.6 ser vi at Nord-Trøndelag er det fylket i landet med høyest andel sysselsatte i jordbruket i 2010. Her er 7,0 prosent av de sysselsatte tilknyttet jordbruket, mens i Sør-Trøndelag er denne andelen 2,6 prosent. For landet totalt er 2,0 prosent av de sysselsatte tilknyttet jordbruk.

NILF har ikke tall for total sysselsetting i fylkene, så for å få sammenlignbare tall har vi i dette kapitlet benyttet SSBs tall for sysselsetting i jordbruket. Tall fra SSB sammenfaller i stor grad med de beregningene NILF har gjort på kommunenivå, men avviker noe i enkelte kommuner. En årsak til dette kan være at SSB beregner sysselsettingen etter arbeidssted. Hvis f.eks. et avløserlag har ansatte som jobber i flere kommuner, så blir alle regnet som sysselsatte i den kommunen hvor avløserlaget har adresse.

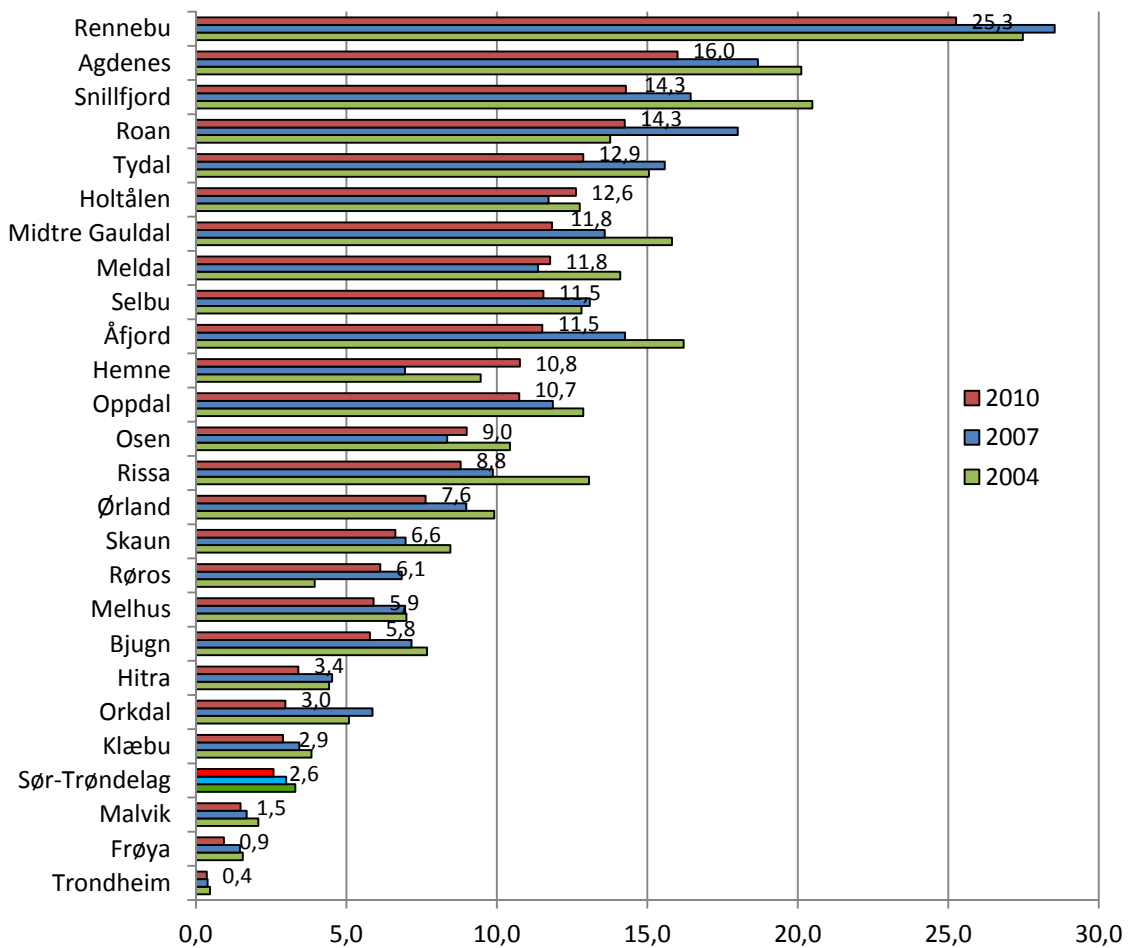

Figur 2.6 Andel sysselsatte i jordbruket i forhold til totalt antall sysselsatte i Norge og på fylkesnivå, 2010

Kilde: SSB 2010 c

Figur 2.7 viser andel sysselsatte i jordbruket for alle kommuner i Sør-Trøndelag. Rennebu har den klart høyeste andelen, med 25,3 prosent sysselsatt i jordbruket i 2010. Trondheim har laveste andel med 0,4 prosent.

I 2004 var andelen sysselsatt i jordbruket 3,3 prosent på fylkesbasis i Sør-Trøndelag, og i 2007 var tilsvarende tall 3,0 prosent.

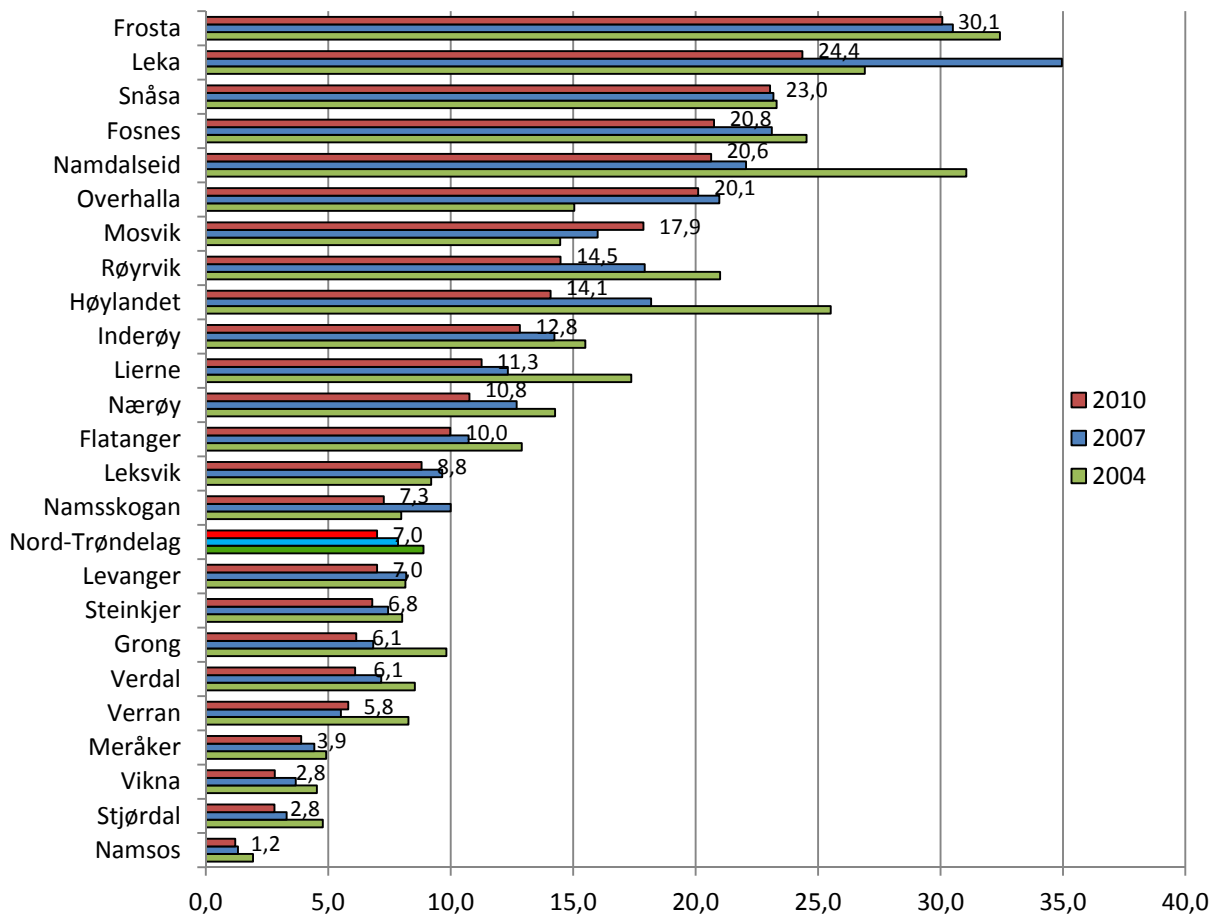

Figur 2.7 Andel sysselsatte i jordbruket i forhold til totalt antall sysselsatte per kommune i Sør-Trøndelag, 2004, 2007 og 2010

Kilde: SSB 2010 c

Figur 2.8 viser andel sysselsatte i jordbruket for alle kommuner i Nord-Trøndelag. Her er det Frosta som har den høyeste andelen, med 30,1 prosent sysselsatt i jordbruket i 2010. Namsos har laveste andel med 1,2 prosent.

I 2004 var andelen sysselsatt i jordbruket 8,9 prosent på fylkesbasis i Nord-Trøndelag, og i 2007 var tilsvarende tall 7,8 prosent.

Figur 2.8 Andel sysselsatte i jordbruket i forhold til totalt antall sysselsatte per kommune i Nord-Trøndelag, 2004, 2007 og 2010

Kilde: SSB 2010 c

3 Definisjoner og metode

3.1 Definisjon av jordbruk

I dette prosjektet er det beregnet verdiskaping og sysselsetting i primærjordbruket kommunevis i Sør- og Nord-Trøndelag. Med jordbruk menes her produksjon av jord- og hagebruksråvarer som melk, kjøtt, ull, egg, korn, oljefrø, erter, frukt, bær, poteter, grønnsaker. Det dreier seg med andre ord om tradisjonelt husdyrhold og planteproduksjon. Følgende driftsformer er med i beregningene: melkeproduksjon på kyr og geiter, produksjon av storfekjøtt på ammekyr, sauehold, produksjon av fjørfekjøtt, kombinert produksjon av korn/svin, kombinert produksjon av korn/egg, kombinert produksjon av korn/potet, ensidig kornproduksjon, grønnsaker på friland, veksthusproduksjon av grønnsaker og blomster, og produksjon av frukt og bær.

3.2 Definisjon av verdiskaping

Begrepet verdiskaping brukes på mange måter, både i faglitteratur og i mer politisk/økonomisk sammenheng. I Nasjonalregnskapet og i regnskap avledet av Nasjonalregnskapet nyttes bruttoproduktet som uttrykk for verdiskaping. Enkelt sagt er bruttoproduktet lik verdien av produserte varer og tjenester minus vareinnsats. Kapitalslit (avskrivninger) er ikke trukket fra. Produktsubsidier, for eksempel prissubsidier er med i bruttoproduktet, men ikke subsidier som ikke kan relateres direkte til et produkt. Se for eksempel SSB (2012c) for en beskrivelse av begrepene i nasjonalregnskapet.

I jordbruket er det forholdsvis mange støtteordninger som ikke er knyttet til produkt, for eksempel husdyrtilskudd, areal- og kulturlandskapstilskudd, og investeringsstøtte. Slike tilskudd vil ikke bli regnet med i verdiskapingen i Nasjonalregnskapet. De er likevel viktige for inntektene i jordbruket og for inntektsvirkningene i andre næringer. Det kan også argumenteres for at overføringene til jordbruket er betaling for produksjon av fellesgoder. Omfanget av overføringene vil med andre ord være et mål på hvordan samfunnet verdsetter fellesgodeproduksjonen rent økonomisk. Derfor har vi valgt å ta med alle subsidier i utrekningen av verdiskapingen i jordbruket.

Med utgangspunkt i NILFs driftsgranskingsdata har vi følgende regnskapsmessige sammenhenger:

- Sum inntekter, jordbruket
- + Familiens arbeid på nyanlegg
- Sum kostnader, jordbruket
- + Kostnader til leid hjelp
- + Kostnader til jordleie
- = «Bruttoprodukt» (tilskudd inkludert)
- Sum avskrivninger, jordbruket
- = «Nettoprodukt» (tilskudd inkludert)
- = Faktorinntekt

I beregningene for jordbruket som omtales i denne rapporten er det i hovedsak nettoprodukt inkludert tilskudd som brukes når verdiskaping omtales, men vi viser også bruttoprodukt i enkelte tabeller. Det produktet som skapes er betaling for arbeidsinnsats og forrentning av investert kapital. Tilsvarende uttrykk er brukt i tidligere beregninger blant annet for Sør-Trøndelag (Sjelmo m.fl. 2005), Nord-Trøndelag (Kjesbu m.fl. 2006), Trøndelag (Kjesbu m.fl. 2009), Hedmark (Lerfald m.fl. 2012a), Oppland (Lerfald m.fl. 2012b), Møre og Romsdal (Folstad m.fl. 2012) og Rogaland (Knutsen m.fl. 2012).

3.3 Metode og datagrunnlag

Det er hovedsakelig benyttet to datakilder som bakgrunn for beregningene. Statens Landbruksforvaltning (SLF) sitt register over utbetalte produksjonstilskudd er benyttet for å finne antall dyr og areal for ulike vekster på kommunenivå innen forskjellige størrelsesgrupper for de enkelte driftsformer. Det er brukt data for regnskapsåret 2010. Data fra driftsgranskingene er nyttet som grunnlag for de økonomiske beregningene.

Det foreligger ikke pålitelige nok data fra driftsgranskingene på kommunenivå. Beregningene for den enkelte kommune er derfor gjort på bakgrunn av data for et større geografisk område, som kommunen naturlig hører til. I de fleste tilfellene har vi her tatt utgangspunkt i tall for Trøndelag, men for enkelte driftsformer har vi også styrket datagrunnlaget ved å benytte data fra aktuelle områder utenfor, da først og fremst Østlandet. For noen driftsformer av mindre omfang har det også vært nødvendig å ty til landstall, eller kalkyler for å få til en noenlunde riktig tallfesting av verdiskapingen.

3.3.1 Data fra SLFs tilskuddsregister

SLFs datagrunnlag består av data fra tre telledatoer for hvert beregningsår. Til beregningene for 2010 er det benyttet tall fra søknadsomgangene 01.01. og 31.07. i 2010 og 01.01. i 2011. Søknadstall per 31.07.10 er brukt for de fleste produksjoner. For sau er derimot 01.01.10 den aktuelle telledatoen, og for slaktekyllinger og kalkun er brukt 01.01.11. Dette tallet er en oppgave over hvor mange kyllinger eller kalkuner som ble oppfôret og slaktet siste år. Driftsformene melk (storfe), sau, svin/korn og ensidig korn har vi delt opp i flere størrelsesgrupper. Dette for å øke nøyaktigheten i våre beregninger.

Tabell 3.1 viser hvilke telledatoer og størrelsesgrupper som er benyttet i beregningene.

Tabell 3.1 Data fra SLFs tilskudsregister: Telledatoer, enheter og størrelsesgrupper

Produksjon	Enheter	Telledato	Størrelses-grupper
Melk, enkeltbruk storfe	Antall melkekyr	31.07.10	≤ 20 kyr > 20 kyr
Melk, samdrifter	Antall melkekyr	31.07.10	
Melk, geit	Antall geiter	31.07.10	
Ammeku	Antall ammekyr	31.07.10	
Sau- og lammekjøtt	Antall voksne sau over 1 år + Antall sau under 1 år	01.01.10	≤ 100 sauer > 100 sauer
Fjørfekjøtt	Antall slaktekylling + Antall kalkuner x 7,3	01.01.11	
Svin/korn	Antall avlspurker + Antall ungpurker for avl	31.07.10	≤ 50purker > 50 purker
Egg/korn	Antall verpehøner	31.07.10	
Potet/korn	Antall dekar potet	31.07.10	
Korn	Antall bruk som bare søker arealtilskudd på korn	31.07.10	≤ 200 dekar > 200 ≤ 400 dekar > 400 dekar
Grønnsaker	Antall dekar grønnsaker på friland	31.07.10	
Veksthus, grønnsaker	Antall m ² veksthus og drivbenker opp- varma + Antall m ² andre veksthus og driv- benker	31.07.10	
Frukt	Antall dekar epler, pærer, plommer, moreller og kirsebær.	31.07.10	
Bær	Antall dekar jordbær + Antall dekar andre bær	31.07.10	

Kilde: SLF

Vi finner antall bruk i de enkelte driftsformene ved å ta utgangspunkt i totalt antall dyr/dekar innen hver størrelsesgruppe i kommunene. Totalt antall dyr/dekar deles så på gjennomsnittsstørrelsen for driftsgranskingsbrukene i tilhørende størrelsesgruppe.

Antall ammegeiter og utegangersau er regnet sammen med sau og lam, og tatt med i den minste størrelsesgruppa. Kalkun er regnet sammen med slaktekyllinger, og utgjør fjørfekjøtt. En kalkun er omregnet til å tilsvare 7,3 slaktekyllinger.

Kornproduksjon finnes både på bruk som har ensidig kornproduksjon og på bruk som har f.eks. ku, svin, fjørfe eller potet i tillegg. De spesialiserte kornbrukene har vi delt i tre grupper: bruk med mindre enn 200 dekar, og bruk med mellom 200 og 400 dekar, og bruk med over 400 dekar korn. For hver kommune har vi summert kornarealet på bruk med ensidig kornproduksjon og det kornarealet vi har fått med via andre driftsformer. Enkelte kommuner har da kommet ut med et for høyt eller for lavt beregnet kornareal i forhold til det faktiske arealet. Vi har da justert kornarealet på brukene med kombinerte produksjoner, for å komme fram til kornproduksjon i den enkelte kommune.

Innen kategoriene grønnsaker på friland, veksthus, frukt og bær foregår det en sammensatt produksjon som består av mange typer vekster. Vi har ikke mulighet til å regne på hver enkelt vekst, og har derfor valgt en referansevekst innen hver gruppe.

3.3.2 Data fra NILFs driftsgranskinger og kalkyler

Tabell 3.2 viser hvilke økonomidata som er benyttet i beregningene for jordbruket. Tabellen viser også gjennomsnittlig bruksstørrelse i de ulike gruppene. Den gjennomsnittlige bruksstørrelsen er som nevnt benyttet for å finne fram til antall bruk som inngår i beregningene.

Tabell 3.2 Data fra NILF; driftsgranskinger og kalkyler

Produksjon	Økonomidata fra driftsgranskinger og kalkyler	Størrelses-Grupper	Gjennomsnittsstørrelse
Melk, enkeltbruk.	Tr.lag og Østlandet korrigert	flatbygder ≤ 20 kyr	15,5 årskyr
	«	flatbygder > 20 kyr	28,5 årskyr
	«	andre bygder ≤ 20	14,9 årskyr
	«	andre bygder > 20	28,8 årskyr
Melk, samdrifter	Midt-Norge		40,1 årskyr
Melk, geit	Landstall		85,4 årsgaier
Ammeku	Midt-Norge		22,6 årskyr
Sau	Landstall	≤ 100 sau	66,7 sauer
	Midt-Norge	> 100 sau	188,1 sauer
Fjørfekjøtt	Kalkyler		120 000 kyllinger
Svin/korn	Landstall korrigert	≤ 50 purker	27,8 avlspurker
		> 50 purker	67,6 avlspurker
Egg/korn	Landstall korrigert		5 505 høner
Potet/korn	Landstall korrigert		99 dekar potet
Korn	Tr.lag og Østlandet korrigert	≤ 200 dekar	146 dekar
		> 200 ≤ 400 dekar	266 dekar
		> 400 dekar	557 dekar
Grønnsaker, friland	Kalkyle - gulrot som refer.vekst	NT	59,7 dekar
«	«	ST	11,7 dekar
Veksthus, gr.saker	Kalkyle – agurk som refer.vekst	NT	6 222 m ²
«	«	ST	0 m ²
Veksthus, blomster	Kalkyle – pottepl. som refer.vekst	NT	2 810 m ²
«	«	ST	650 m ²
Frukt	Kalkyle – eple som referansevekst	NT	5,0 dekar
«	«	ST	4,3 dekar
Bær	Kalkyle – jordbær som refer.vekst	NT	24,4 dekar
«	«	ST	13,6 dekar

Nærmere om forutsetninger for bruk av økonomidata

Melkeproduksjon. For melkeproduksjon er det benyttet data for Østlandet og Trøndelag. Brukene er sortert i størrelsesgrupper på over og under 20 årskyr, og det er i tillegg brukt regiontall for flatbygder og andre bygder alt etter hvor kommunene tilhører. Samdrifter utgjør en egen beregningsgruppe. Det er korrigert for arealtilskudd, som er høyere i Trøndelag enn på Østlandet. Det er regnet med sone 4 på flatbygdene og sone 5 i andre bygder.

Kombinert melk- og svineproduksjon. Det er benyttet landstall for å få nok bruk i denne gruppen.

Kjøttproduksjon på ammekyr. Økonomidata for ammekyr er hentet fra driftsgranskinger for Trøndelag og Østlandet og det er brukt bare én størrelsesgruppe. En del av ammekyrne er i virkeligheten på melkebruk, men fordi det er lite ammekyr med i driftsgranskingenes datagrunnlag for melkeproduksjon, er alt ammekuhold forutsatt å være spesialisert.

Sauehold. Bruk med sauehold er delt i to størrelsesgrupper, ≤ 100 sauer og > 100 sauer. I den minste gruppen måtte vi benytte økonomidata basert på landstall i driftsgranskingene for å få nok bruk. I den største gruppen er det i hovedsak benyttet tall for Trøndelag, men det er supplert med enkelte fra Møre og Romsdal.

Fjorfekjøtt. I 2010 var gjennomsnittet for de som søkte tilskudd på kylling i Sør-Trøndelag 97 700 kyllinger per bruk, mens gjennomsnittet var 106 700 dyr i Nord-Trøndelag. Vi har i våre beregninger brukt som forutsetning at alle kyllinger i fylket befinner seg på gårder som driver tilnærmet full konsesjon. For å finne tall for 2010 har vi fått kalkyler over inntekter, kostnader og arbeidsforbruk fra Nortura.

Kombinert svin- og kornproduksjon. For kombinert svinehold og kornproduksjon har vi brukt økonomidata hentet fra NILFs driftsgranskinger for hele landet. Brukene er sortert i grupper på over og under 50 avlspurker. Det er korrigert når det gjelder fordeling mellom kornslag, og begrunnelsen for dette er at det dyrkes mindre bygg og mer hvete og havre på Østlandet. For Trøndelag sett under ett er fordelingen ca. 90 prosent bygg og 10 prosent havre i 2010. (Innen fylkene er fordelingen litt ulik). Avlinger og priser på korn er korrigert til trønderske forhold. Det er også korrigert for arealtilskudd, som er høyere i Trøndelag enn på Østlandet.

Kombinert egg- og kornproduksjon. I driftsgranskingene er det ei gruppe bruk med kombinasjonen korn- og eggproduksjon på Østlandet. Disse brukene er betydelig større enn gjennomsnittet for de som søker tilskudd for verpehøner, etter som det er mange bruk som søker tilskudd for få høner. I 2010 var gjennomsnittet for de som søkte tilskudd for høner i Nord-Trøndelag 3 684 dyr, og i Sør-Trøndelag var gjennomsnittet 1 744 dyr. Vi har i våre beregninger brukt som forutsetning at alle høner befinner seg på gårder som driver tilnærmet full konsesjon. Vi har brukt gjennomsnittsstørrelsen i driftsgranskingene som forutsetning for beregningene. I 2010 hadde gruppen ca. 5 500 verpehøner. Det er korrigert for kornproduksjon på samme måte som nevnt ovenfor.

Ensidig kornproduksjon. Økonomidata for ensidig kornproduksjon er hentet fra NILFs driftsgranskinger for Østlandet og Trøndelag. Data er korrigert når det gjelder fordeling mellom kornslag, avlingsnivå, priser og tilskudd på samme måte som nevnt ovenfor.

Grønnsaker på friland. Vi har ikke tilstrekkelige økonomidata for grønnsakproduksjon i driftsgranskingene. Vi har derfor benyttet tall fra NILFs dekningsbidragskalkyler som utgangspunkt for beregningene, og vi har i tillegg fått opplysninger fra Norsk landbruksrådgivning i Trøndelag om avlinger mm. Etter forslag fra FMLA og i samråd med Norsk landbruksrådgivning, ble det bestemt at gulrot skal brukes som referansevekst, da dette er den mest utbredte enkeltveksten. Faste kostnader er i utgangspunktet ikke med i kalkylene, og Norsk Landbruksrådgivning kunne heller ikke bidra med dette. For å kunne sette inn tall på faste kostnader har vi derfor benyttet tall fra et gjennomsnitt av fem bruk med grønnsaker i driftsgranskingene.

Veksthus. Vi har benyttet kalkyler både for grønnsakproduksjon og blomsterproduksjon i veksthus. Det vanskelige med veksthus er at ikke alle produsentene søker tilskudd fra SLF, og dermed er ikke alt veksthusarealet registrert i tilskuddssystemet. SSB har i den fullstendige landbrukstillingen 2010 fylkesvise tall for det totale veksthusarealet, men det er ikke inndelt i blomster og grønnsaker. Ved å sammenligne SLF og SSB sine tall, fant vi at i Nord-Trøndelag ble det søkt tilskudd for bare 28 prosent av veksthusarealet, mens i Sør-Trøndelag var andelen 49 prosent. I Sør-Trøndelag har vi etter samråd med Veksthusringen og FMLA antatt at det bare produseres blomster i veksthus, og fordelt hele veksthusarealet etter samme forhold som SLF sine tall. I Nord-Trøndelag finnes derimot en del grønnsakproduksjon, og der kontaktet vi de tre største kommunene (Frosta, Meråker og Steinkjer) for å få riktig fordeling mellom blomster og grønnsaker. Alt det øvrige arealet antok vi var blomster, og fordelte arealet mellom kommunene etter samme forhold som SLF sine tall fratrukt de faktiske tall i de tre største kommunene. De økonomiske beregningene for grønnsakproduksjon i veksthus er foretatt på bakgrunn av tall fra Veksthusringen avdeling Trøndelag, og de har også foreslått at agurk ble valgt som referansevekst. Faste kostnader i agurkproduksjon er også beregnet av Veksthusringen.

Når det gjelder blomsterproduksjon, har vi benyttet kalkyler for kalanchoe standard, som er utarbeidet av Gartnerforbundet. Kalkylene omfatter også faste kostnader i blomsterproduksjon.

Frukt. Til beregningene for frukt har vi brukt epler som referansevekst, etter som det er den mest dominerende frukttype. Vi har benyttet kalkyler i beregningene. For å finne faste kostnader har vi benyttet tall fra fruktbrukene i driftsgranskingene, hvor epler er den dominerende kulturen.

Bær. Beregningene for bærproduksjon baserer seg på tall fra både Gartnerhallen og NILFs kalkyler, som også inkluderer faste kostnader. Som referansevekst ble jordbær valgt, fordi det er mest utbredt.

3.3.3 Antall bruk i beregningene

For å finne antall bruk til beregningene tok vi utgangspunkt i antall søkere i SLFs tilskudsregister. Gjennomsnittsstørrelsen på brukene fant vi ved å dele antall dyr/dekar på antall bruk i registeret. Deretter satte vi sammen bruk fra driftsgranskingene innen hver driftsform som var så nær det faktiske gjennomsnittet som mulig.

Tabell 3.3 viser det faktiske antall søkere for hver produksjon i tillegg til antall bruk i våre beregninger. I 2010 søkte 3 164 bruk om tilskudd i Sør-Trøndelag, men i modellen har vi med 2 445 bruk. I Nord-Trøndelag søkte 3 508 bruk om tilskudd i 2010, mens i modellen er det 3 095 bruk med. Det er flere årsaker til at det er et mindre antall bruk med i modellene enn det faktiske antallet bruk. En av årsakene er at driftsgranskingene dekker kun yrkesmessig drevne bruk, slik at gjennomsnittlig bruksstørrelse blir noe større i våre beregninger enn hva som er realiteten. En hovedforskjell mellom NILFs og SLFs brukstall er derfor at vi i våre beregninger har «slått sammen» de aller minste brukene og tatt dem inn i den nærmeste størrelsesgruppen innen hver driftsform. Som eksempel finnes det en del bruk som har under 50 vinterfôra sauer i trøndelagsfylkene. Dyretallet fra disse brukene er i beregningene kommet med i den minste gruppa med sau som har 67 dyr i gjennomsnitt. Det samme gjelder for bruk med verpehøner, hvor gjennomsnittlig antall er 5 500 høner i driftsgranskingene, mens det finnes i realiteten en god del bruk som søker om tilskudd til under 100 høner hver. Tilsvarende gjelder for bruk som i realiteten er større enn gjennomsnittsbruket i gruppene for de største brukene i driftsgranskingene.

En annen viktig forskjell er at det i virkeligheten er mer utbredt med flere driftsgreiner på samme bruk, enn det som kommer fram i våre beregninger. Noe som gjør at

summen av alle enkeltproduksjoner ikke vil være det samme som det faktiske antallet bruk. Vi har heller ikke med bruk som søker om tilskudd til bier og pelsdyr i våre tall. Likevel er areal av salgsavling og antall husdyr i modellen de samme som SLF har utbetalt tilskudd til.

I tillegg til at modellen setter noen grenser for hvor stor kompleksitet en kan legge inn, må en også tilpasse økonomiske data til de driftsformene en finner i driftsgranskningene.

Tabell 3.3 Antall søkere hos SLF og antall bruk i NILFs beregninger, Sør-Trøndelag, 2010

Husdyrslag/vekst i SLFs søkerregister	Antall søkere	Driftsform i beregningene	Antall bruk i beregningene
Melk, enkeltbruk	921	Melk, enkeltbruk	909
Melk, samdrifter	127	Melk, samdrifter	139
Melkegeiter	0	Melkegeiter	0
Ammekyr	356	Ammekyr	187
Sauer	758	Sauehold	590
Slaktekyllinger	78	Fjølfekjøtt	65
Avlsgris	101	Korn/svin	50
Verpehøner	100	Korn/egg	32
Potet	122	Korn/potet	21
Ensidig korn	433	Ensidig korn	361
Grønnsaker på friland	26	Grønnsaker, friland	26
Veksthus	24	Veksthus	24
Frukt	8	Frukt	8
Bær	34	Bær	34
Antall søkere 31/7	3 164	Sum bruk	2 445

Kilde: SLF og egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Tabell 3.4 Antall søkere hos SLF og antall bruk i NILFs beregninger, Nord-Trøndelag, 2010

Husdyrslag/vekst i SLFs søkerregister	Antall søkere	Driftsform i beregningene	Antall bruk i beregningene
Melk, enkeltbruk	895	Melk, enkeltbruk	892
Melk, samdrifter	201	Melk, samdrifter	218
Melkegeiter	8	Melkegeiter	6
Ammekyr	431	Ammekyr	296
Sauer	718	Sauehold	404
Slaktekyllinger	117	Fjorfekjøtt	104
Avlsgris	422	Korn/svin	299
Verpehøner	108	Korn/egg	72
Potet	227	Korn/potet	137
Ensidig korn	561	Ensidig korn	491
Grønnsaker på friland	88	Grønnsaker, friland	88
Veksthus	30	Veksthus	30
Frukt	12	Frukt	12
Bær	46	Bær	46
Antall søkere 31/7	3 508	Sum bruk	3 095

Kilde: SLF og egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

At antall bruk i modellen er lavere enn det faktiske antallet bruk, gjør at tilskudd som er helt eller delvis uavhengige av produksjon, blir lavere enn det som faktisk er utbetalt. Dette gjelder for eksempel driftstilskudd til melkeproduksjon, og sum bunnfradrag. Sum tilskudd som kan sammenlignes direkte med det som er utbetalt fra SLF; areal- og kulturlandskapstilskudd, produksjonstilskudd til husdyr, driftstillegg (melk og ammeku) og bunnfradrag, ble beregnet i modellen 1 prosent for høyt, men det var stor forskjell mellom de ulike tilskuddene. I den endelige beregningen er areal- og kulturlandskapstilskudd, bunnfradrag og driftstillegg justert etter de faktiske utbetalingene i 2010.

4 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting på bruksnivå

Omsetning, verdiskaping og arbeidsforbruk blir først beregnet per bruk, og dette danner grunnlaget for aggregeringen på kommune- og fylkesnivå. I enkelte driftsformer er tallgrunnlaget i driftsgranskingene noe usikkert fordi det er få bruk i gruppen, f.eks. i driftsformen korn/egg er det bare 10 bruk bak tallene. For driftsformene hvor kalkyler danner grunnlaget for økonomitallene er det også noe usikkerhet, spesielt på de faste kostnadene. For enkelte kommuner, som har et visst omfang av driftsformene dette gjelder, kan usikkerheten i resultatet få en viss betydning. På fylkesnivå vil virkningen bli mindre, siden produksjonsomfanget utgjør en liten del av den samlede jordbruksproduksjonen.

4.1 Omsetning, verdiskaping og arbeidsforbruk etter driftsform

I Tabell 4.1 er omsetning, verdiskaping og arbeidsforbruk i 2010 satt opp for de driftsformene og størrelsesgruppene som er brukt i beregningene. I de driftsformene hvor vi bruker tall fra driftsgranskingene har vi forsøkt å finne grupper som ligger så nær den faktiske gjennomsnittsstørrelsen i fylkene som mulig. Vi har brukt samme grupper i begge fylkene. Som nevnt i kapittel 3.3.3 har driftsgranskingene et utvalg av bruk som er for store i forhold til de minste brukene med sau og bruk med korn i ulike kombinasjoner, så der vil det omfanget vi har brukt avvike noe fra det faktiske gjennomsnittet i fylket.

Når det gjelder de produksjonene hvor kalkyler er grunnlaget (grønnsaker, veksthus, og frukt og bær) har vi brukt den faktiske gjennomsnittsstørrelsen i det enkelte fylke.

Tabell 4.1 Omsetning, verdiskaping (nettoprodukt) og arbeidsforbruk per bruk

Produksjon	Størrelse	Omsetning, kroner per bruk	Verdi- skaping, kroner per bruk	Arbeidsfor- bruk, timer per bruk
Melk, flatbygder:				
Enkeltbruk ≤ 20 kyr	15,5 årskyr	953 600	383 600	3 112
Enkeltbruk > 20 kyr	28,5 årskyr	1 755 500	559 000	4 154
Samdrifter	40,1 årskyr	2 533 100	917 600	4 883
Melk, andre bygder:				
Enkeltbruk ≤ 20 kyr	14,9 årskyr	947 600	390 000	3 168
Enkeltbruk > 20 kyr	28,8 årskyr	1 687 600	601 200	4 049
Samdrifter	40,1 årskyr	2 533 100	917 600	4 883
Melk, geit	85,4 geiter	883 600	396 400	3 073
Ammekyr	22,6 årskyr	709 000	211 400	1 779
Sauehold ≤ 100 sauer	66,7 sauer	300 600	81 600	1 592
« > 100 sauer	188,1 sauer	710 900	321 200	2 533
Fjorfekjøtt	120 000 kyllinger	2 186 400	293 800	900
Korn/svin ≤ 50 purker	27,8 purker	2 225 900	391 000	2 906
« > 50 purker	67,6 purker	2 612 500	680 800	3 379
Korn/egg	5 505 høner	1 948 900	398 700	2 378
Korn/potet	99 daa potet	1 086 500	393 000	2 041
Ensidig korn ≤ 200 daa	146 daa korn	192 200	2 900	411
« > 200 ≤ 400 daa	266 daa korn	360 300	84 900	721
« > 400 daa	557 daa korn	707 200	164 200	1 248
Grønnsaker, friland, ST	11,7 daa	270 165	190 457	936
Grønnsaker, friland, NT	59,7 daa	1 378 533	971 817	4 776
Veksthus, grønnsaker, ST	0 m ²	-	-	-
Veksthus, grønnsaker, NT	6 222 m ²	4 927 513	721 441	6 844
Veksthus, blomster, ST	650 m ²	905 327	86 404	910
Veksthus, blomster, NT	2810 m ²	3 913 796	373 533	3 934
Frukt, ST	4,3 daa	54 038	31 554	241
Frukt, NT	5,0 daa	62 835	36 690	280
Bær, ST	13,6 daa	468 126	351 941	1 904
Bær, NT	24,4 daa	839 872	631 423	3 416

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

4.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar på bruksnivå

Tabell 4.2 viser omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar jordbruksareal i drift for ulike størrelsesgrupper i de driftsformene som inngår i vårt beregningsgrunnlag. Tallene inkluderer både husdyr- og planteproduksjon for de driftsformene som har begge deler. For fjørfekjøtt har vi i våre beregninger ikke med noe planteproduksjon, vi får derfor ikke noen tall per dekar for denne driftsformen. Ikke uventet gir grønnsak-, veksthus- og bærproduksjon høy omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar. Ensidig kornproduksjon gir de laveste tallene. Sauehold, ammekuproduksjon og korn/potet gir også lave omsetnings- og verdiskapingstall per dekar. En må være klar over at størrelsen på kornarealet i de ulike driftsformene gir sterke føringer for resultatene i disse beregningene.

Tabell 4.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar jordbruksareal i drift.

Driftsform	Totalt antall dekar per bruk	Omsetning per dekar, kroner	Verdiskaping ¹ per dekar, kroner	Sysselsetting per dekar, timer
Melk, flatbygder:				
enkeltdruk ≤ 20 kyr	250	3 814	1 535	12,4
enkeltdruk > 20 kyr	373	4 706	1 499	11,1
Samdrifter	630	4 021	1 456	7,8
Melk, andre bygder:				
enkeltdruk ≤ 20 kyr	229	4 138	1 703	13,8
enkeltdruk > 20 kyr	394	4 283	1 526	10,3
Samdrifter	630	4 021	1 456	7,8
Melk, geit	126	7 012	3 146	24,4
Ammekyr	344	2 061	615	5,2
Sauehold ≤ 100 sauer	139	2 163	587	11,5
« > 100 sauer	237	3 000	1 355	10,7
Fjørfekjøtt ²	-	-	-	-
Korn/svin ≤ 50 purker	356	6 253	1 098	8,2
« > 50 purker	362	7 217	1 881	9,3
Korn/egg	296	6 584	1 347	8,0
Korn/potet	449	2 420	875	4,5
Ensidig korn ≤ 200 daa	151	1 273	19	2,7
« > 200 ≤ 400 daa	283	1 273	300	2,5
« > 400 daa	563	1 256	292	2,2
Grønnsaker, friland, ST	11,7	23 091	16 278	80
Grønnsaker, friland, NT	59,7	23 091	16 278	80
Veksthus, grønnsaker, ST	-	-	-	-
Veksthus, grønnsaker, NT	6,2	791 950	115 950	1 100
Veksthus, blomster, ST	0,7	1 392 810	132 930	1 400
Veksthus, blomster, NT	2,8	1 392 810	132 930	1 400
Frukt, ST	4,3	12 567	7 338	56
Frukt, NT	5,0	12 567	7 338	56
Bær, ST	13,6	34 421	25 878	140
Bær, NT	24,4	34 421	25 878	140

1) Nettoprodukt

2) Det er ikke beregnet noen planteproduksjon sammen med denne driftsformen.

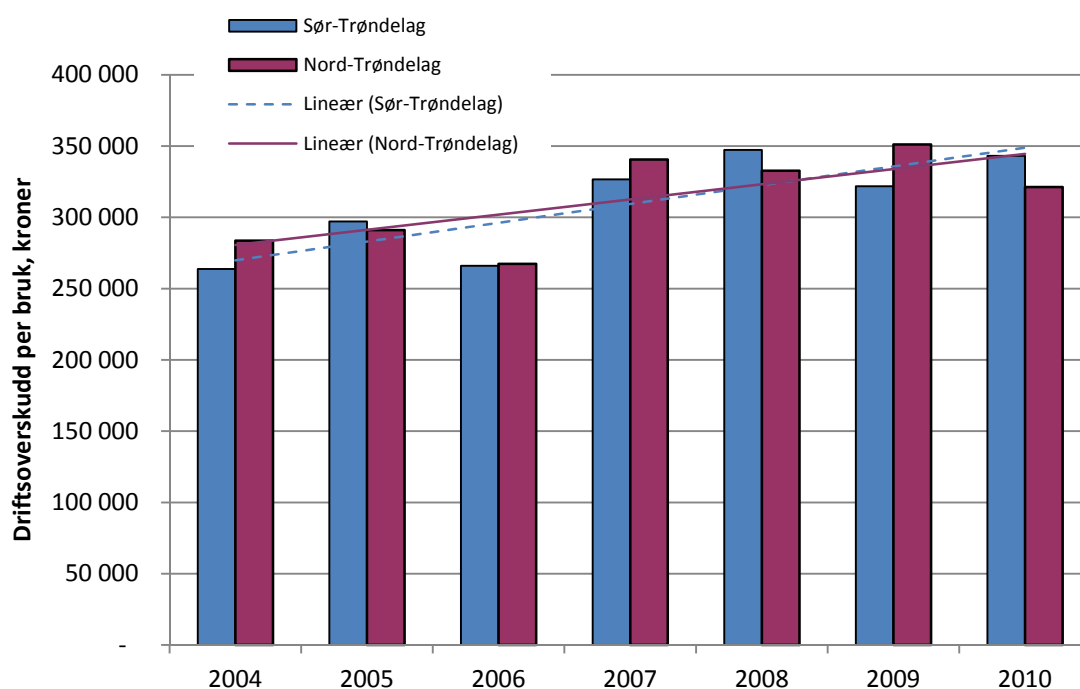

5 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i fylket

I dette kapitlet viser vi tall for omsetning (her beregnet som produksjonsinntekt), verdiskaping (nettoprodukt) og sysselsetting i jordbruket på fylkesnivå. Alle 2004- og 2007-tall som er omtalt i dette kapitlet er deflatert til 2010-kroner for å få et mer korrekt sammenligningsgrunnlag.

Økonomien i jordbruket varierer fra år til år. Det økonomiske datagrunnlaget som er hentet fra driftsgranskingene, viser resultater fra det aktuelle året. Dette må en ta hensyn til ved sammenligning av samlet verdiskaping fra jordbruket for disse to årene.

Figur 5.1 viser driftsoverskudd i gjennomsnitt per bruk for Nord- og Sør-Trøndelag i perioden 2004 til 2010. I Nord-Trøndelag er resultatet noe lavere enn Sør-Trøndelag i 2010, og dette skyldes i hovedsak at kostnadene økte mer enn inntektene på melkebrukene på flatbygdene, og disse brukene er det flest av i Nord-Trøndelag.

Figur 5.1 Driftsoverskudd i jordbruket i Nord- og Sør-Trøndelag, gjennomsnitt for bruk som er med i driftsgranskingene, faste 2010-kroner

Driftsgranskingene i jord- og skogbruk, NILF

5.1 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i fylkene

Den totale verdiskapingen (nettoprodukt inkludert offentlige tilskudd) i jordbruket i Nord-Trøndelag ble i 2004 beregnet til ca. 1 235 mill. kr (i 2010-kroner), økte til 1 307 mill. kr i 2007, og har i 2010 blitt redusert til 1 182 mill. kr (Tabell 5.1). Dette tilsvarer en reduksjon på ca. 9 prosent fra 2007 til 2010. I Sør-Trøndelag var verdiskapingen i jordbruket på 912 mill. kr i 2004, 916 mill. kr i 2007, og er beregnet til 793 mill. kr i 2010. Dette er en reduksjon på ca. 13 prosent fra 2007 til 2010.

I beregningene for arbeidsforbruk inngår summen av innleid arbeid og familiens arbeid. Som grunnlag for arbeidsberegningene er det brukt tall fra de enkelte driftsformgjennomsnittene (NILFs driftsgranskinger) og fra driftsformkalkyler i beregningsgrunnlaget. Ifølge beregningene fra 2004 var sysselsettingen i jordbruket totalt på 5 234 årsverk å 1 845 timer i Nord-Trøndelag. I 2007 var sysselsettingen i fylket redusert til 4 674 årsverk, og i 2010 er det beregnet 4 326 årsverk i jordbruket, dvs. det har vært en reduksjon på 7 prosent fra 2007 til 2010 i Nord-Trøndelag. I Sør-Trøndelag var sysselsettingen i jordbruket beregnet til totalt 4 434 årsverk i 2004, 3 667 årsverk i 2007, og 3 267 årsverk i 2010. Dette tilsvarer en reduksjon på 11 prosent fra 2007 til 2010.

Tabell 5.1 Beregnet økonomisk omfang og sysselsetting i jordbruket (faste 2010-kroner)

	2004	2007	2010
Nord-Trøndelag			
Omsetning, mill. kr	3 259	3 523	3 736
Verdiskaping (bruttoprod.) mill. kr	1 532	1 615	1 510
Verdiskaping (nettoprod.) mill. kr	1 235	1 307	1 182
Sysselsetting (årsverk)	5 234	4 674	4 326
Sør-Trøndelag			
Omsetning, mill. kr	2 347	2 382	2 382
Verdiskaping (bruttoprod.) mill. kr	1 132	1 122	1 009
Verdiskaping (nettoprod.) mill. kr	912	916	793
Sysselsetting (årsverk)	4 434	3 667	3 267
Trøndelag samlet			
Omsetning, mill. kr	5 606	5 905	6 117
Verdiskaping (bruttoprod.) mill. kr	2 664	2 737	2 519
Verdiskaping (nettoprod.) mill. kr	2 147	2 223	1 975
Sysselsetting (årsverk)	9 668	8 341	7 593

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Ifølge SSB (2012d) var den totale arbeidsinnsatsen i jordbruksbedriftene i Nord-Trøndelag på 8 065 000 timeverk i 2010. Det tilsvarer 4 371 årsverk, noe som er bare 1 prosent mer enn det vi har beregnet i denne undersøkelsen. I Sør-Trøndelag var arbeidsinnsatsen ifølge SSB 6 696 000 timeverk, noe som tilsvarer 3 575 årsverk, og det er 9 prosent mer enn det vi har beregnet. Det er grunn til å tro at SSBs tall ligger nærmere virkeligheten enn det arbeidsforbruket NILF her har kommet fram til. Den viktigste årsaken til det er at vi har samlet husdyrtall og areal for de minste brukene i nærmeste størrelsesgruppe, (se for øvrig kapittel 3.3.3). Spesielt gjelder dette bruk med sau. I tillegg har SSB flere foretak med i sine

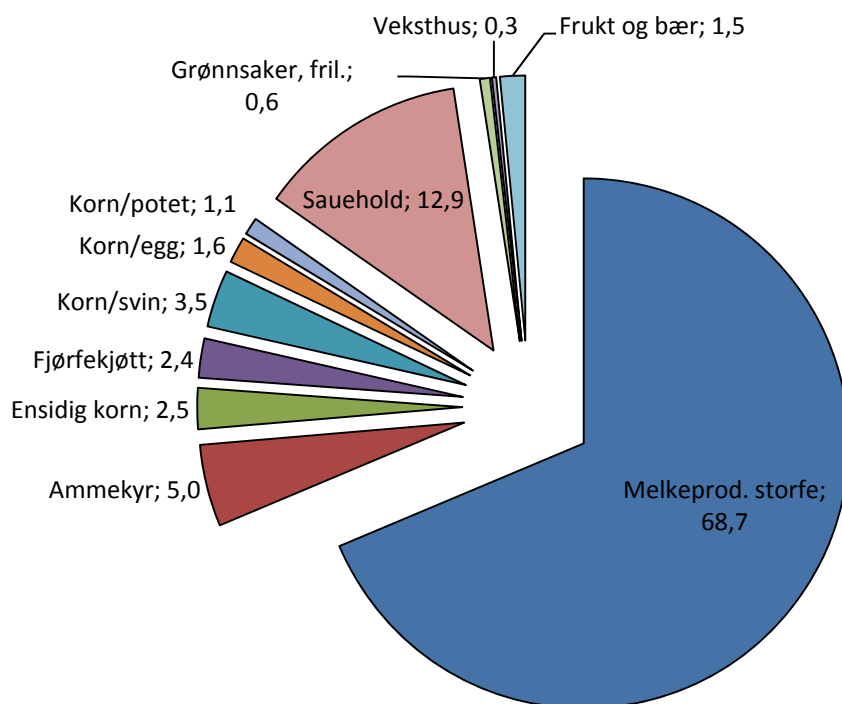
undersøkelser enn antallet jordbruksbedrifter som er registrert i SLFs tilskudsregister. Dette er for det meste små bruk, men kan også være foretak som av en eller annen grunn ikke søker om, eller er berettiget til, tilskudd til jordbruksproduksjon. Verdiskaping og sysselsetting for pelsdyrhold, birøkt, jakt og hjorteoppdrett er heller ikke med i våre beregninger.

NILF og SSB benytter også ulik metode for å komme fram til arbeidsforbruket. I driftsgranskingene er timene i hovedsak basert på registreringer gjennom året, mens det i SSB er anslag gjort av brukeren i forbindelse med landbrukstelingen.

5.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i ulike driftsformer i fylkene

Blant driftsformene er det melkeproduksjon (med tilhørende produksjon av storfekjøtt) som har størst betydning i begge fylkene, både med hensyn til omsetning, verdiskaping og sysselsetting (Figur 5.2 og Figur 5.3).

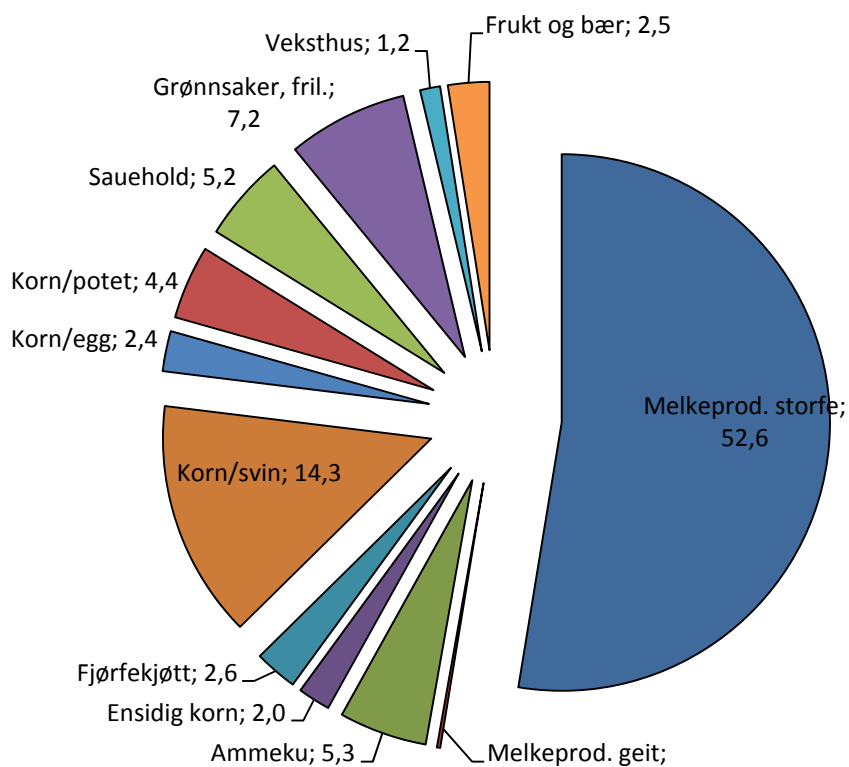
I Sør-Trøndelag utgjør melkeproduksjon 69 prosent av den totale verdiskapingen i jordbruket i 2010, mot 74 prosent i 2004. Sauehold den nest største produksjonen, med 13 prosent av verdiskapingen i 2010, mot 9 prosent i 2004.

Figur 5.2 Verdiskaping (nettoprodukt) etter driftsform i jordbruket i Sør-Trøndelag, prosentvis andel, 2010

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

I Nord-Trøndelag utgjør melkeproduksjon 53 prosent av den totale verdiskapingen i jordbruket i 2010, mot 60 prosent i 2004. Driftsformen korn/svin er den nest største verdiskaperen her, med 14 prosent av totalen i 2010, mot 17 prosent i 2004.

Figur 5.3 Verdiskaping (nettoprodukt) etter driftsform i jordbruket i Nord-Trøndelag, prosentvis andel, 2010

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Tabell 5.2 og Tabell 5.3 viser utviklingen i verdiskaping på de enkelte driftsformene i perioden 2004 til 2010. I begge fylkene har verdiskapingen i melkeproduksjonen gått betydelig ned, og det henger sammen med at antall kyr også har gått mye ned i perioden (se Tabell 2.4). Hovedårsaken til at verdiskapingen totalt går ned er at melkeproduksjon utgjør hoveddelen av driftsformene i begge fylkene.

Tabell 5.2 Verdiskaping (nettoprodukt) fordelt på driftsformer, 2004, 2007 og 2010, Sør-Trøndelag. Faste 2010-kroner, mill. kr

	2 004	2 007	2 010
Melkeprod. storfe	676,8	657,9	544,8
Melkeprod geit	-	-	-
Ammekyr	33,1	35,3	39,6
Sauehold	80,8	99,3	102,2
Fjørfekjøtt	10,4	30,2	19,0
Korn/gris	42,9	33,4	27,7
Korn/egg	19,2	15,7	12,6
Korn/potet	10,3	5,3	8,4
Ensidig korn	25,4	21,8	19,9
Grønnsaker, friland	1,7	2,7	4,9
Veksthus gr.saker	1,5	0,0	-
Veksthus blomster	-	5,1	2,1
Frukt	-	-	0,2
Bær	9,9	9,4	11,9
Sum	911,8	916,1	793,5

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Tabell 5.3 Verdiskaping (nettoprodukt) fordelt på driftsformer, 2004, 2007 og 2010, Nord-Trøndelag. Faste 2010-kroner, mill. kr

	2 004	2 007	2 010
Melkeprod. storfe	739,6	740,4	621,4
Melkeprod geit	-	3,8	2,4
Ammekyr	44,1	52,1	62,6
Sauehold	54,2	63,8	62,0
Fjørfekjøtt	9,5	33,3	30,6
Korn/gris	211,4	217,5	169,2
Korn/egg	32,9	26,5	28,7
Korn/potet	50,2	29,9	52,6
Ensidig korn	30,0	30,9	23,1
Grønnsaker, friland	31,4	48,0	85,5
Veksthus gr.saker	6,8	13,5	6,4
Veksthus blomster	-	24,3	7,8
Frukt	-	-	0,4
Bær	24,9	23,4	29,0
Sum	1 235,0	1 307,3	1 181,8

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Tabell 5.4 og Tabell 5.5 viser resultater på fylkesnivå for omsetning og verdiskaping (brutto- og nettoprodukt) etter driftsform i millioner kroner, samt sysselsetting i antall årsverk.

Tabell 5.4 Beregnet omsetning, verdiskaping og sysselsetting etter driftsform i jordbruket, Sør-Trøndelag, 2010 (mill. kr og antall årsverk)

Driftsform	Omsetning, mill. kroner	Verdiskaping (brutto), mill. kroner	Verdiskaping (netto), mill. kroner	Sysselsetting, årsverk
Melkeproduksjon storfe	1 454,8	662,6	544,8	2 076,8
Ammekyr	131,3	53,7	39,6	178,7
Ensidig korn	140,1	47,3	19,9	153,1
Fjorfekjøtt	141,1	25,1	19,0	31,5
Korn/svin	120,2	36,9	27,7	83,5
Korn/egg	58,4	17,9	12,6	36,9
Korn/potet	21,2	10,7	8,4	21,2
Sauehold	269,8	131,6	102,2	623,9
Grønnsaker, friland	7,0	5,0	4,9	13,2
Veksthus blomster	21,7	4,9	2,1	11,8
Frukt	0,4	0,3	0,2	1,0
Bær	15,9	12,7	11,9	35,0
Sum	2 382	1 009	793	3 267

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Tabell 5.5 Beregnet omsetning, verdiskaping og sysselsetting etter driftsform i jordbruket, Nord-Trøndelag, 2010 (mill. kr og antall årsverk).

Driftsform	Omsetning, mill. kroner	Verdiskaping (brutto), mill. kroner	Verdiskaping (netto), mill. kroner	Sysselsetting, årsverk
Melkeproduksjon storfe	1 694,2	759,2	621,4	2 291,6
Melkeproduksjon geit	5,3	2,9	2,4	10,1
Ammekyr	209,4	85,3	62,6	285,0
Ensidig korn	150,6	52,0	23,1	163,0
Fjorfekjøtt	227,4	40,5	30,6	50,7
Korn/svin	715,1	224,1	169,2	493,6
Korn/egg	139,8	42,3	28,7	92,0
Korn/potet	136,1	68,0	52,6	137,5
Sauehold	171,2	81,2	62,0	410,3
Grønnsaker, friland	121,3	88,2	85,5	227,7
Veksthus grønnsaker	43,6	16,7	6,4	32,8
Veksthus blomster	82,2	18,6	7,8	44,8
Frukt	0,8	0,5	0,4	1,8
Bær	38,6	30,8	29,0	85,1
Sum	3 736	1 510	1 182	4 326

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

5.3 Omsetningen i jordbruket på fylkesnivå, fordelt på markedsinntekter og tilskudd

I Tabell 5.6 og Tabell 5.7 vises markedsinntekter, tilskudd og sum omsetning etter driftsform. Det er veksthus-, fjørfekjøtt- og grønnsaksproduksjonene som henter den største andelen av inntektene fra markedet, mens sauehold og melkeproduksjon på geit har den største andelen av omsetningen fra tilskudd.

I Sør-Trøndelag var samlet omsetning i 2004 i overkant av 2,3 mrd. kr (Tabell 5.1), og markedsinntektene utgjorde 63 prosent av dette, og offentlige tilskudd 37 prosent. I 2010 er samlet omsetning i fylket økt til knappe 2,4 mrd. kr. Markedsinntektene utgjør 67 prosent av dette, mens de offentlige tilskuddene utgjør 33 prosent.

I 2004 var den samlede omsetningen fra jordbruket i Nord-Trøndelag ca. 3,3 mrd. kr (Tabell 5.1), og av dette utgjorde markedsinntektene 70 prosent, og de offentlige tilskuddene 30 prosent. I 2010 er samlet omsetning i fylket økt til om lag 3,7 mrd. kr. Markedsinntektene utgjør 76 prosent av dette, mens de offentlige tilskuddene utgjør 24 prosent.

Tabell 5.6 Markedsinntekter¹⁾, tilskudd og sum omsetning etter driftsform, Sør-Trøndelag, 2010, mill. kr og prosent

Driftsform	Andel		Andel		Sum Omsetning
	Markedsinntekter	markedsinntekter, %	Offentlige tilskudd	offentlige tilskudd, %	
Melkeprod. storfe	973,2	66,9	481,6	33,1	1 454,8
Ammekyr	66,1	50,4	65,2	49,6	131,3
Ensidig korn	85,9	61,3	54,1	38,7	140,1
Fjørfekjøtt	138,5	98,2	2,6	1,8	141,1
Korn/svin	107,0	89,0	13,2	11,0	120,2
Korn/egg	51,3	87,9	7,1	12,1	58,4
Korn/potet	18,8	89,0	2,3	11,0	21,2
Sauehold	104,4	38,7	165,5	61,3	269,8
Grønnsaker, friland	6,8	97,4	0,2	2,6	7,0
Veksthus blomster	21,7	100,0	-	-	21,7
Frukt	0,3	80,6	0,1	19,4	0,4
Bær	14,2	89,6	1,6	10,4	15,9
Sum	1 588,5	66,7	793,5	33,3	2 382,0

1) Pristilskudd på ull, grønnsaker, frukt og bær er inkludert i markedsinntektene

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Tabell 5.7 Markedsinntekter¹⁾, tilskudd og sum omsetning etter driftsform, Nord-Trøndelag, 2010, mill. kr og prosent

Driftsform	Markedsinntekter	Andel markedsinntekter, %	Offentlige tilskudd	Andel offentlige tilskudd, %	Sum omsetning
Melkeprod. storfe	1 186,2	70,0	508,0	30,0	1 694,2
Melkeprod. geit	2,0	37,0	3,4	63,0	5,3
Ammekyr	111,8	53,4	97,6	46,6	209,4
Ensidig korn	92,3	61,3	58,2	38,7	150,6
Fjørfekjøtt	223,3	98,2	4,1	1,8	227,4
Korn/svin	641,2	89,7	74,0	10,3	715,1
Korn/egg	121,2	86,7	18,6	13,3	139,8
Korn/potet	122,1	89,7	14,0	10,3	136,1
Sauehold	69,0	40,3	102,2	59,7	171,2
Grønnsaker, friland	118,1	97,4	3,1	2,6	121,3
Veksthus gr.saker	40,1	92,0	3,5	8,0	43,6
Veksthus blomster	82,2	100,0	-	-	82,2
Frukt	0,6	80,6	0,1	19,4	0,8
Bær	34,6	89,6	4,0	10,4	38,6
Sum	2 845	76,2	891	23,8	3 736

1) Pristilskudd på ull, grønnsaker, frukt og bær er inkludert i markedsinntektene

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

6 Verdiskaping og sysselsetting på kommunenivå

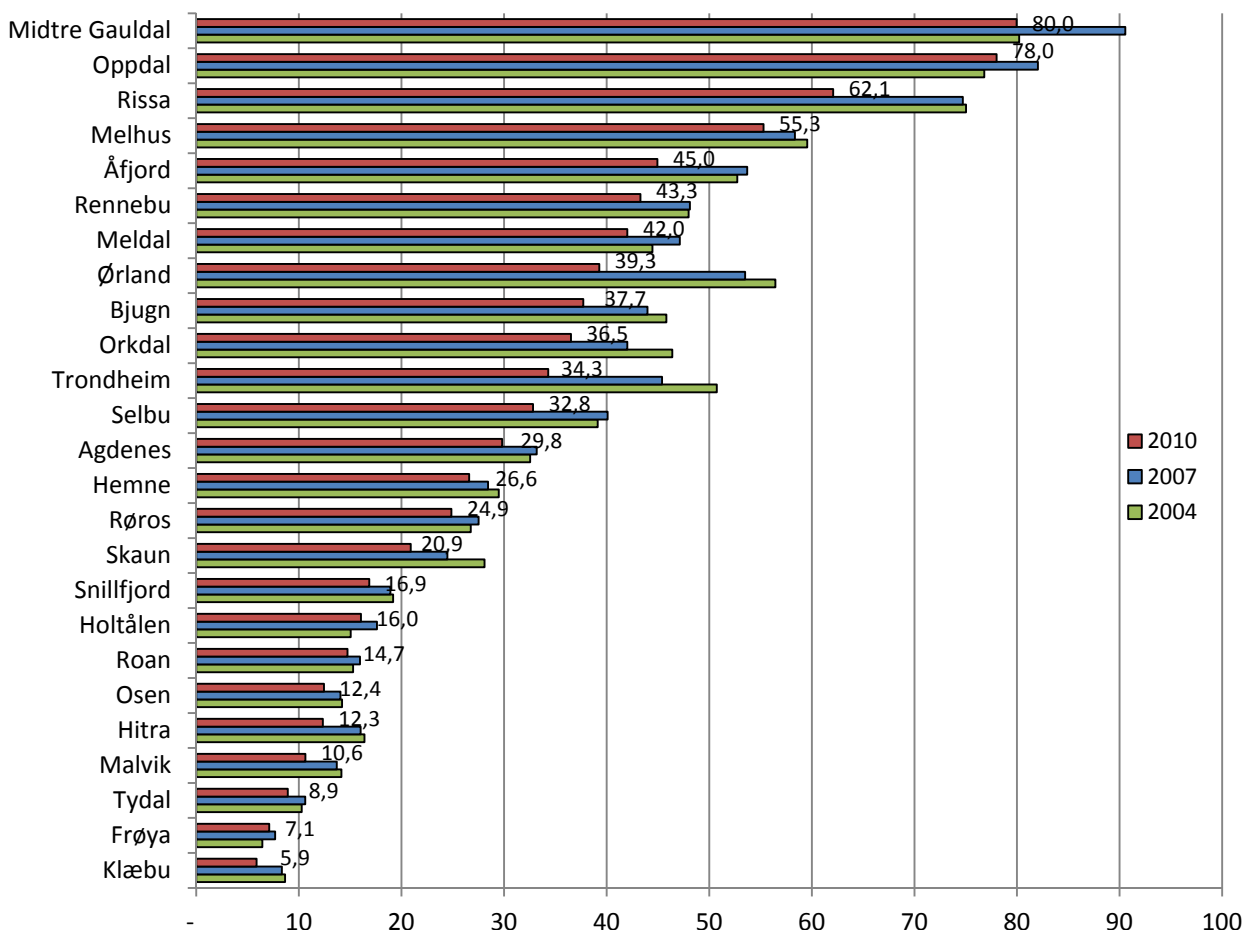
Grunnlaget for jordbruksdrift i kommunene i fylket er svært forskjellig, jfr. Figur 2.2 og Figur 2.3 i kapittel 2, hvor vi kan se at arealgrunnlaget er svært forskjellig fra kommune til kommune.

På landsbasis økte gjennomsnittlig jordbruksareal fra 194 dekar per bruk i 2004 til 222 dekar per bruk i 2010 (SLF). I Sør-Trøndelag var gjennomsnittet på 224 dekar i 2004, mens det i 2010 har økt til 240 dekar. I Nord-Trøndelag har gjennomsnittlig størrelse på gårdsbruk økt fra 239 til 252 dekar i samme periode.

6.1 Verdiskaping

I Figur 6.1 og Figur 6.2 er det en oversikt over total verdiskaping i primærjordbruket i de enkelte kommunene. I Sør Trøndelag er Midtre Gauldal den største jordbrukskommunen målt i verdiskaping, med en verdiskaping på 80 mill. kr i 2010. Oppdal er nest størst med en verdiskaping på 78 mill. kr. Trondheim, Ørland og Klæbu har den største endringen fra 2004 til 2010, med over 30 prosent nedgang i beregnet verdiskaping. Den største nedgangen var i løpet av de tre siste årene. I Trondheim kommune har antall melkekyr vært stabilt i perioden 2007 til 2010, men antall avlspurker og antall kvadratmeter veksthus er redusert med hhv. 12 og 13 prosent. I Ørland kommune er antall melkekyr redusert fra 1 708 til 1 373 fra 2007 til 2010, dvs. en reduksjon på 19 prosent. Antall høner i kommunen er også redusert med tilsvarende andel.

Klæbu, Frøya og Tydal er de tre minste jordbrukskommunene målt etter verdiskaping.

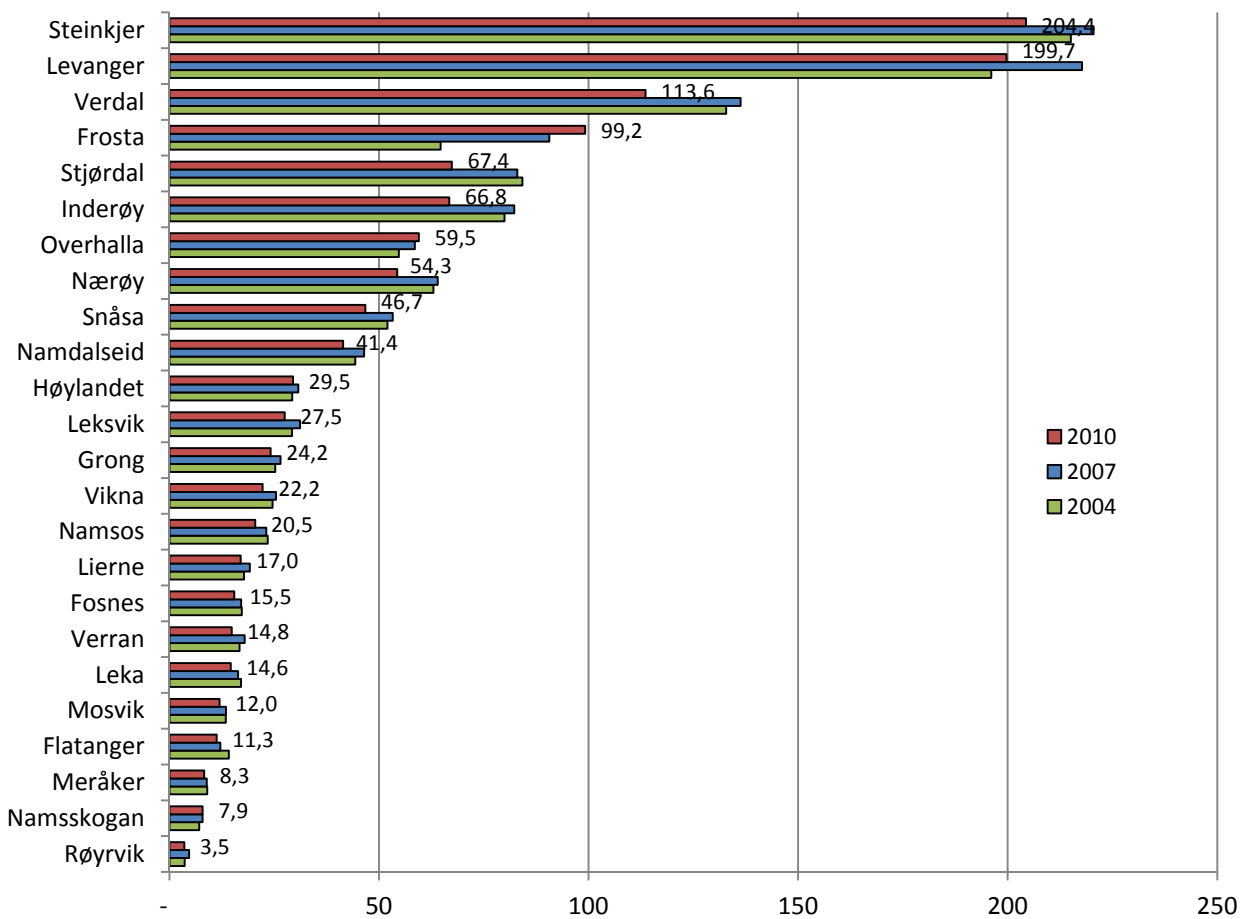

Figur 6.1 Verdiskaping (nettoprodukt) i jordbruket etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kr. Faste 2010-kroner. Kroneverdier i figuren er oppgitt for 2010

I Nord-Trøndelag er Steinkjer den største jordbrukskommunen, med en verdiskaping på 204,4 mill. kr i 2010. Levanger er den nest største med en verdiskaping på 199,7 mill. kr.

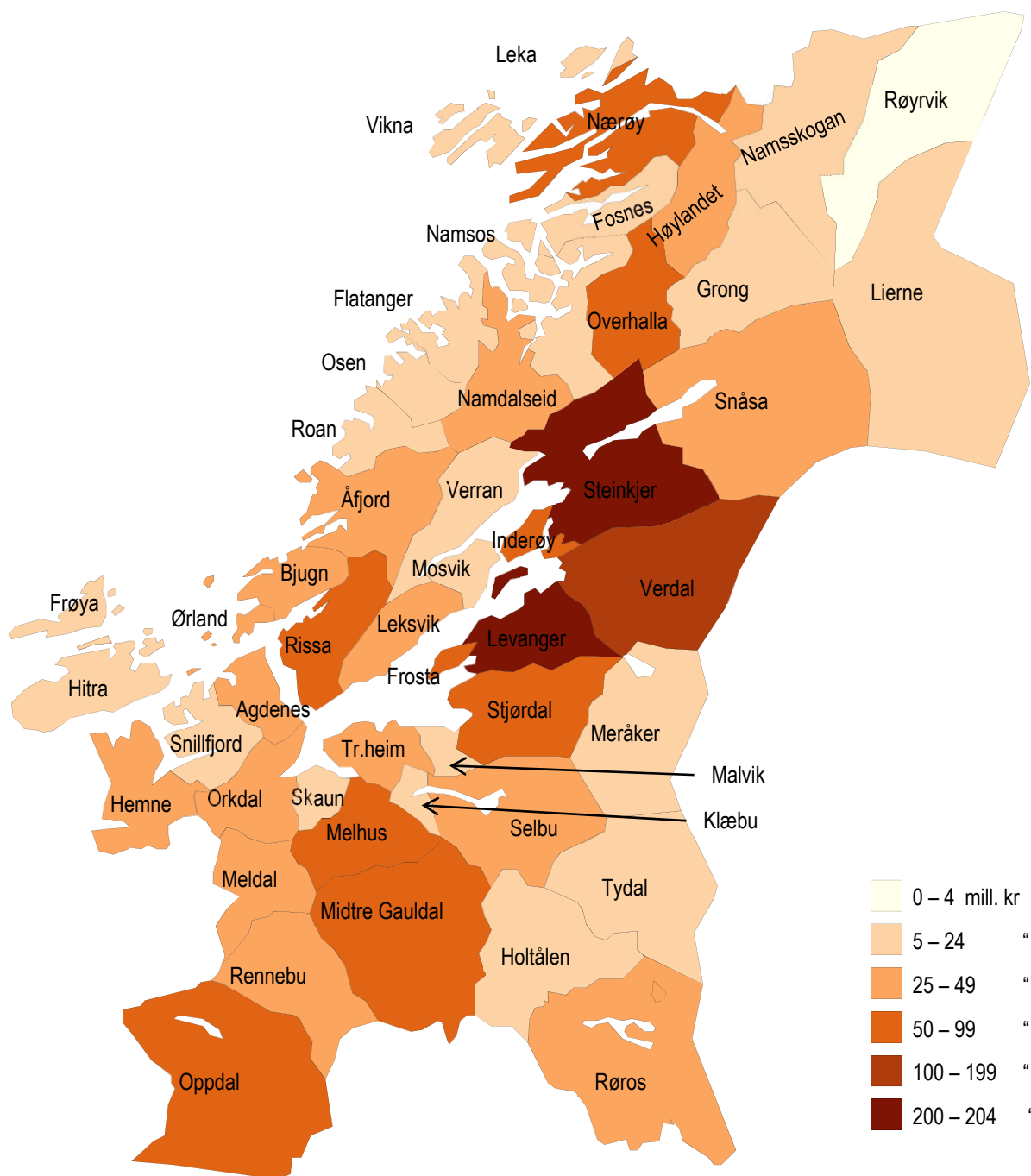
Frosta har den største økningen i verdiskaping med 34 mill. kr fra 2004 til 2010. I denne kommunen har også veksthusarealet økt betydelig i perioden, fra 20 500 m² i 2004 til 73 200 m² i 2010. Grønnsaker på friland har også økt i omfang, fra 2 300 dekar i 2004 til 3 000 dekar i 2010. Som nevnt tidligere er beregningene mer usikre når det ligger kalkyler til grunn for tallene, og det gjelder både produksjonene veksthus og grønnsaker på friland. I og med at dette utgjør en betydelig andel av produksjonen på Frosta, så er tallene mer usikre der enn i andre kommuner.

Av de største landbrukskommunene er det Stjørdal som har den største nedgangen i verdiskaping fra 2004 til 2010, med en reduksjon på ca. 20 prosent i perioden. Reduksjon i antall kvadratmeter veksthus utgjør hoveddelen av reduksjonen i Stjørdal fra 2007 til 2010. Flatanger har samme prosentvise nedgang, men der er det totale omfanget lite. Røyrvik er den kommunen som har lavest verdiskaping i jordbruket, med 3,5 mill. kr.

Figur 6.2 Verdiskaping (nettoprodukt) i jordbruket etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kr. Faste 2010-kroner. Kroneverdier i figuren er oppgitt for 2010

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Figur 6.3 Verdiskaping (nettoprodukt) i jordbruket etter kommune i trøndelagsfylkene, geografisk fordelt, 2010

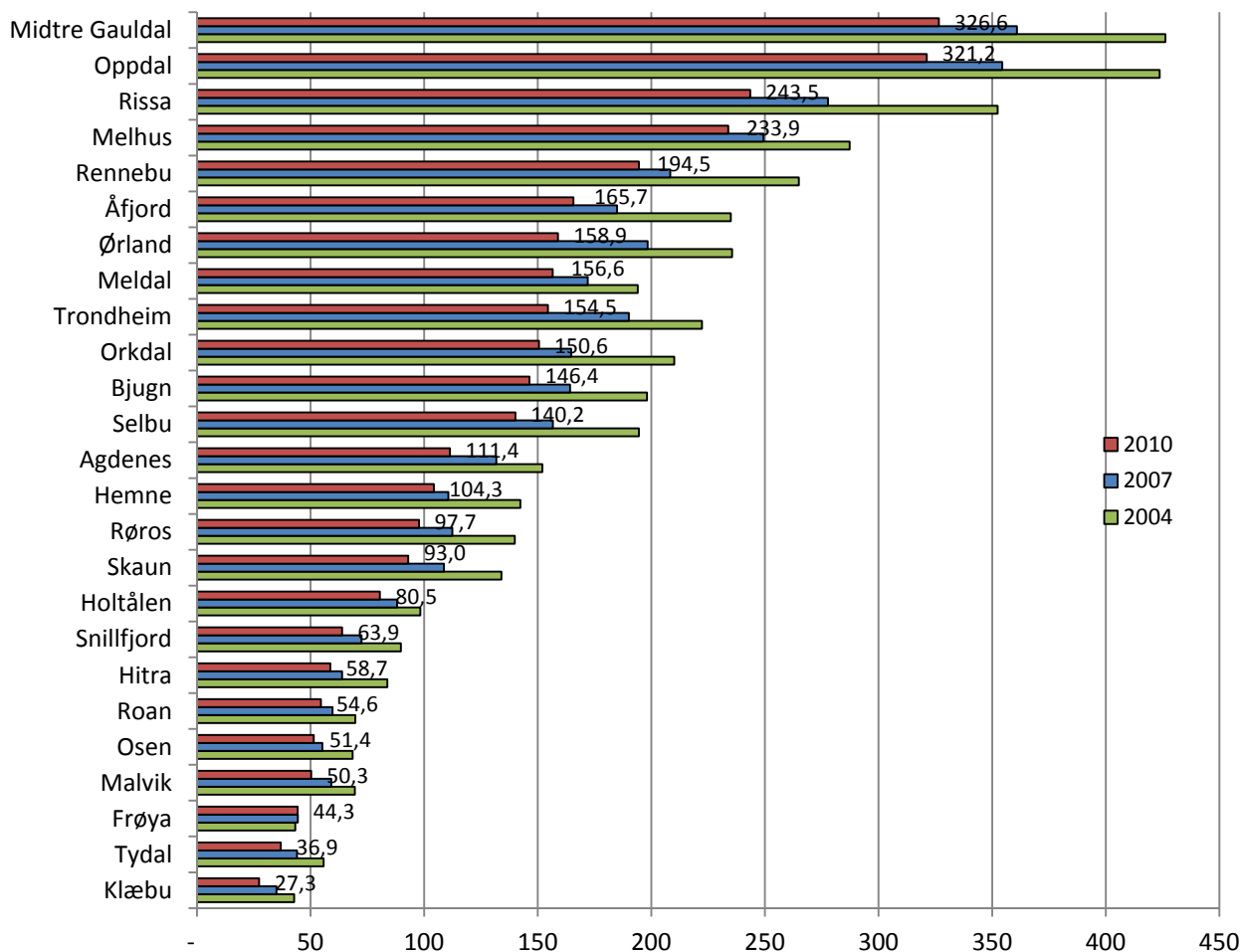
Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

6.2 Sysselsetting

Midtre Gauldal og Oppdal er de største kommunene i Sør-Trøndelag når det gjelder sysselsetting i jordbruket. Som for verdiskaping er det Klæbu, Tydal og Frøya som har lavest sysselsetting i jordbruket.

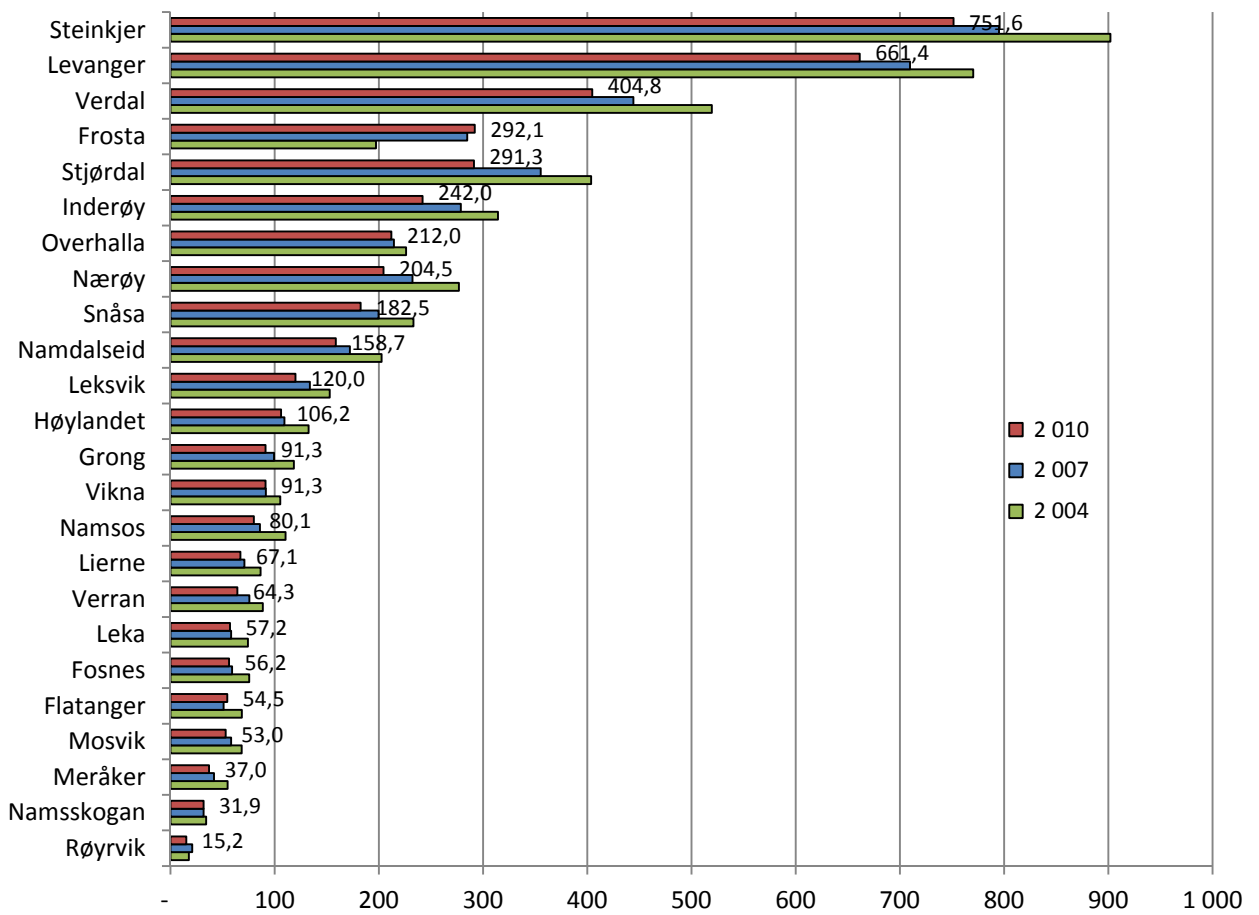
Som nevnt i kapittel 5.1 er det grunn til å tro at våre beregninger viser noe lavere sysselsettingstall enn hva som er realiteten. Dette er spesielt merkbart i kommuner med mange små sauebruk.

Figur 6.4 Sysselsetting i jordbruket etter kommune i Sør-Trøndelag, antall årsverk, 2010

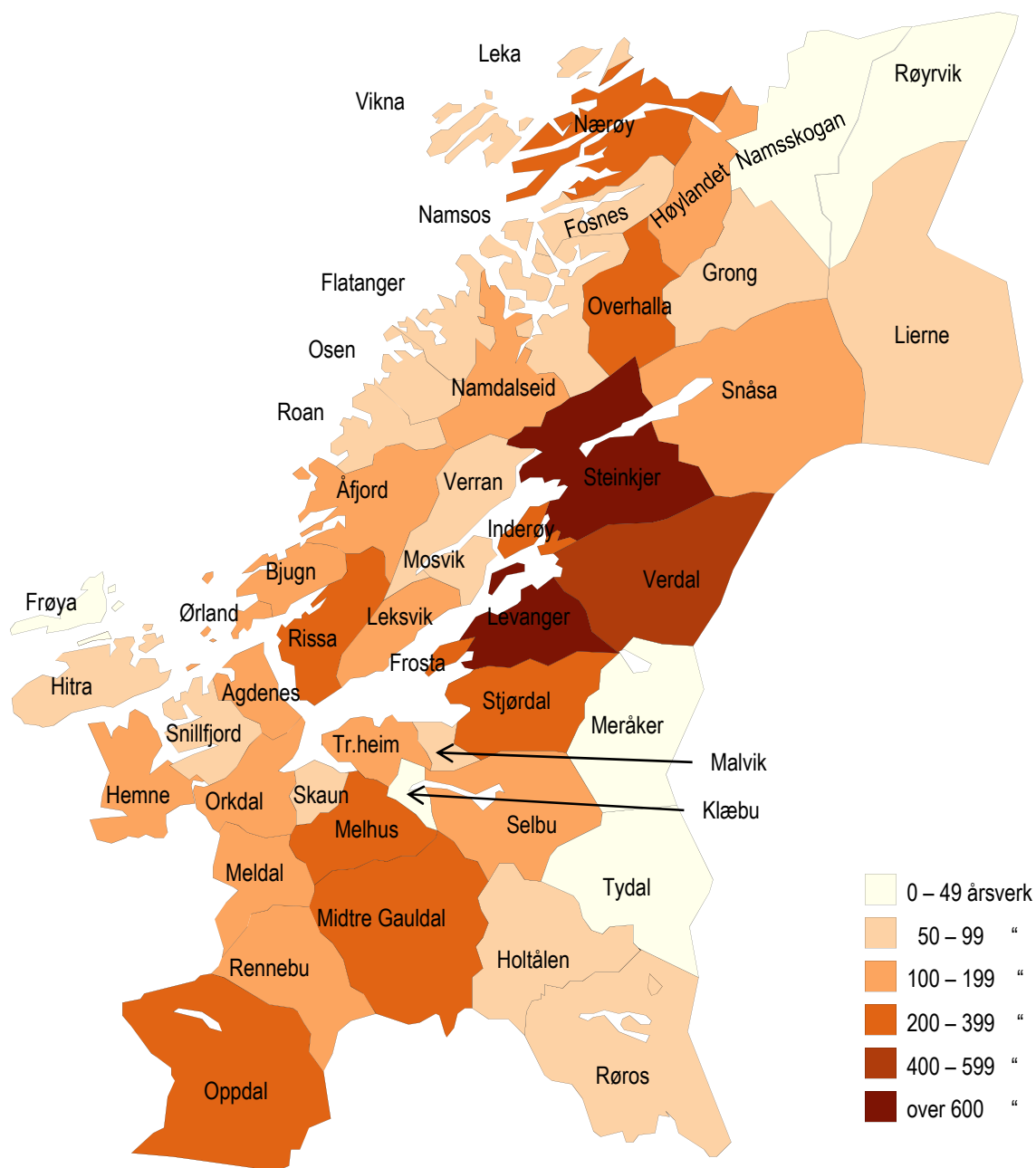
Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

I Nord-Trøndelag er det Steinkjer som har den høyeste sysselsettingen, med 752 årsverk i primærjordbruket i 2010. Røyrvik er den kommunen med lavest sysselsetting i jordbruket, med 15,2 årsverk. I de aller fleste kommuner har sysselsettingen gått ned fra 2004 til 2010, men i Frosta har det vært en økning i sysselsettingen i perioden. Årsaken til dette er at Frosta har et stort innslag av grønnsaker på friland, og denne driftsformen har hatt en kraftig økning i verdiskaping og sysselsetting de siste årene.

Figur 6.5 Sysselsetting i jordbruket etter kommune i Nord-Trøndelag, antall årsverk, 2010

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Figur 6.6 Sysselsetting i jordbruket etter kommune i trøndelagsfylkene, geografisk fordelt, 2010

7 Verdiskaping og sysselsetting etter driftsform på kommunenivå

Her følger en oversikt over verdiskaping (nettoprodukt) og sysselsetting i driftsformene per kommune. De to største driftsformene melkeproduksjon og sauehold er i tillegg vist geografisk fordelt på kart.

Verdiskapingen knyttet til følgende produksjoner presenteres; melkeproduksjon på storfe, melkeproduksjon på geit (kun Nord-Trøndelag), produksjon av kjøtt fra ammeku, kombinert korn- og svinproduksjon, kombinert korn- og potetproduksjon, kombinert korn- og eggproduksjon, sauehold, ensidig kornproduksjon og veksthus-, grønnsak- og frukt- og bærproduksjon.

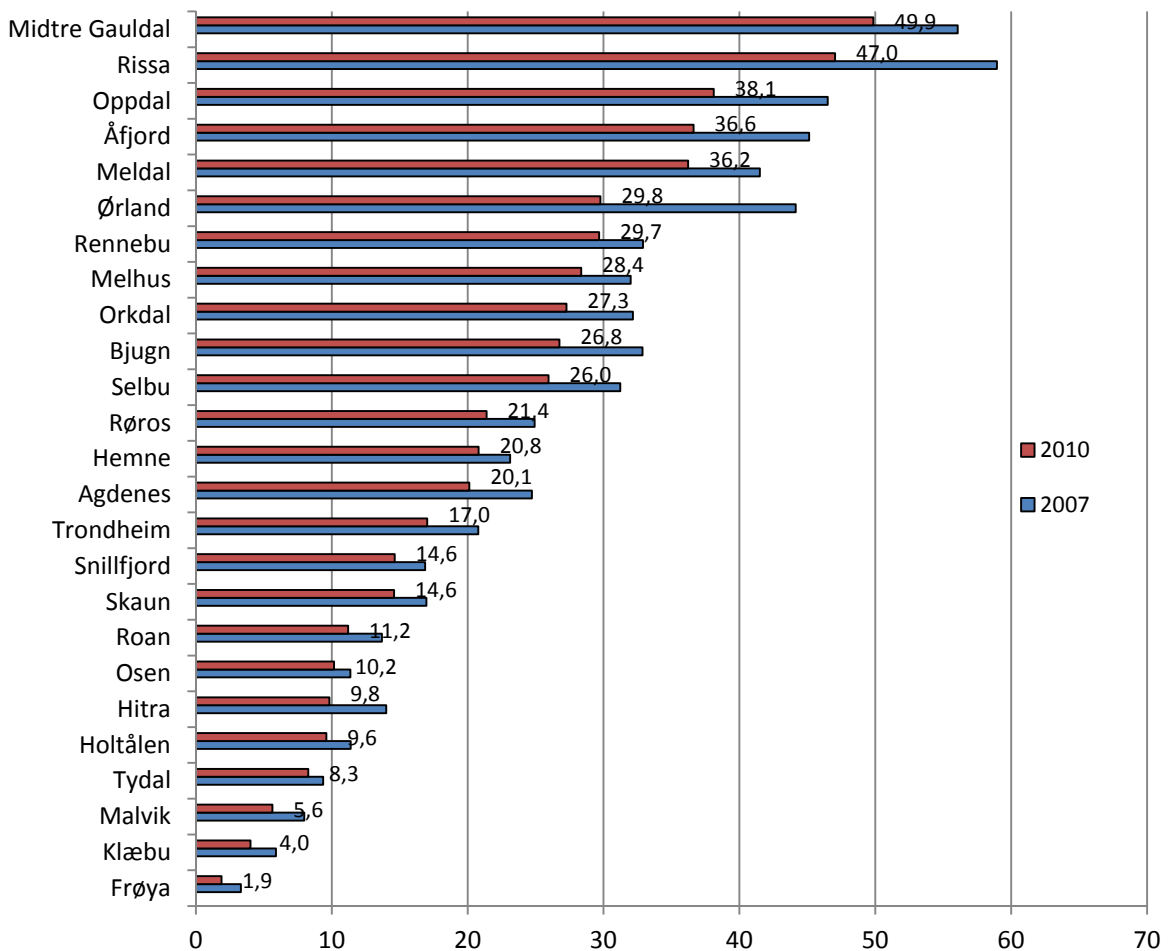
I tekst og figurer i dette kapitlet vil vi sammenligne resultatene fra beregningene i 2007 med tallene for 2010. Tall for 2004 er utelatt her, for å få mer oversiktlige figurer. Alle 2007-tall er deflatert til 2010-kroner.

7.1 Melkeproduksjon storfe

I Sør-Trøndelag var det ifølge SLF 1 049 bruk som søkte om tilskudd til 23 645 melkekyr i 2010, mot 1 343 bruk med 25 351 kyr i 2007. Disse brukene stod ifølge våre beregninger for en verdiskaping på 545 mill. kr i 2010, mot 658 mill. kr i 2007 (Figur 7.1). Melkeproduksjonen i samdrifter er inkludert i dette, og utgjør en verdiskaping på 128 mill. kr i 2010, mot 130 mill. kr i 2007.

Midtre Gauldal har den høyeste verdiskapingen i fylket, med 49,9 mill. kr i 2010, noe som er en nedgang på 6,2 mill. kr fra 2007. Prosentvis er det Frøya kommune som har hatt den største nedgangen, med 43 prosent reduksjon på de tre årene, men der er omfanget svært lite. Av de kommunene med betydelig omfang på melkeproduksjon, har Ørland kommune hatt den relativt største reduksjonen, med 33 prosent nedgang fra 2007 til 2010. Der har antallet kyr gått ned fra 1 708 til 1 373 i perioden, og antallet melkeproduksjonsbruk er redusert med 19 enheter. Det er også Ørland kommune som har hatt den største reduksjonen i kroneverdi, med en nedgang på 14,4 mill. kr i treårsperioden.

I Sør-Trøndelag står melkeproduksjonen for 2 077 årsverk i 2010, mot 2 410 årsverk i 2007. Midtre Gauldal har flest sysselsatte i denne driftsformen med 199 årsverk i 2010, en nedgang fra 220 årsverk i 2007.

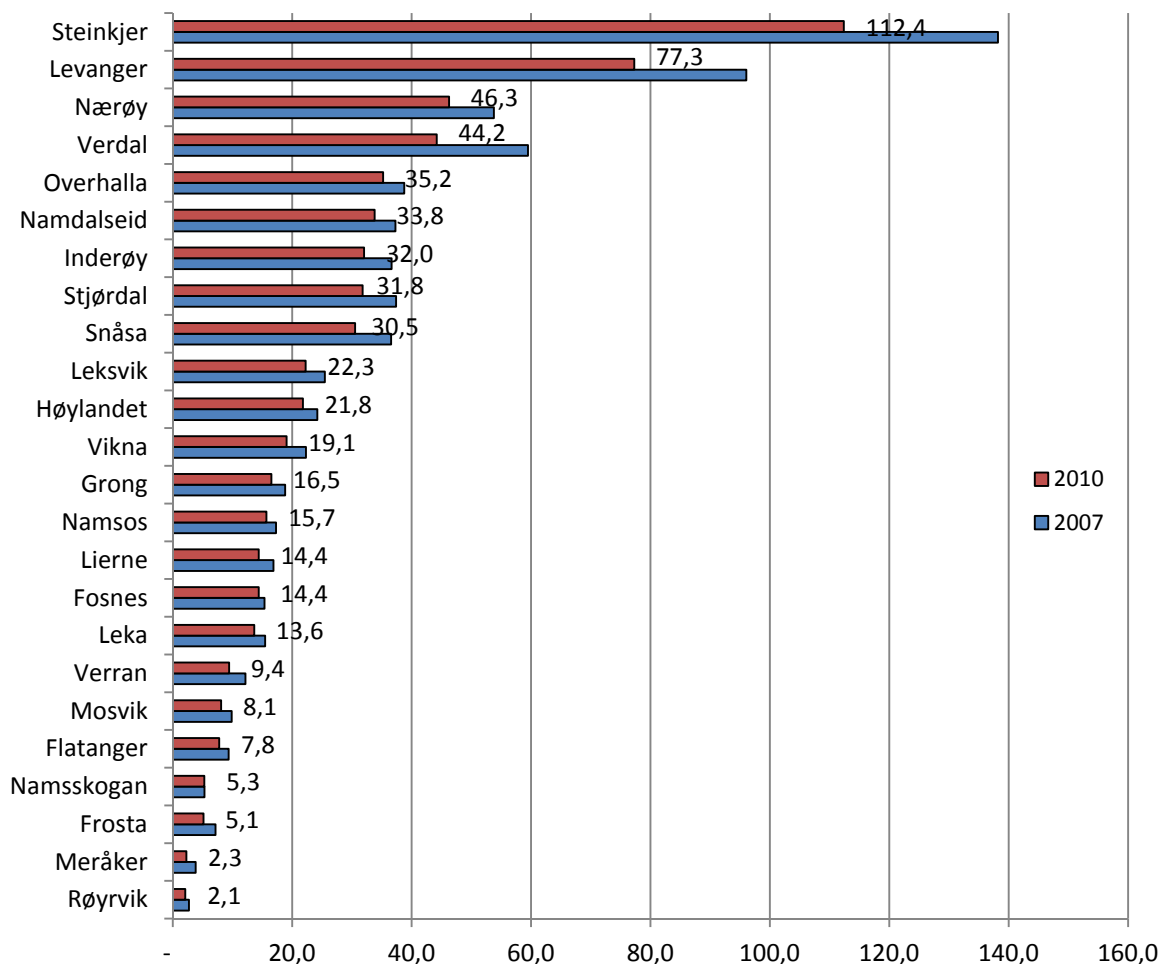
Figur 7.1 Verdiskapingen i melkeproduksjon på storfe etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Ifølge SLF var det 1 097 bruk med 27 569 melkekyr som søkte om tilskudd i Nord-Trøndelag i 2010, mot 1 334 bruk med 29 138 kyr i 2007. Disse brukene stod for en verdiskaping på 621 mill. kr i 2010, mot 740 mill. kr i 2007. Melkeproduksjonen i samdrifter er inkludert i dette, og utgjør en verdiskaping på 199 mill. kr i 2010, mot 225 mill. kr i 2007.

Steinkjer kommune har den største verdiskapingen i 2010, med 112,4 mill. kr, det er en nedgang på 25,8 mill. kr fra 2007. Dette utgjør en nedgang på 19 prosent i treårsperioden.

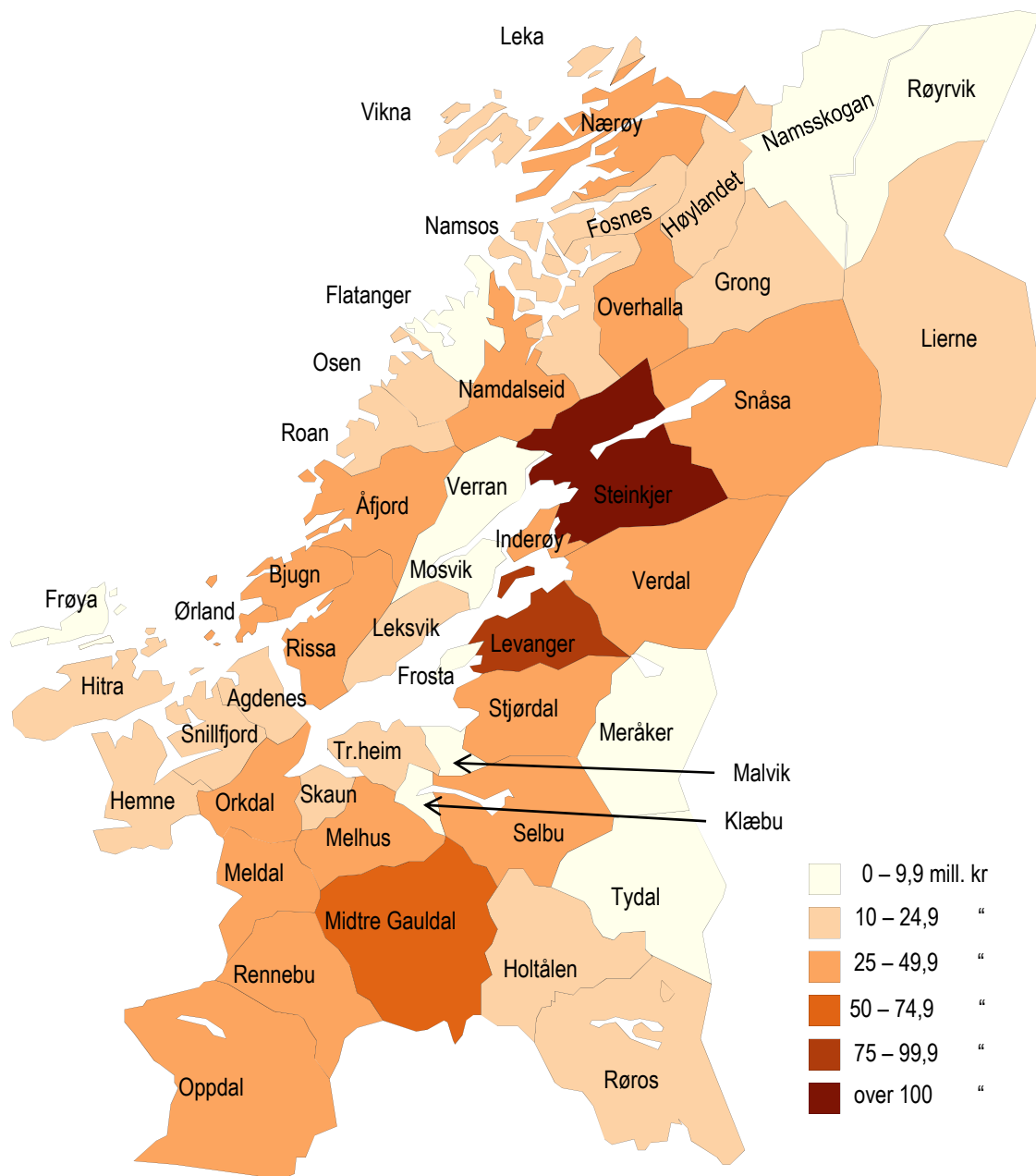
Relativt sett er det Meråker kommune som har hatt den største nedgangen, med 40 prosent reduksjon på de tre årene, men der er omfanget svært lite. Av de store kommunene har Verdal hatt den relativt største reduksjonen, med 26 prosent nedgang fra 2007 til 2010. Der har antallet kyr gått ned fra 2 351 til 2 013 i perioden, og antallet melkeproduksjonsbruk er redusert med 25 enheter.

Figur 7.2 Verdiskapingen i melkeproduksjon på storfe etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kr, 2010-kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Kumelkproduksjonen er godt spredt utover hele fylket, og det er den viktigste verdiskaperen i jordbruket i de fleste kommuner.

Figur 7.3 Verdiskapingen i melkeproduksjon på storfe, geografisk fordelt, 2010

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

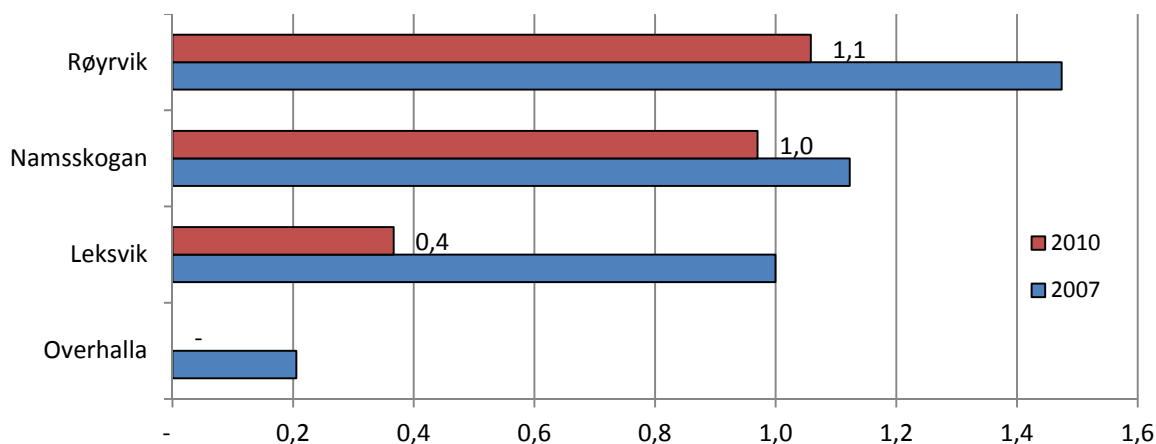
7.2 Melkeproduksjon geit

Ifølge SLF søkes det om tilskudd til melkegeiter kun i tre kommuner i Nord-Trøndelag og ingen i Sør-Trøndelag i 2010. I 2007 var det 837 melkegeiter i Nord-Trøndelag, og i 2010 var det redusert til 516. Totalt sett står geiteholdet for en verdiskaping på ca. 2,4 mill. kr i 2010, noe som utgjør ca. 0,2 prosent av total verdiskaping i jordbruket i Nord-Trøndelag.

Røyrvik er den kommunen som har størst verdiskaping på melkeproduksjon på geit, med 1,1 mill. kr, en nedgang på 0,4 mill. kr fra 2007.

Melkeproduksjon på geit står for 10,1 årsverk i 2010.

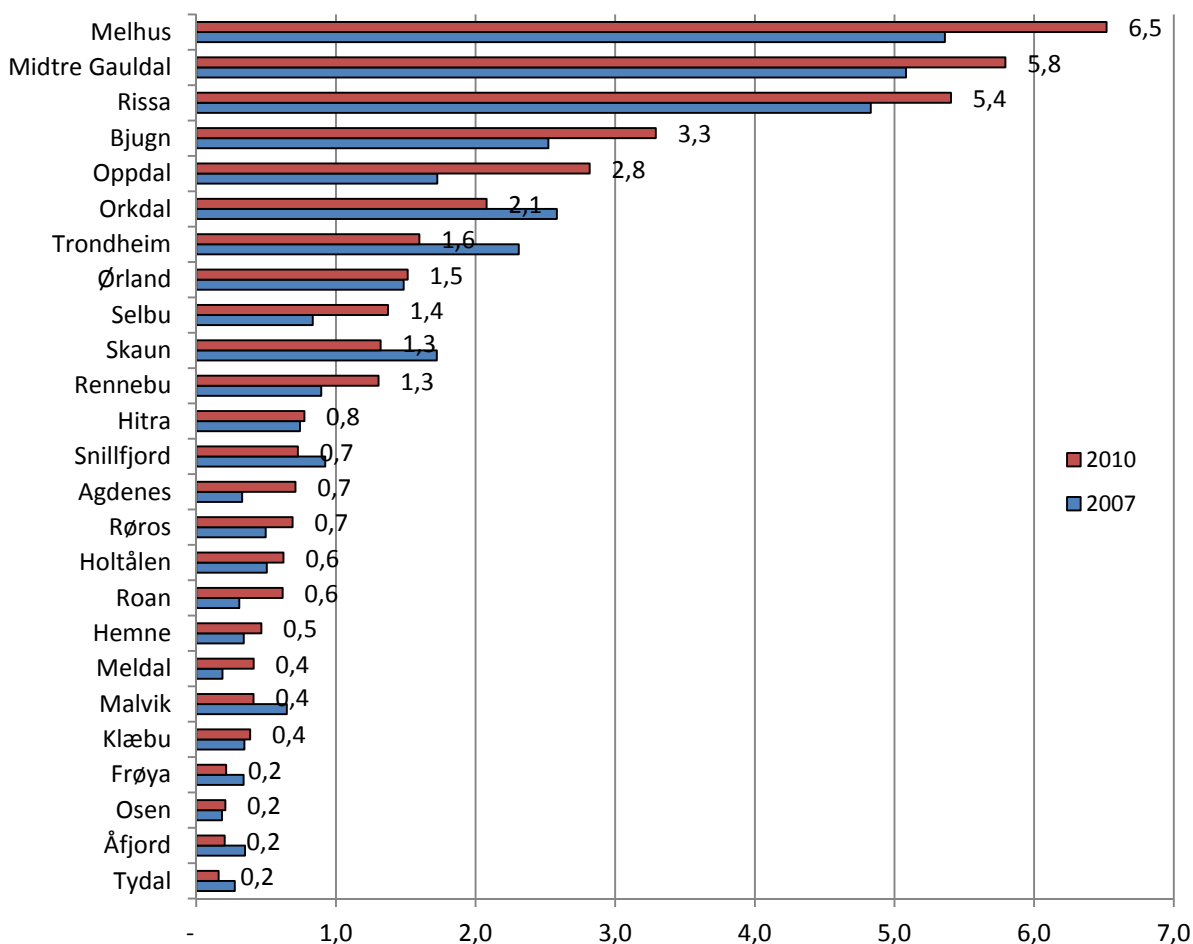

Figur 7.4 Verdiskapingen i melkeproduksjon på geit etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kr, 2010-kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

7.3 Ammeku

Produksjon av kjøtt fra ammeku står for 5 prosent av verdiskapingen i jordbruket i Sør-Trøndelag i 2010, mot 3,9 prosent i 2007. I 2007 ble det søkt om tilskudd til 4 173 ammekyr i fylket, og i 2010 var dette tallet økt til 4 221 ammekyr (SLF). Verdiskapingen i ammekuholdet er beregnet til 39,6 mill. kr i 2010, og det er en økning fra 35,3 mill. kr i 2007. Verdiskapingen har økt i de fleste kommuner. Melhus er den kommunen med størst verdiskaping i denne driftsformen i 2010, og Midtre Gauldal kommune nummer to (Figur 7.5). Sysselsettingen er redusert fra 203 til 179 årsverk i perioden.

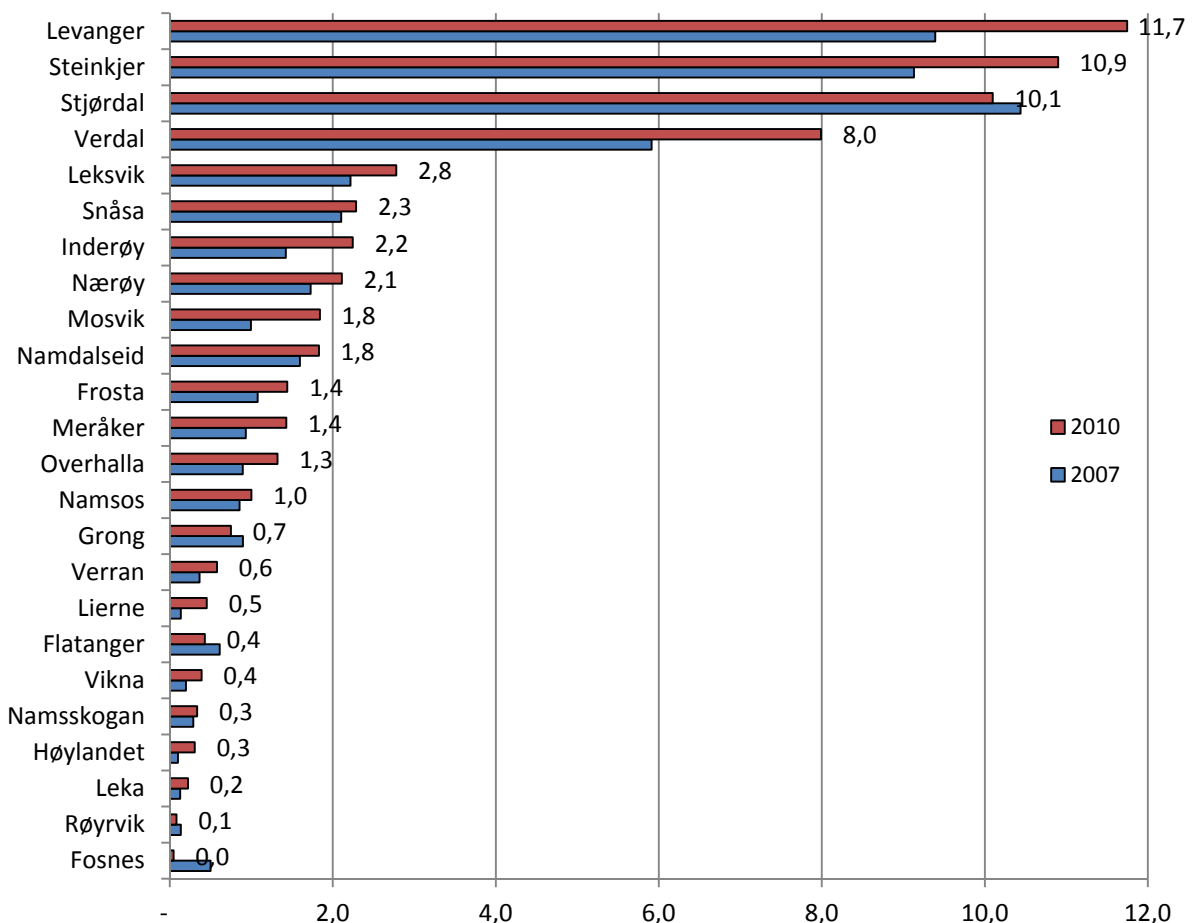
Figur 7.5 Verdiskaping i driftsformen ammeku etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Produksjon av kjøtt fra ammeku står for 5,3 prosent av verdiskapingen i jordbruket i Nord-Trøndelag i 2010, mot 4 prosent i 2007. I 2007 ble det søkt om tilskudd til 6 217 ammekyr i fylket, og i 2010 var dette tallet økt til 6 698 ammekyr. Verdiskapingen i ammekuholdet er beregnet til 62,6 mill. kr i 2010, og det er en økning fra 52,1 mill. kr i 2007.

Levanger er den kommunen med størst verdiskaping i denne driftsformen i 2010, og Steinkjer kommune nummer to (Figur 7.6). Verdiskapingen har økt i de aller fleste kommuner. Sysselsettingen er redusert fra 303 til 285 årsverk i perioden.

I beregningene er ammekyr samlet på 296 bruk med spesialisert ammekuhold i Nord-Trøndelag.

Figur 7.6 Verdiskaping i driftsformen ammeku etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner

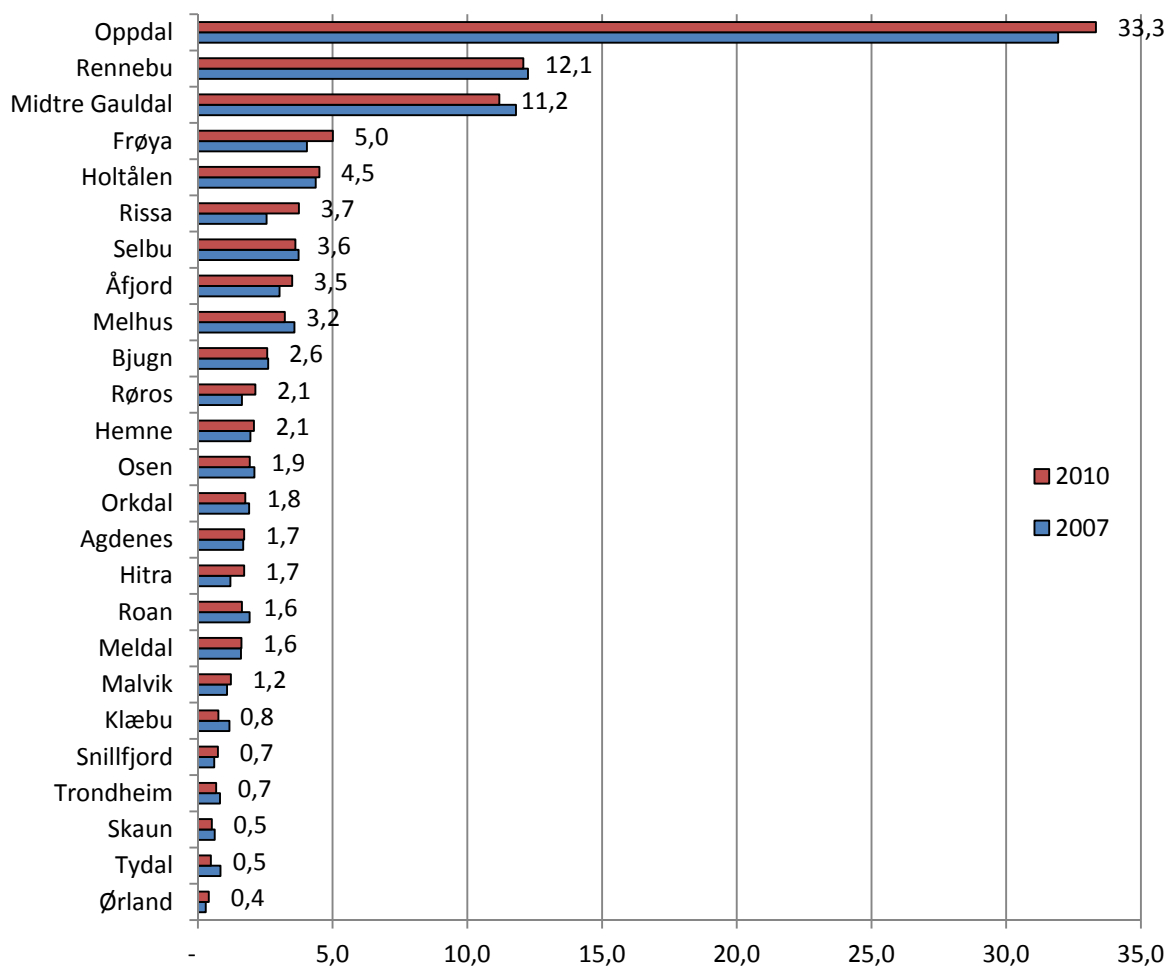
Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

7.4 Sauehold

Saueholdet er nest etter melkeproduksjonen den viktigste verdiskaper og sysselsetter i jordbruket i Sør-Trøndelag. I 2010 ble det søkt om tilskudd til 53 809 søyer (over 1 år) fordelt på 711 bruk, mot 53 094 søyer på 749 bruk i 2007 (SLF).

Verdiskapingen i saueholdet er beregnet til 102,2 mill. kr i fylket, og arbeidsinnsatsen er beregnet til 624 årsverk i 2010 (Figur 7.7). Dette er en endring fra 99,3 mill. kr og 648 årsverk i 2007. Som nevnt i kapittel 3.3.3 er det grunn til å tro at våre beregninger for saueholdet gir noe for lav sysselsetting.

Oppdal er den kommunen som har desidert mest sau, og kommunen står for 33 prosent av den totale verdiskapingen på sau i Sør-Trøndelag (Figur 7.7).

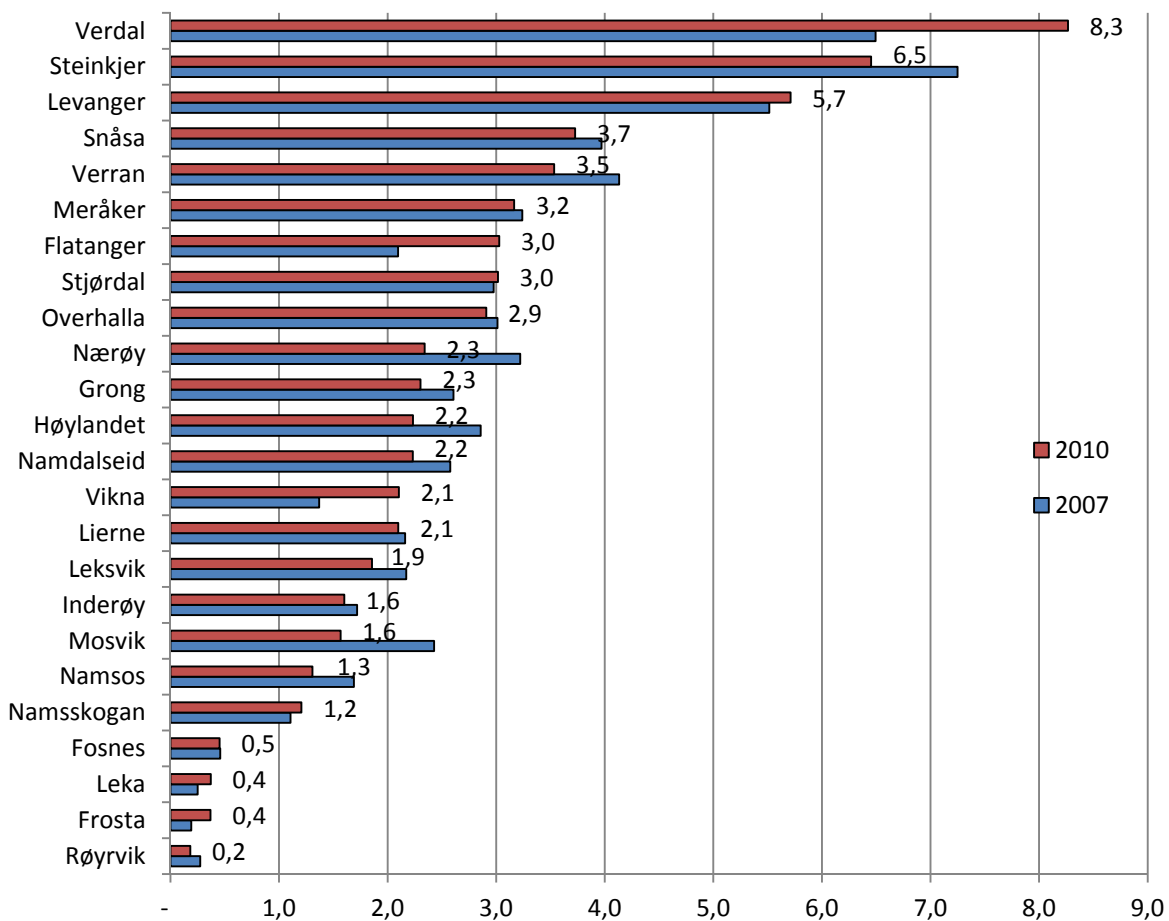

Figur 7.7 Verdiskapingen i sauehold etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

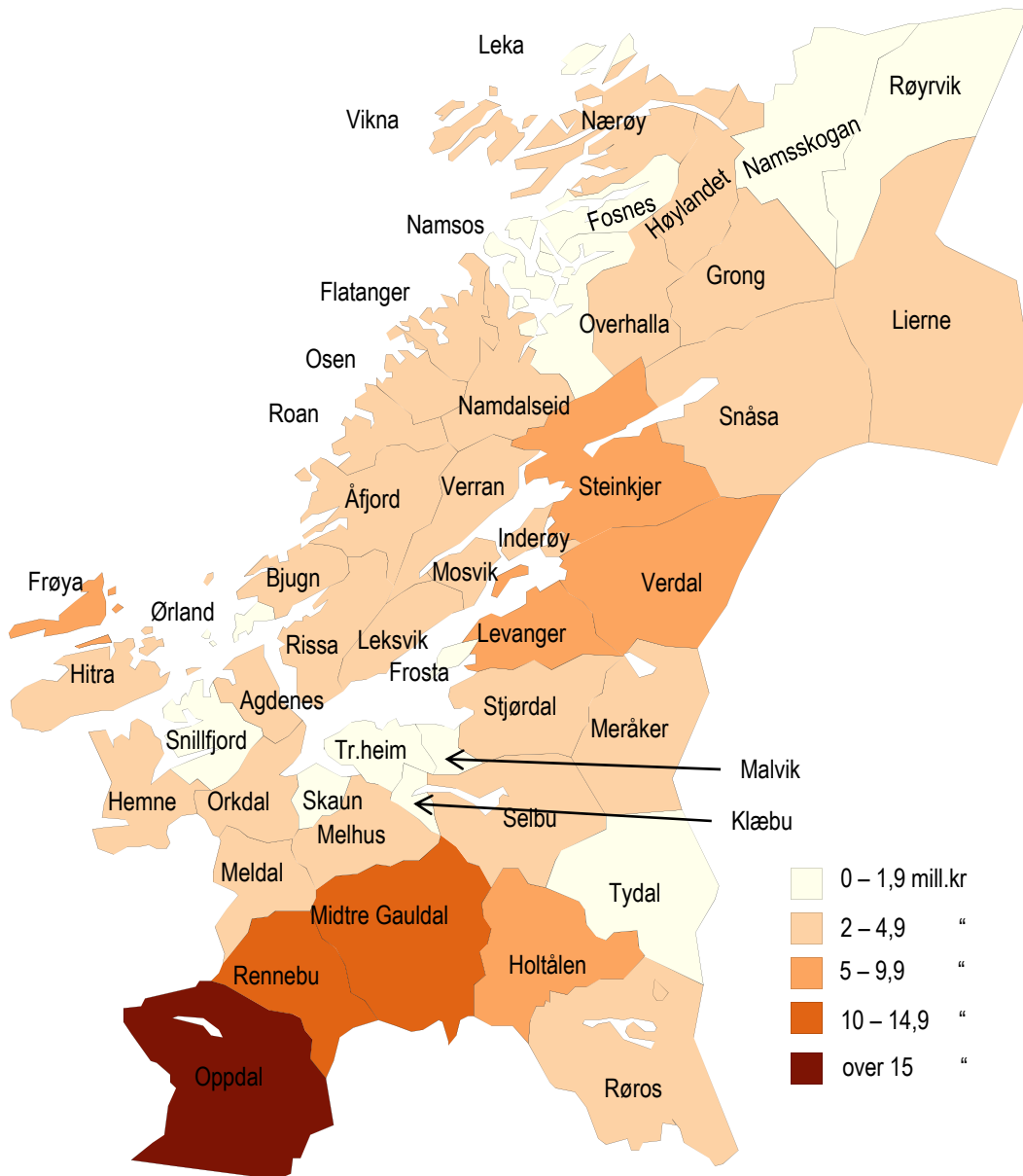
I Nord-Trøndelag betyr saueholdet like mye som driftsformen ammeku, med 62 mill. kr i verdiskaping i 2010, dette er en liten nedgang fra 63,8 mill. kr i 2007. Antall sau er også lite endret i perioden. I 2010 ble det søkt om tilskudd til 32 341 søyer (over 1 år) fordelt på 524 bruk, mot 33 443 søyer på 532 bruk i 2007.

Arbeidsinnsatsen er beregnet til 410 årsverk i 2010, noe som er 7 årsverk mindre enn i 2007. I Nord-Trøndelag er saueholdet mer jevn fordelt på kommunene enn i Sør-Trøndelag. Verdal er den kommunen som har størst verdiskaping på sau i 2010, mens i 2007 var det Steinkjer som hadde mest (Figur 7.8).

Figur 7.8 Verdiskapingen i sauehold etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Figur 7.9 Verdiskapingen i sauehold, geografisk fordelt, 2010

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

7.5 Produksjon av fjørfekjøtt

I begge trøndelagsfylkene har det i flere år vært en offensiv satsing innen kylling, men fra 2007 til 2010 har verdiskapingen gått ned på grunn av lavere lønnsomhet i næringa. I denne driftsformen har vi derfor tatt med tall for 2004, for å vise at det likevel har vært en betydelig økning i verdiskapingen når en ser produksjonen over flere år. I 2010 ble det beregnet (ifølge kalkyler fra Nortura) at et bruk som produserer 120 000 slaktekyllinger på et år (dvs. full konsesjon) skal sitte igjen med et driftsoverskudd på kr 234 000. I 2007 hadde NILF en spesialgransking på kylling (Holien, 2009), og det ble brukt resultater derfra i beregningene. Driftsoverskuddet ble da beregnet til kr 383 000 per bruk ved full konsesjon.

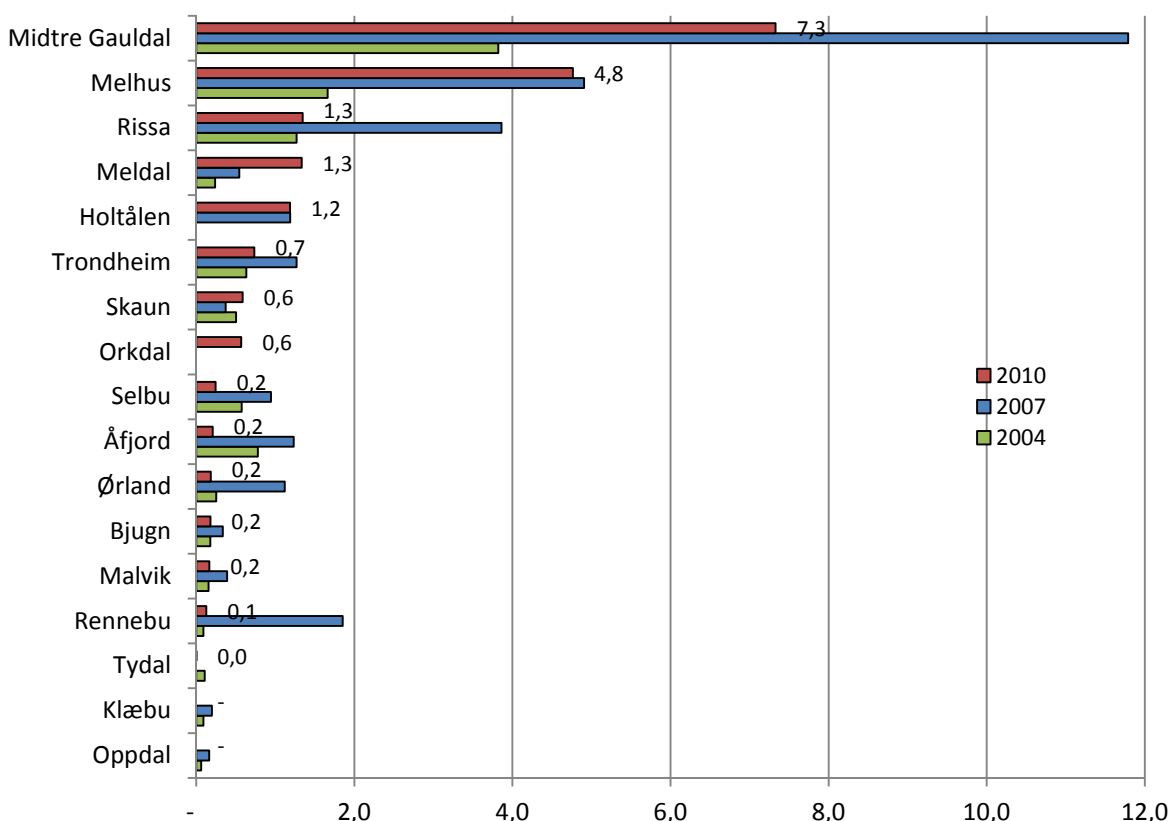
Markedsforholdene for kyllingslakt endret seg fra høsten 2008. Kalkyler fra Nortura viste at dekningsbidraget ble betydelig lavere i 2008 og 2009. Selv om inntektene fra salg av kylling gikk noe opp, var det større vekst i variable kostnader, spesielt kraftfor-kostnader og kjøp av daggamle kyllinger. Dette er hovedårsaken til nedgangen i verdiskaping. Når en ser på verdiskaping per enhet har det utviklet seg fra kr 1,89 per kylling i 2004, opp til kr 3,92 per kylling i 2007 og ned til kr 2,45 per kylling i 2010.

Antall slaktekylling har økt i hele perioden (i beregningene blir kalkun omregnet til kylling, se kapittel 3.3.1). I Sør-Trøndelag ble det slaktet 4,5 mill. kyllinger og 133 100 kalkuner i 2004 (SLF), i 2007 hadde produksjonen økt til 5,8 mill. kyllinger og 261 700 kalkuner, og i 2010 var produksjonen oppe i 7,6 mill. kyllinger og 311 600 kalkuner.

Total verdiskaping i fylket var 19,0 mill. kr i 2010, en nedgang fra 30,2 mill. kr i 2007.

Sysselsettingen i produksjon av fjørfekjøtt sto for 31 årsverk i Sør-Trøndelag i 2010, en økning fra 23 årsverk i 2007. En årsak til økningen i sysselsetting skyldes ulik beregningsmetode i de to årene. I 2007 ble det brukt tall fra NILFs spesialundersøkelse for 8 bruk med slaktekylling, der var gjennomsnittlig arbeidsforbruk 664 timer per bruk. I 2010 er tallene basert på kalkyler fra Nortura, hvor de beregner 900 timer per bruk med full konsesjon.

Det har i hele perioden vært størst produksjon av slaktekylling i Midtre Gauldal kommune. (Figur 7.10).

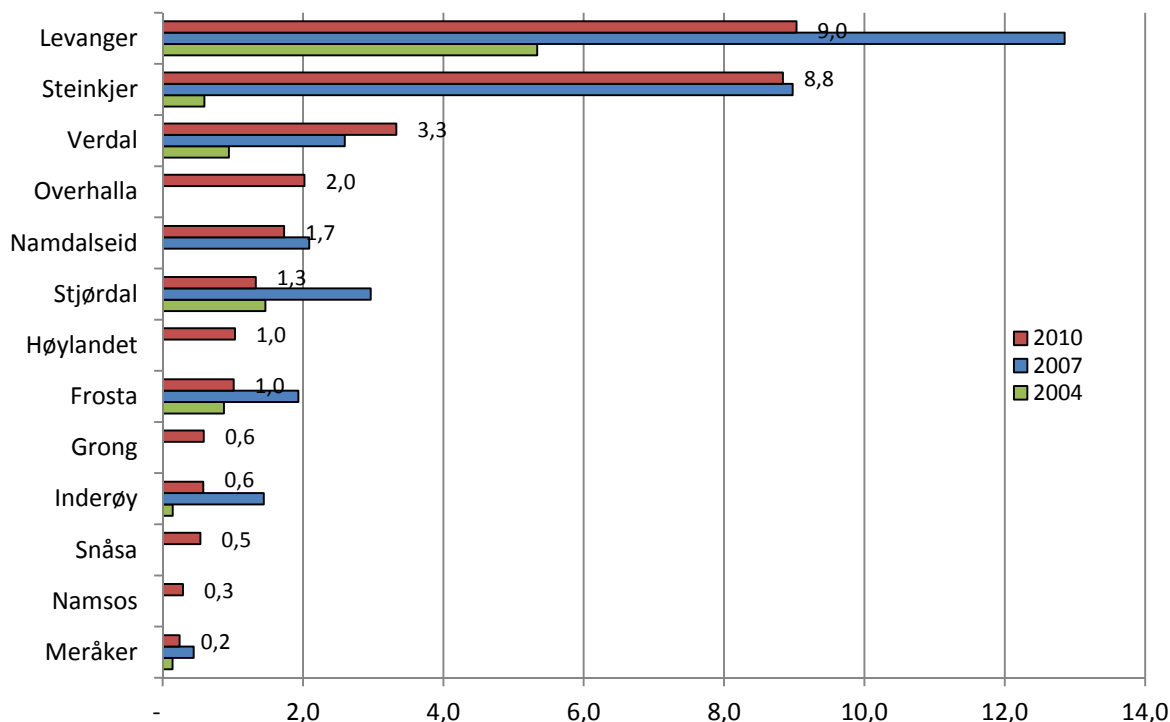
Figur 7.10 Verdiskapingen i produksjon av fjørfekjøtt etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kr, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi alle årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

I Nord-Trøndelag har økningen vært enda større i perioden fra 2004 til 2010. I 2004 ble det slaktet 4,9 mill. kyllinger og 16 100 kalkuner, i 2007 hadde produksjonen økt til 8,3 mill. kyllinger og 34 800 kalkuner, og i 2010 var produksjonen oppe i 12,6 mill. kyllinger og 28 800 kalkuner.

Total verdiskaping i fylket var 30,6 mill. kr i 2010, en nedgang fra 33,3 mill. kr i 2007. Sysselsettingen i slaktekyllingproduksjon i Nord-Trøndelag var på 51 årsverk i 2010, en økning fra 26 årsverk i 2007.

Levanger kommune har i hele perioden hatt den største verdiskapingen, men Steinkjer har hatt en betydelig økning i antall enheter de siste årene, og er derfor nesten på samme nivå som Levanger i 2010 (Figur 7.11).

Figur 7.11 Verdiskapingen i produksjon av fjørfekjøtt etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kr, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi alle årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

7.6 Kombinert korn- og svinproduksjon

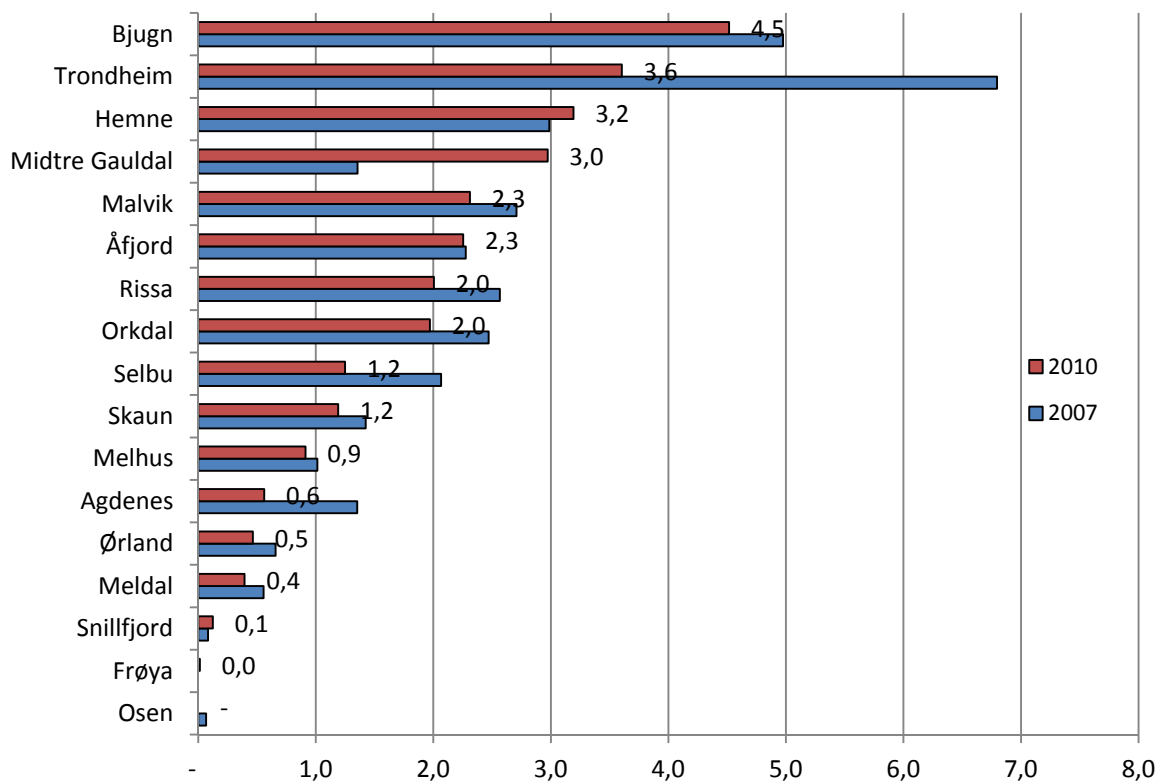
I denne driftsformen er det forutsatt at svinholdet drives i kombinasjon med kornproduksjon. Her er det stor forskjell på omfanget av produksjonen i fylkene. I Sør-Trøndelag ble det søkt om tilskudd til 2 461 avlspurker + ungpurker i 2010, dette er en liten økning fra 2007, da det var 2 224 avlspurker + ungpurker (SLF).

I Sør Trøndelag har korn- og svinproduksjon en total verdiskaping på 27,7 mill. kr i 2010, noe som er en nedgang fra 33,4 mill. kr i 2007. Verdiskapingen per enhet har gått ned fra kr 15 000 i 2007 til kr 11 300 per enhet i 2010. Det er Trondheim kommune som har hatt den største reduksjonen i verdiskaping i treårsperioden. I 2007 var det registrert 364 purker i Trondheim kommune, og i 2010 var dette redusert til 294 stk., og det er en reduksjon på 19 prosent.

I Sør-Trøndelag står denne driftsformen for 84 årsverk i 2010, og dette er uforandret i forhold til 2007.

Det er Bjugn kommune som har den største produksjonen innen korn- og svineproduksjon (Figur 7.12)

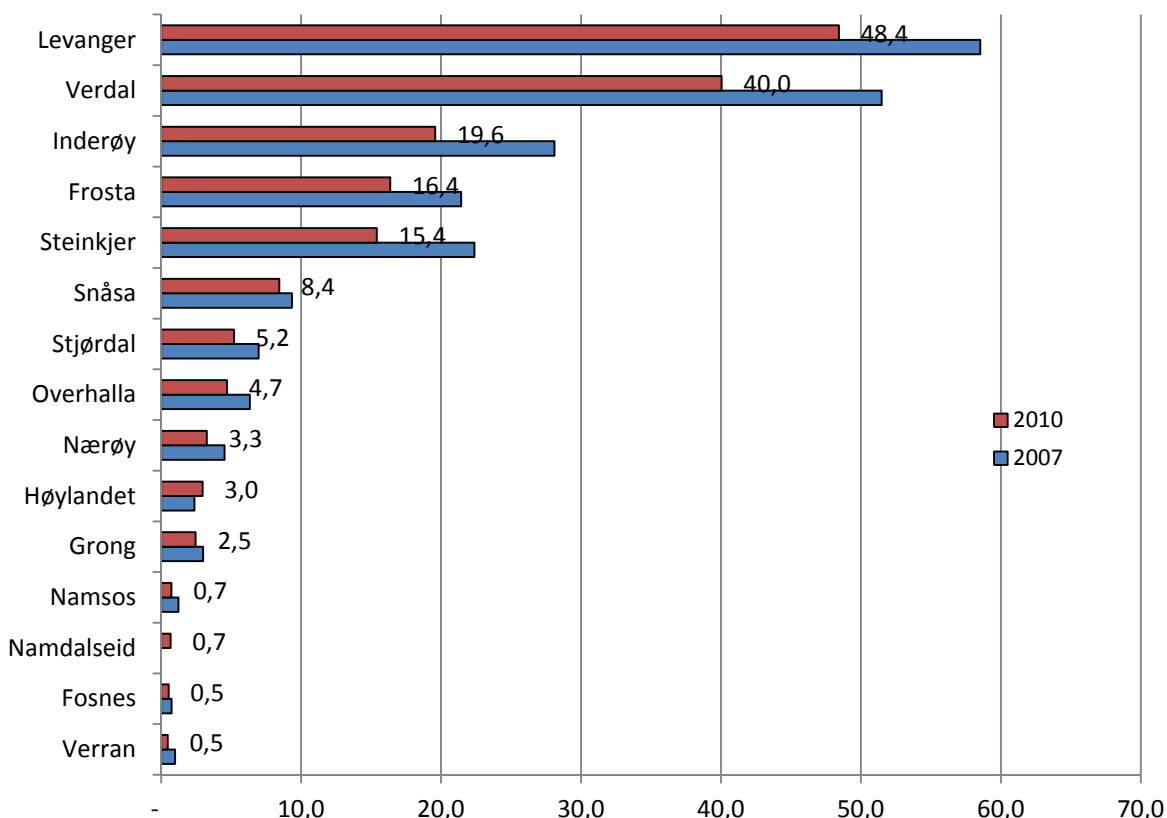
Figur 7.12 Verdiskapingen i kombinert korn- og svineproduksjon etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

I Nord-Trøndelag er driftsformen korn/gris den nest største verdiskaperen etter melkeproduksjon. Det ble søkt om tilskudd til 15 872 avlspurker + ungpurker i 2010, og her var det også bare en liten økning fra 2007, da det var 15 690 avlspurker + ungpurker.

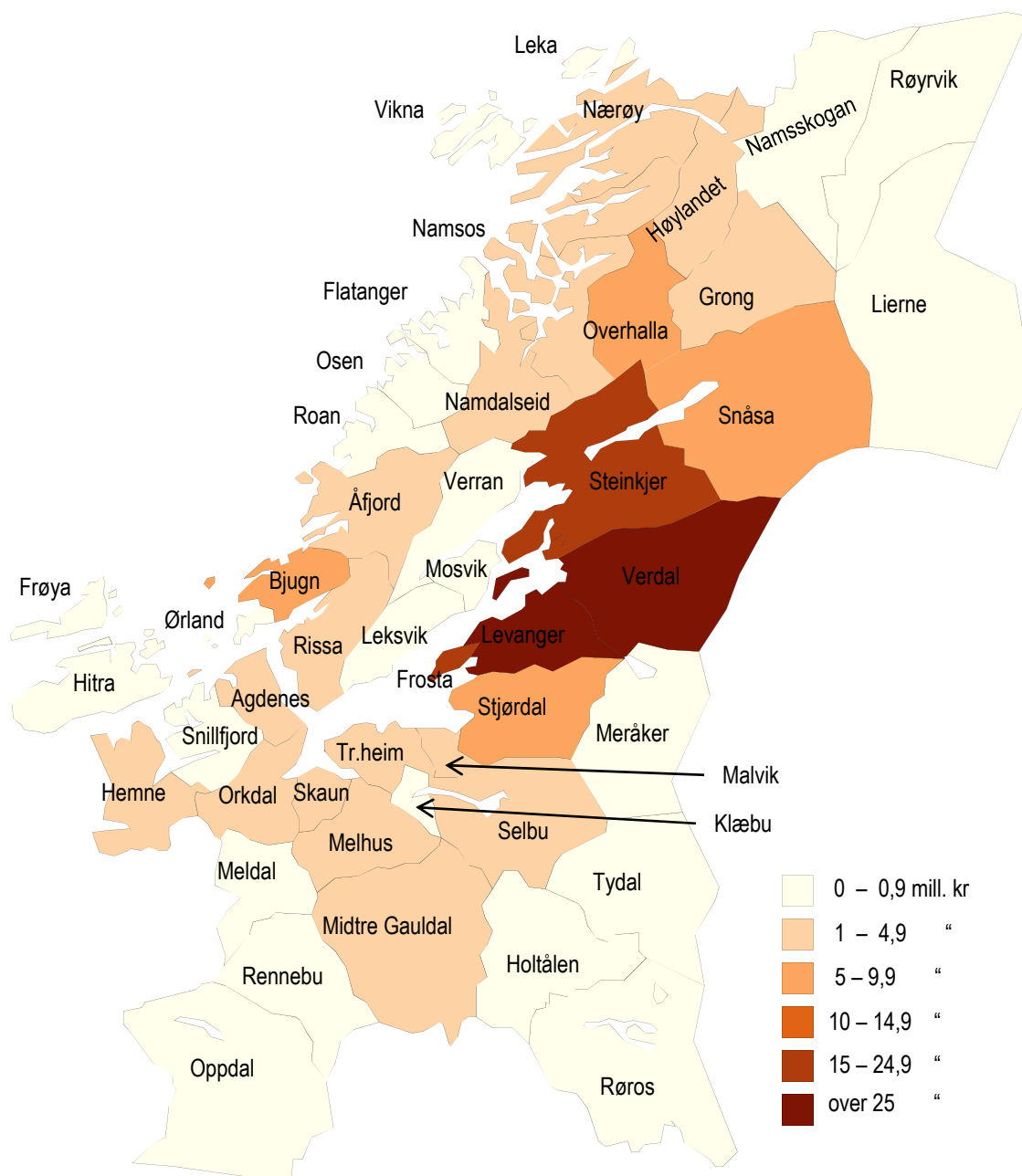
I Nord-Trøndelag har korn- og svineproduksjon en total verdiskaping på 169 mill. kr i 2010, noe som er en nedgang fra 217,5 mill. kr i 2007.

I Nord-Trøndelag står denne driftsformen for 494 årsverk i 2010, mot 505 årsverk i 2007. Det er kommunene Levanger og Verdal som har den største produksjonen innen denne driftsformen (Figur 7.13)

Figur 7.13 Verdiskapingen i kombinert korn- og svineproduksjon etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Figur 7.14 Verdiskapingen i kombinert korn- og svinproduksjon geografisk fordelt, 2010

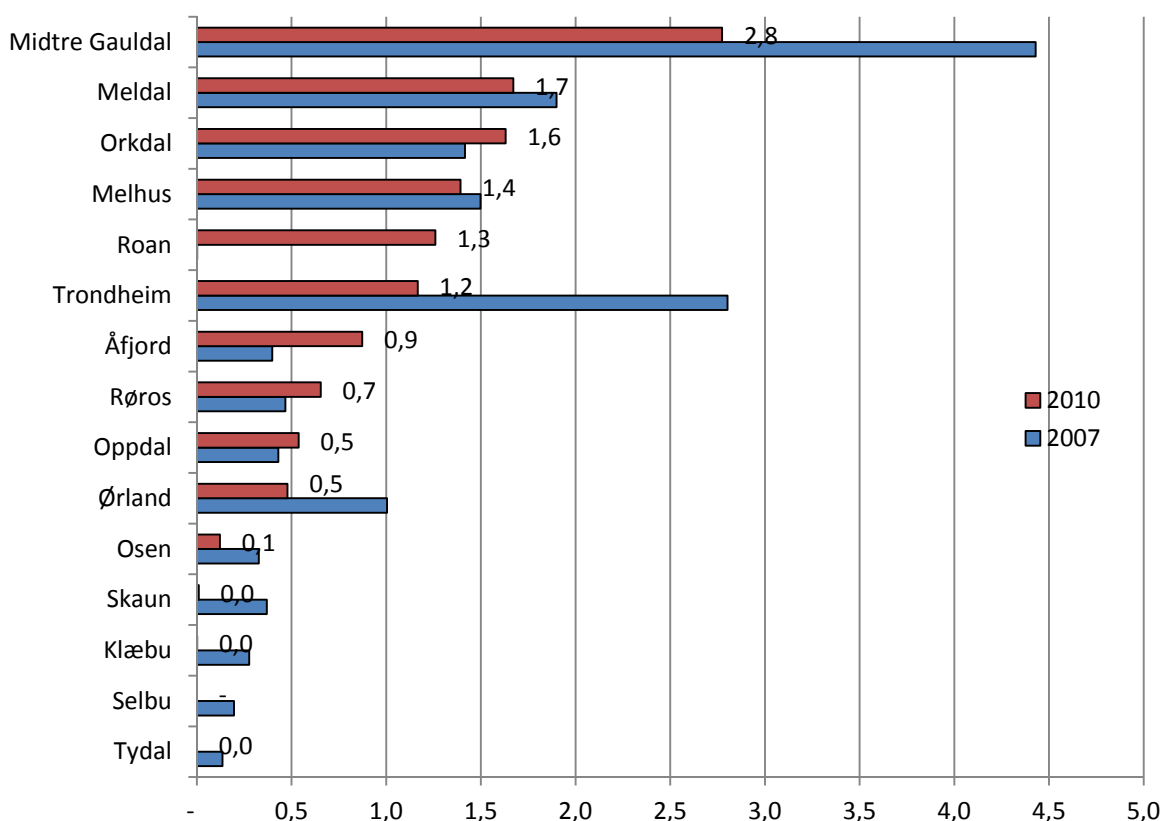
Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

7.7 Kombinert korn- og eggproduksjon

I beregningene er det forutsatt at eggproduksjonen foregår i kombinasjon med kornproduksjon. En del av eggproduksjonen foregår imidlertid i realiteten i kombinasjon med andre produksjoner, blant annet melkeproduksjon. I driftsgranskingene har vi imidlertid ikke økonomidata for andre kombinasjoner enn korn og egg.

For Sør-Trøndelag er verdiskapingen i denne produksjonen beregnet til 12,6 mill. kr i 2010, en reduksjon fra 15,7 mill. kr i 2007. Sysselsettingen er beregnet til 37 årsverk i 2010, mot 60 årsverk i 2007, noe som tyder på at det har skjedd en betydelig effektivisering i produksjonen de siste årene.

Både Midtre-Gauldal og Trondheim kommune har hatt en relativt stor reduksjon i verdiskapingen fra 2010 til 2007, men eggproduksjon har lite omfang i Sør-Trøndelag, så endringer på enkeltbruk vil gjøre store utslag (Figur 7.15).

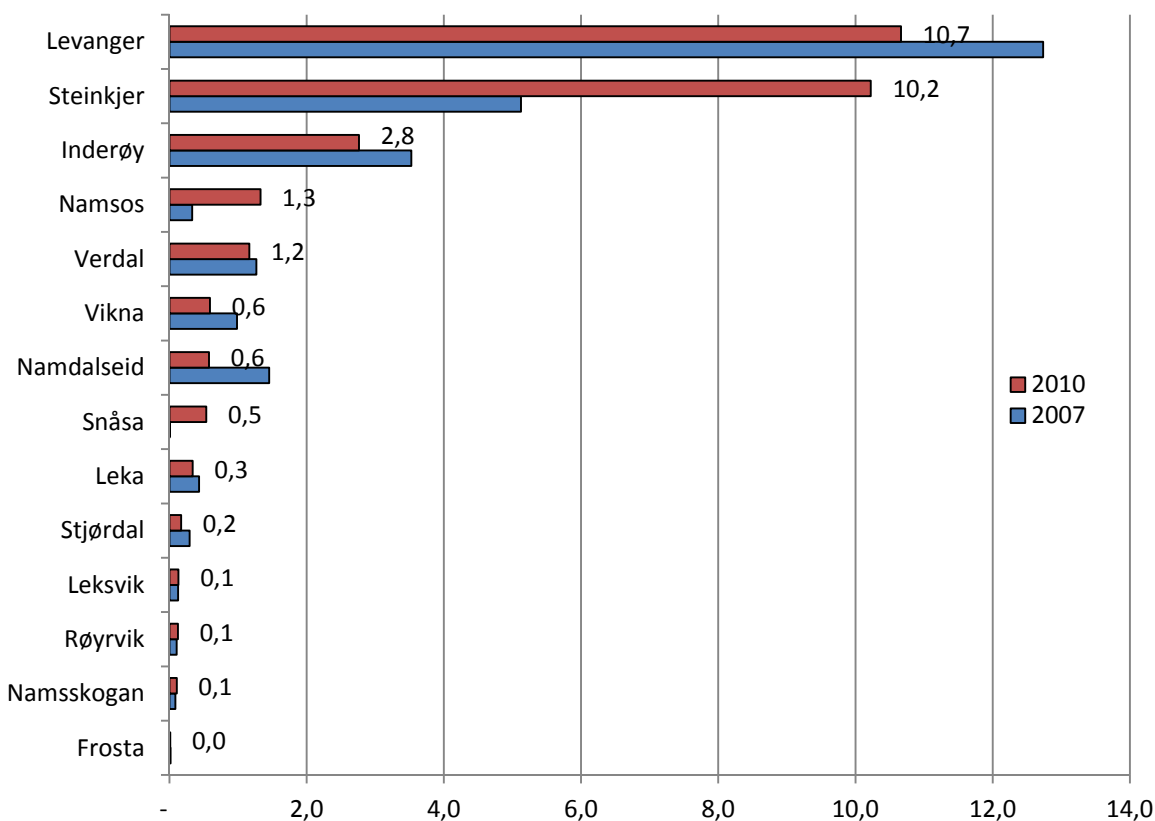

Figur 7.15 Verdiskapingen i kombinert korn- og eggproduksjon etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

For Nord-Trøndelag er verdiskapingen i eggproduksjon beregnet til 28,7 mill. kr i 2010, en økning fra 26,5 mill. kr i 2007. Sysselsettingen er beregnet til 92 årsverk i 2010, en reduksjon fra 105 årsverk i 2007.

I Nord-Trøndelag er det kommunene Levanger og Steinkjer som utmerker seg innen eggproduksjon (Figur 7.16). Levanger har imidlertid hatt en reduksjon i verdiskapingen de siste tre årene, mens Steinkjer har hatt en kraftig økning. I Steinkjer var det søkt om tilskudd til 134 800 verpehøner i 2010 (SLF), og det er en økning fra 45 100 verpehøner i 2007.

Figur 7.16 Verdiskapingen i kombinert korn- og eggproduksjon etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

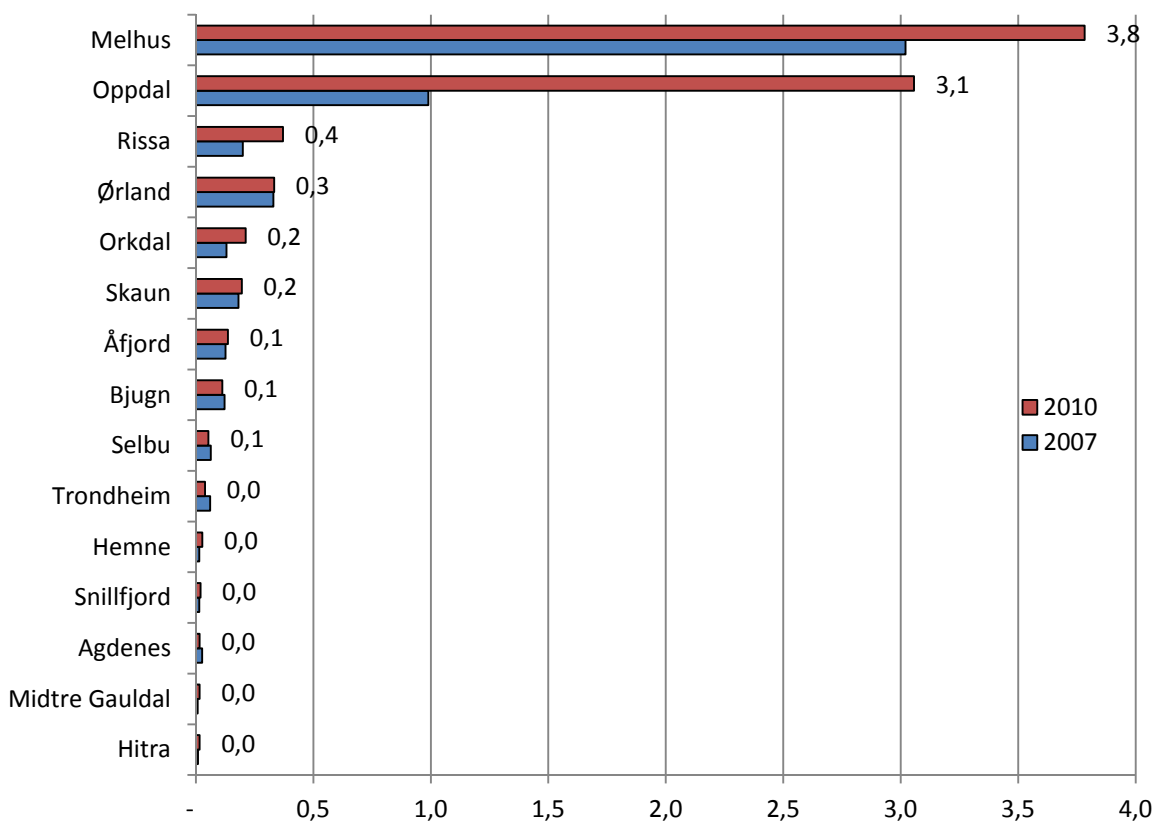
Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

7.8 Kombinert korn- og potetproduksjon

Potetproduksjonen er forutsatt at forekommer i kombinasjon med kornproduksjon. Dette på grunn av at driftsgranskingene ikke har økonomidata for andre kombinasjoner enn korn og potet. Gruppen med korn- og potet hadde i 2007 86 dekar potet og 140 dekar korn. I 2010 hadde potetarealet økt til 99 dekar, mens kornarealet hadde økt til hele 347 dekar. I 2007 var omsetningen på potet på kr 341 900, mens omsetningen på korn var kr 80 000. I 2010 var omsetningen på potet på kr 543 500, og omsetningen på korn var økt til kr 360 600. I denne gruppen utgjør altså inntekter fra korn mye av økningen i verdiskaping.

Korn- og potetproduksjon sto for en samlet verdiskaping på 8,4 mill. kr i Sør-Trøndelag i 2010, og 5,3 mill. kr i 2007. Sysselsettingen var på 21 årsverk i fylket i 2010, mot 28 årsverk i 2007. Dette kan tyde på at det har skjedd en effektivisering også i denne produksjonen de siste årene, men det har også betydning at det er et større innslag av korn, som er en mindre arbeidsintensiv produksjon.

Det er mest potetproduksjon i Melhus kommune, med totalt 893 dekar potet i 2010. Oppdal har hatt den største veksten i verdiskaping, med en økning fra 542 til 783 dekar potet i treårsperioden.

Figur 7.17 Verdiskapingen i kombinert korn- og potetproduksjon etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

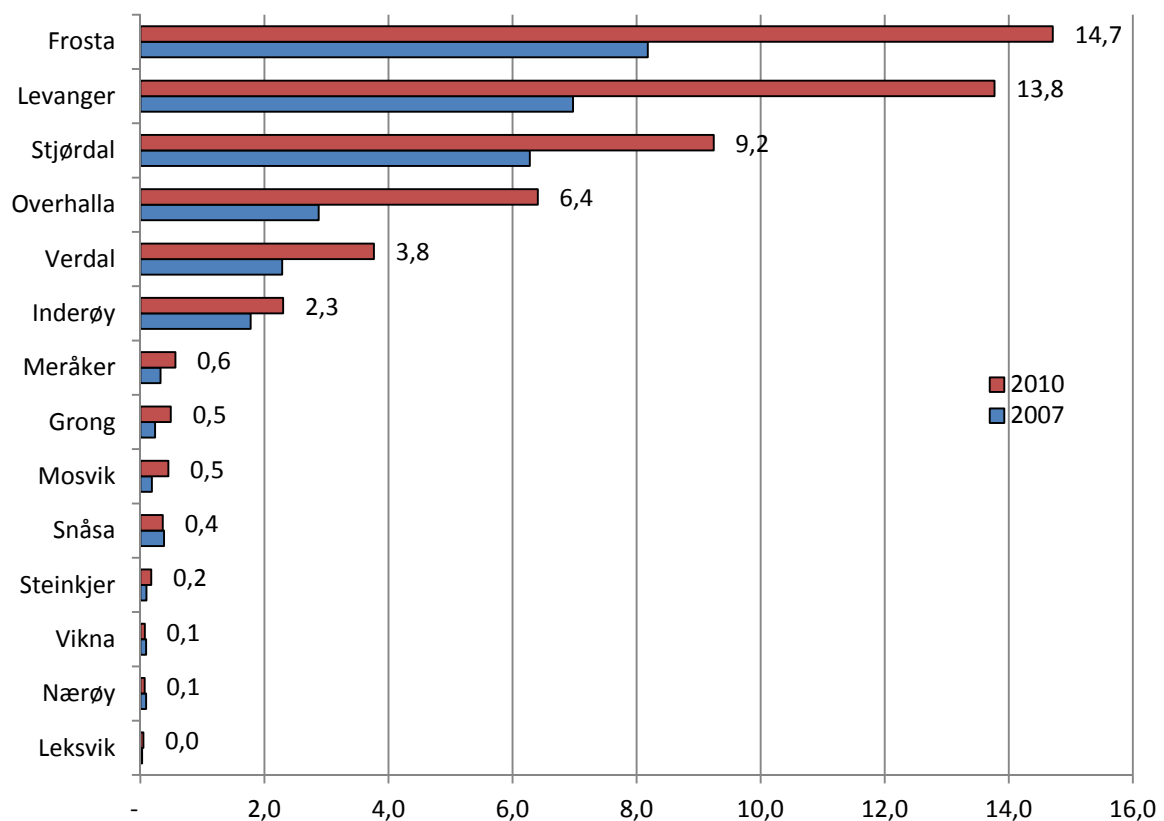
Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

I Nord-Trøndelag er samlet verdiskaping i korn- og potetproduksjon 52,6 mill. kr i 2010, en økning fra 29,9 mill. kr i 2007.

Det samlede potetarealet i fylket er lite endret i treårsperioden, så endringen i verdiskaping skyldes i hovedsak økt omsetning både på korn og potet som nevnt under Sør-Trøndelag.

Sysselsettingen har gått ned fra 159 årsverk i 2007 til 138 årsverk i 2010.

Det er Frosta og Levanger som har den største produksjonen av potet i Nord-Trøndelag.

Figur 7.18 Verdiskapingen i kombinert korn- og potetproduksjon etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

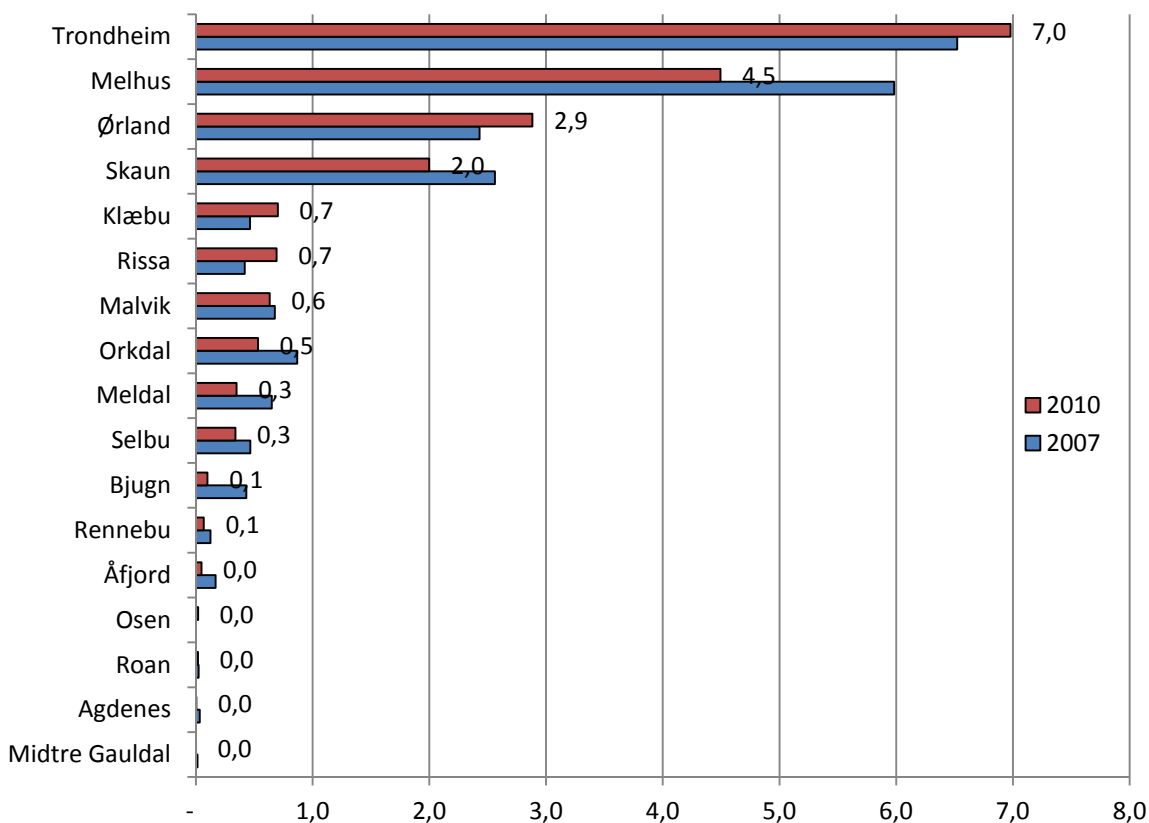
7.9 Ensidig kornproduksjon

I driftsformen «ensidig kornproduksjon» har vi tatt utgangspunkt i de brukene som kun har søkt om arealtilskudd til kornareal når vi har beregnet verdiskapingen. Det øvrige kornarealet er forutsatt drevet på bruk med husdyrproduksjon og potetproduksjon, og verdiskapingen på korn blir da inkludert i disse driftsformene. Verdiskapingen i ensidig kornproduksjon kan derfor bli relativt stor i enkelte kommuner og liten i kommuner hvor korn i større grad inngår i andre driftsformer.

Ifølge SLF ble det søkt om produksjonstilskudd på 71 900 dekar korn i Sør-Trøndelag i denne driftsformen i 2007, og 75 600 dekar i 2010. Ensidig kornproduksjon gav en verdiskaping på 21,8 mill. kr i 2007, og har gått ned til 19,9 mill. kr i 2010. Verdiskapingen per dekar har gått ned fra kr 304 til kr 263 per dekar, og det gjør at verdiskapingen har gått ned selv om arealet har gått opp. Driftsgranskingene viser at det er blitt svakere økonomi i kornproduksjon de siste årene. Det har vært flere svake kornår på rad på grunn av klimamessige forhold. En annen faktor er kostnadsnivået som har økt mye, blant annet på grunn av stor økning i gjødselpris, noe som betyr mye på kornbruk.

Sysselsettingen var beregnet til 139 årsverk i 2007, og har økt til 153 årsverk i 2010.

I Sør-Trøndelag er det Trondheim kommune som har mest ensidig kornproduksjon, med en verdiskaping på 7 mill. kr i 2010 (Figur 7.19).

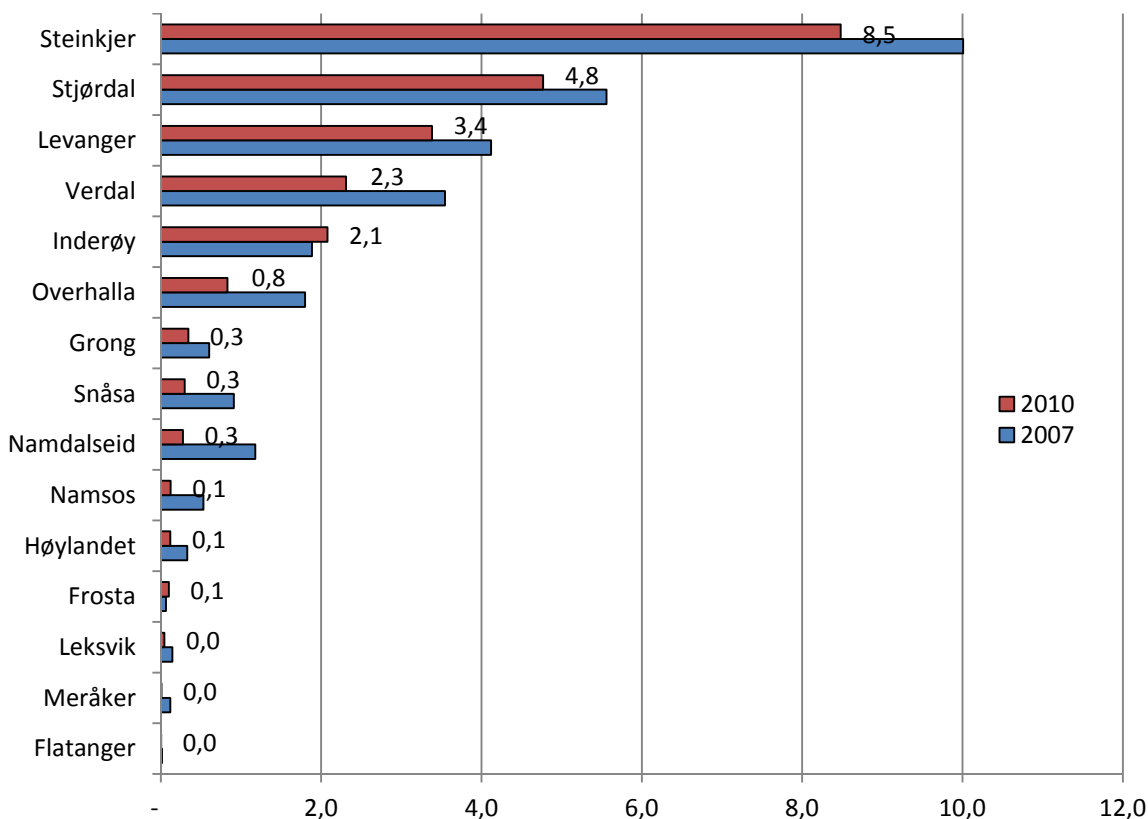
Figur 7.19 Verdiskapingen i ensidig kornproduksjon etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Ifølge SLF ble det søkt om produksjonstilskudd på 92 700 dekar korn i Nord-Trøndelag i denne driftsformen i 2007, og 110 100 dekar i 2010. Ensidig kornproduksjon gav en verdiskaping på 30,9 mill. kr i 2007, og har gått ned til 23,1 mill. kr i 2010. Sysselsettingen var beregnet til 183 årsverk i 2007, og har økt til 163 årsverk i 2010.

I Nord-Trøndelag er det Steinkjer kommune som har mest ensidig kornproduksjon, med en verdiskaping på 8,5 mill. kr i 2010 (Figur 7.20).

Figur 7.20 Verdiskapingen i ensidig kornproduksjon etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

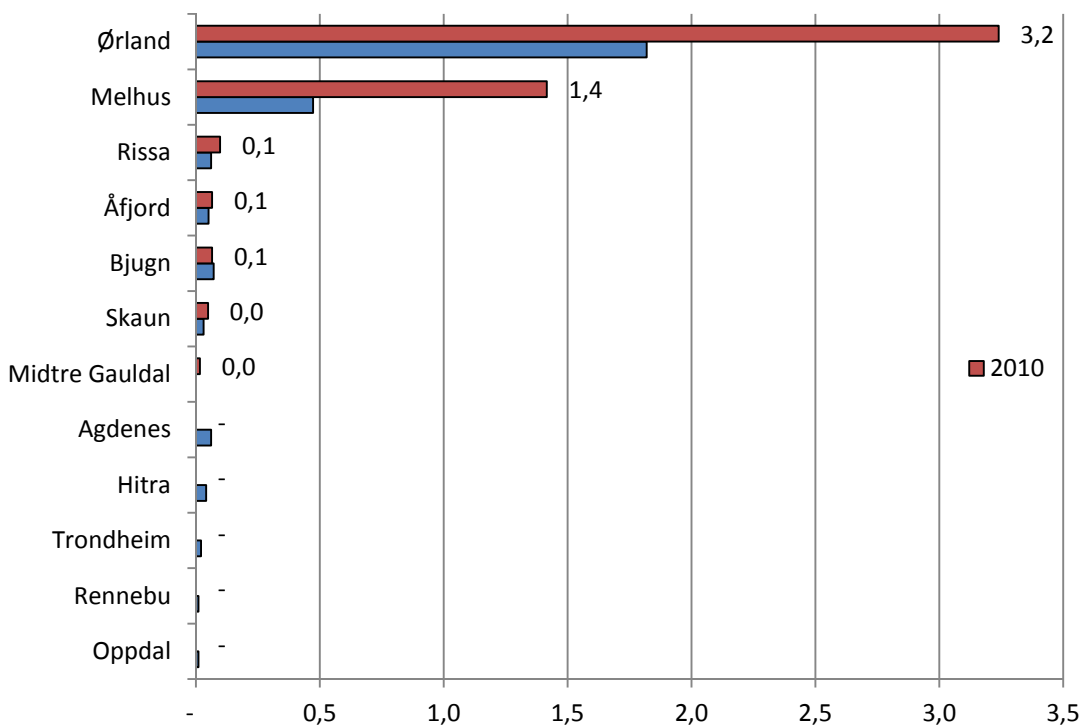
7.10 Grønnsaker på friland

Vi minner om at det for denne driftsformen er benyttet kalkyler i beregningsgrunnlaget og at dette gjør beregningene mer usikker enn for de driftsformene hvor vi har hentet tall fra driftsgranskingene (se kapittel 3.3.2).

Totalt areal med grønnsaker på friland i Sør-Trøndelag var 258 dekar i 2007, og 304 dekar i 2010.

I Sør-Trøndelag er verdiskapingen i denne driftsformen beregnet til 4,9 mill. kr i 2010, mot 2,7 mill. kr i 2007. Sysselsettingen er beregnet til 13 årsverk i 2010, og 10 årsverk i 2007.

Det aller meste av denne produksjonen foregår i Ørland kommune, som står for 65 prosent av verdiskapingen i fylket i 2010 (Figur 7.21).

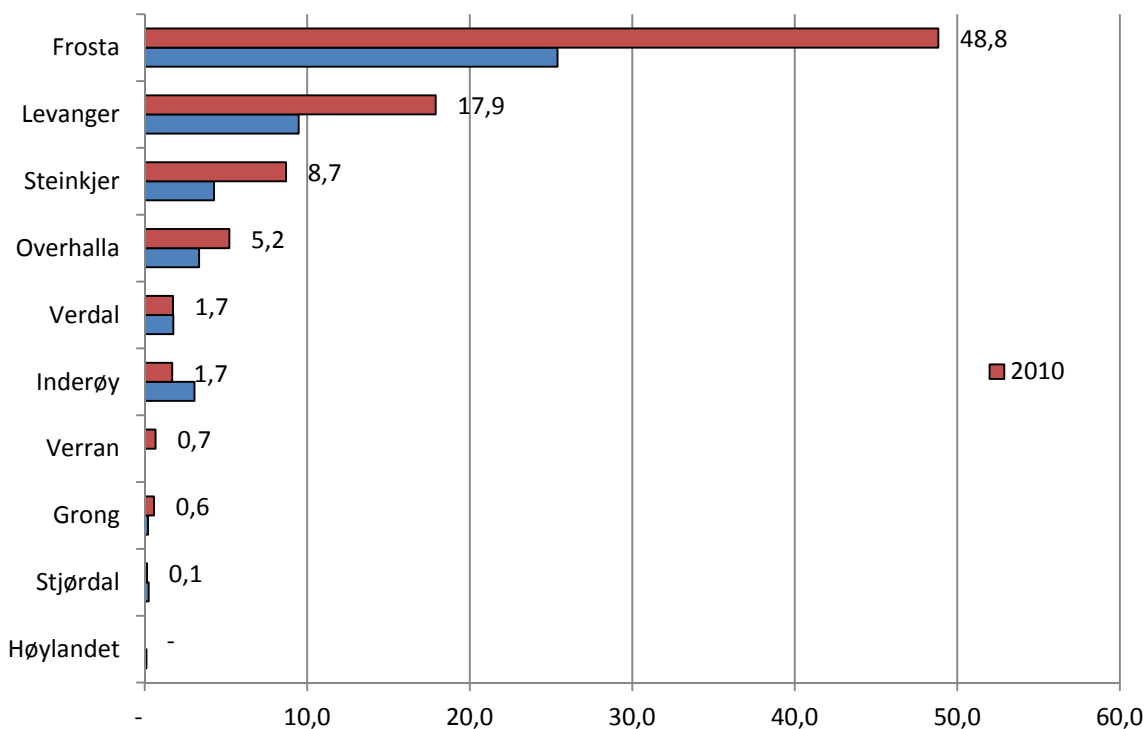
Figur 7.21 Verdiskapingen i grønnsakproduksjon på friland etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

I Nord-Trøndelag er det totale arealet av grønnsaker på friland 5 250 dekar i 2010, en økning fra 4 670 dekar i 2007.

Total verdiskaping i denne driftsformen er 85,5 mill. kr i Nord-Trøndelag i 2010. Dette er en økning fra 48 mill. kr i 2007. Sysselsettingen er beregnet til 228 årsverk i 2010, og 177 årsverk i 2007.

Her er det Frosta som står for hoveddelen av produksjonen, med 57 prosent av verdiskapingen i 2010 (Figur 7.22).

Figur 7.22 Verdiskapingen i grønnsakproduksjon på friland etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

7.11 Veksthus

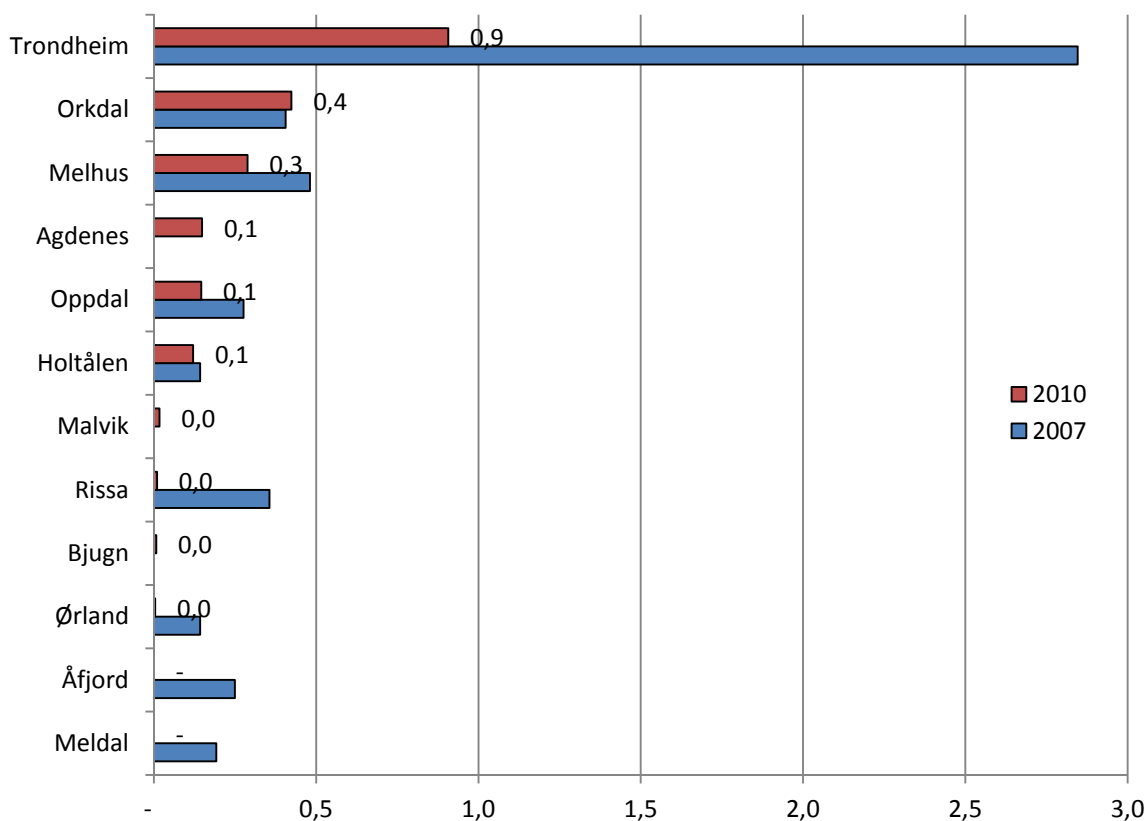
Også for driftsformen veksthus er det benyttet kalkyler i beregningsgrunnlaget. Ikke alle veksthusproduksjoner mottar produksjonstilskudd, så grunnlaget for beregningene av denne produksjonen er dårligere enn for de andre produksjonene.

I 2010 ble det søkt om tilskudd til 7 700 m² veksthus i Sør-Trøndelag, og det er omtrent uendret fra 2007. Ifølge SSB (2012e) var det imidlertid 15 600 m² veksthus i Sør-Trøndelag totalt i 2010. I Sør-Trøndelag har vi ikke funnet opplysninger om at det produseres grønnsaker i veksthus, så der har vi regnet med at alt er blomsterproduksjon.

I 2007 ble totalt veksthusareal fordelt prosentvis på kommunene etter samme forhold som det arealet det ble gitt tilskudd til, og det samme har vi gjort i 2010.

Som nevnt i kapittel 3.3.2 blir gjennomsnittlig bruksstørrelse benyttet for å finne fram til antall bruk som skal inngå i beregningene. Her er det en ulikhet mellom beregningene i 2007 og 2010. I 2007 ble det forutsatt at hver enkelt enhet hadde 1000 m² veksthus, både for blomster og grønnsaker, og da ble totalt antall bruk beregnet til 14 enheter med driftsformen veksthus i Sør-Trøndelag. I 2010 har vi brukt den faktiske gjennomsnittsstørrelsen for å finne antall enheter i fylket. I Sør-Trøndelag er gjennomsnittlig størrelse 650 m² per enhet.

Kalkylen fra Veksthusringen i 2007 viste kr 328 i verdiskaping per m², i 2010 viser kalkylen på blomster kr 133 i verdiskaping per m². Dette er hovedårsaken til nedgangen i verdiskaping på veksthus.

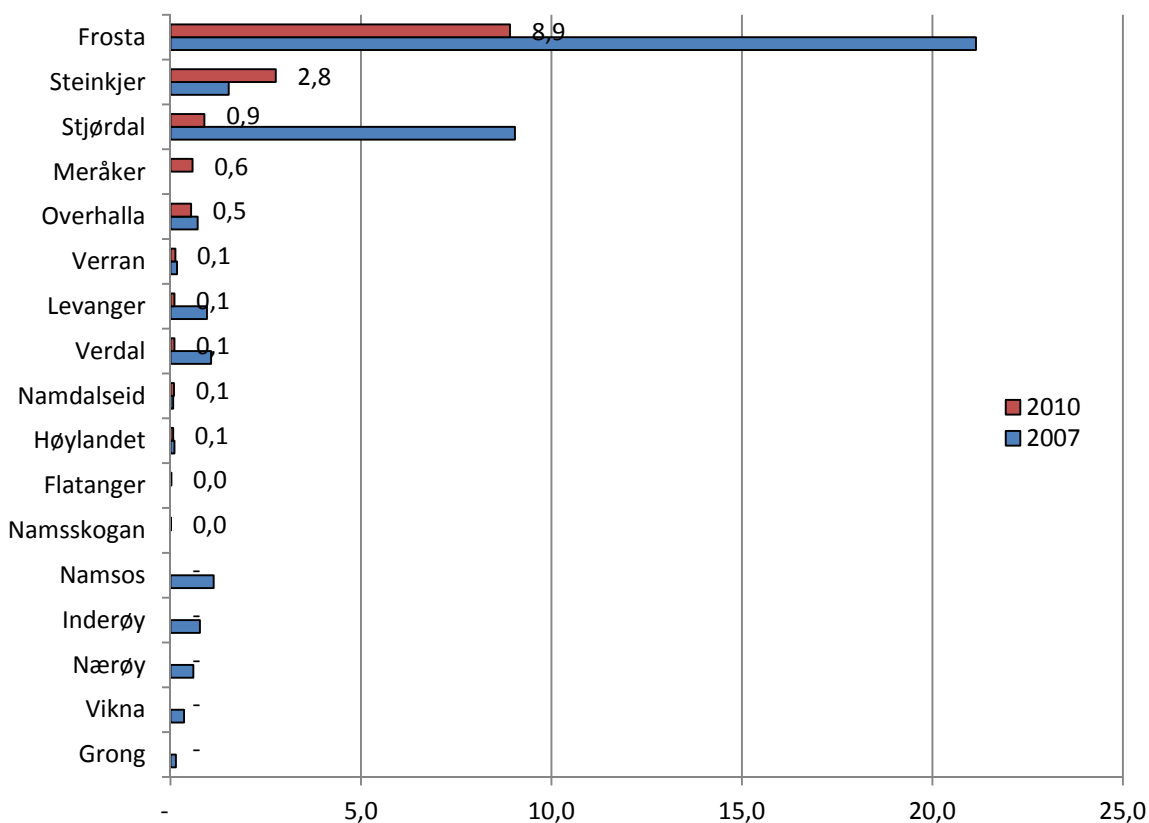

Figur 7.23 Verdiskapingen i veksthusproduksjon etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

I Nord-Trøndelag ble det søkt om tilskudd til 32 200 m² veksthus, men ifølge SSB (2012e) var det 114 100 m² veksthus i Nord-Trøndelag i 2010. Vi vet (jf. Norsk Landbruksrådgiving Veksthus) at det ble produsert grønnsaker på ca. 7 600 m² av veksthusarealet i Nord-Trøndelag. Resten har vi forutsatt er blomster, og totalt veksthusareal ble fordelt prosentvis på kommunene etter samme forhold som det arealet det ble gitt tilskudd til.

Som for Sør-Trøndelag ble det i 2007 forutsatt at hver enhet med veksthus var på 1000 m², og da ble det beregnet 113 bruk med veksthus i Nord-Trøndelag. I 2010 er faktisk gjennomsnittsstørrelse brukt for å beregne antall bruk, og for blomster er gjennomsnittet 2 810 m² per bruk, og for grønnsaker er gjennomsnittet 6 222 m² per bruk. Dette gjør at det beregnes verdiskaping på 21 bruk med blomster og 9 bruk med grønnsaker i Nord-Trøndelag i 2010. Både lavere verdiskaping per kvadratmeter og lavere antall bruk gjør at verdiskapingen er lavere i 2010 enn i 2007.

Figur 7.24 Verdiskapingen i veksthusproduksjon etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

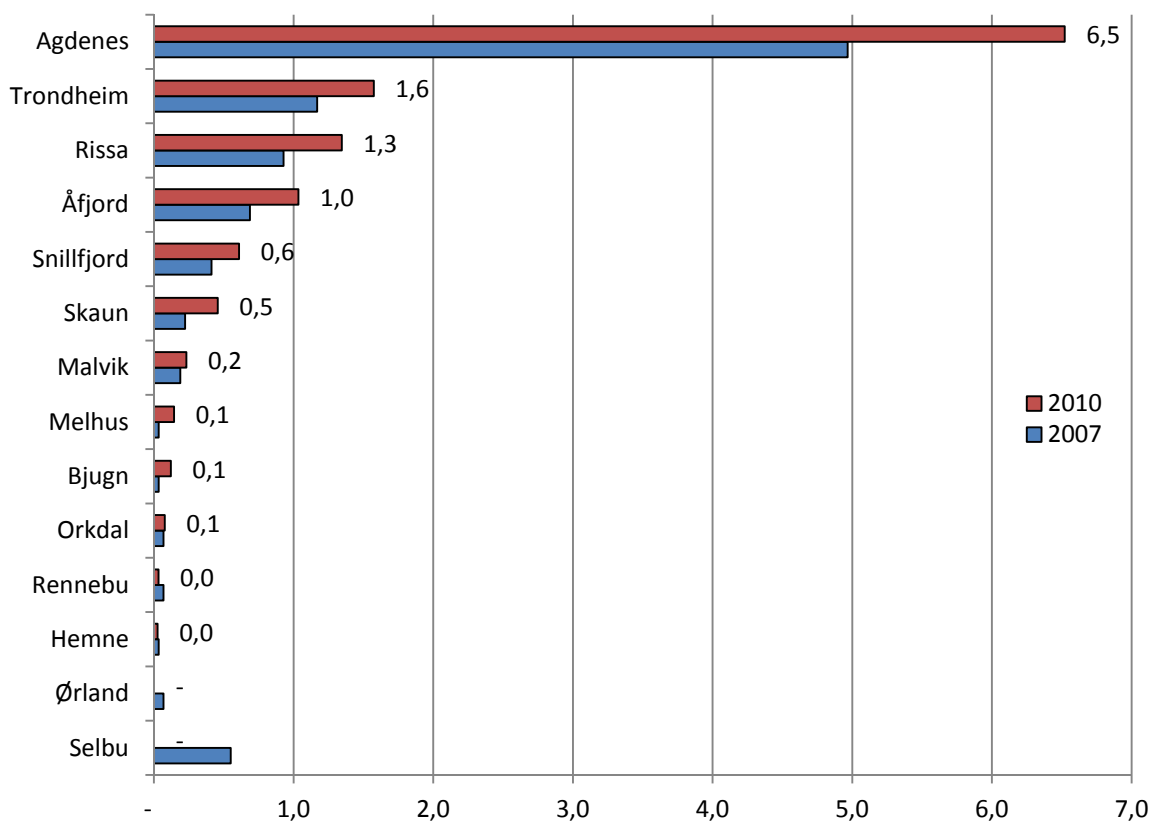
7.12 Frukt og bær

Beregningene av verdiskaping og sysselsetting i frukt- og bærproduksjonen er også slått sammen i presentasjonen av tallene.

Verdiskapingen ble i 2007 beregnet til 9,4 mill. kr, og sysselsettingen ble beregnet til 45 årsverk i 2007. I 2010 har verdiskapingen økt til 12,2 mill. kroner, og sysselsettingen er 36 årsverk. Agdenes er den klart største frukt- og bærkommunen i fylket og står alene for en verdiskaping på 6,5 mill. kr og 19 årsverk i 2010.

I 2007 ble det ikke beregnet verdiskaping på fruktarealet. Dette utgjør imidlertid bare 250 000 kr totalt i Sør-Trøndelag i 2010.

Bærarealet i fylket er redusert fra 549 dekar i 2007 til 461 dekar i 2010.

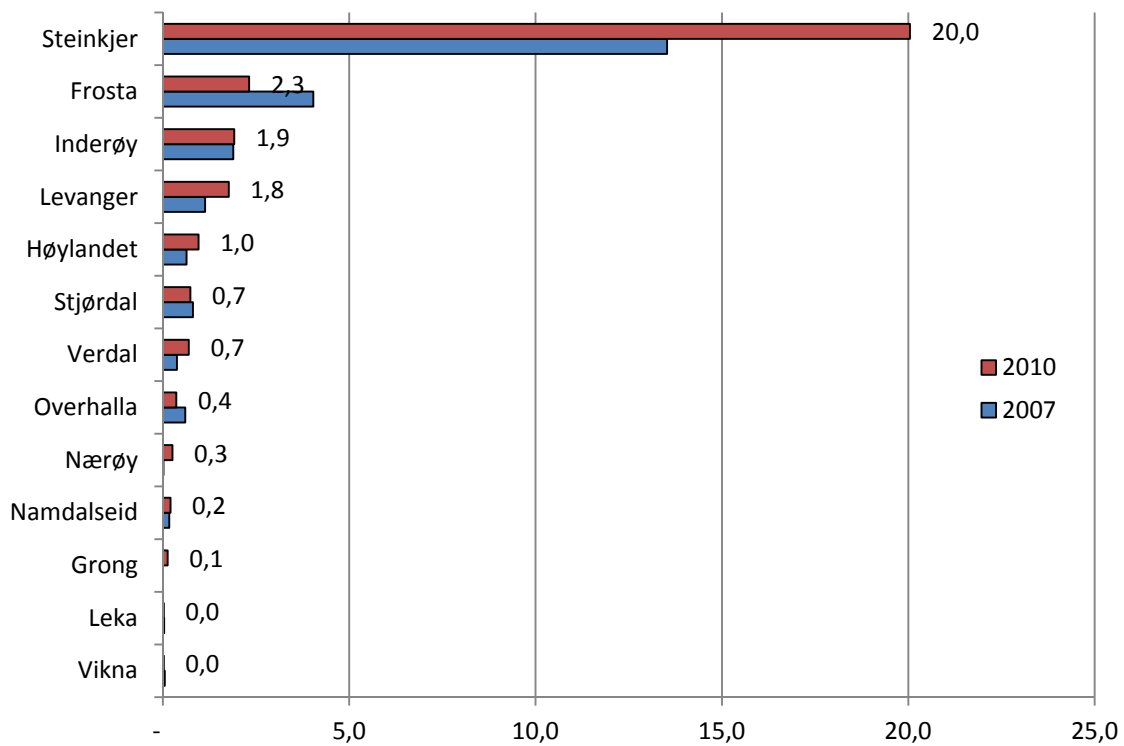
Figur 7.25 Verdiskapingen i frukt- og bærproduksjon etter kommune i Sør-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

I Nord-Trøndelag ble verdiskapingen i 2007 beregnet til 23,4 mill. kr, og sysselsettingen ble beregnet til 111 årsverk. I 2010 har verdiskapingen økt til 29,4 mill. kr, og sysselsettingen er 87 årsverk. Steinkjer er den klart største frukt- og bærkommunen i fylket og står alene for en verdiskaping på 20 mill. kr og 59 årsverk i 2010.

Verdiskaping på fruktarealet utgjør kr 440 000 kr totalt i Nord-Trøndelag i 2010.

Bærarealet i fylket er redusert fra 1 362 dekar i 2007 til 1 121 dekar i 2010.

Figur 7.26 Verdiskapingen i frukt- og bærproduksjon etter kommune i Nord-Trøndelag, mill. kroner, 2010-kroner (Kommuner som har «tilnærmet null» i verdi begge årene er ikke med i figuren)

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Referanser

- Budsjettnemnda for jordbruket, 2012. *Resultatkontroll for gjennomføringen av landbrukspolitikken*. Budsjettnemnda for jordbruket
- Folstad, K.S., Rye, S.K.P., 2012. *Verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i Møre og Romsdal*. NILF-notat nr. 2012-20. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning.
- Gartnerhallen, 2012. Kalkyledata mottatt per mail.
- GrøntProdusentenes Samarbeidsråd, 2012. Kalkyledata mottatt per mail.
- Holien, S., 2009. *Økonomi og arbeidsforbruk i produksjon av slaktekylling*. NILF-notat 2009-18. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning.
- Kjesbu, E., Sand, R., Sjelmo, O., 2009. *Landbrukets økonomiske betydning i Trøndelag*. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Oslo. NILF-rapport 2009-3.
- Kjesbu, E., Sjelmo, O., Holien, S.O., 2006. *Verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i Nord-Trøndelag*. NILF-notat nr. 2006-11. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning.
- Kjesbu, E., Sjelmo, O., 2007. *Verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i Møre og Romsdal*. NILF-notat nr. 2007-10. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning.
- Knutsen, H., Haukås, T., Solberg, L.R., Olsen, A., 2009. *Verdiskaping i jordbruket, skogbruket og tilleggsnæringar i Hordaland og Sogn og Fjordane*. NILF-notat 2009-14. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Bergen.
- Knutsen, H., Haukås, T., 2011. *Verdiskaping i jordbruket i Aust- og Vest-Agder*. NILF-notat 2011-18. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Bergen.
- Knutsen, H., Haukås, T., 2012. *Verdiskaping i jordbruk, skogbruk og tilleggsnæringar i Rogaland*. NILF-notat 2012-19. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Bergen.
- Lerfald, M., Lien, G., Alnes, P.K., Sand, R., Folstad, K.S., Rye, S.K.P., 2012a. *Verdiskaping i landbruk og landbruksbasert virksomhet i Hedmark*. NILF-rapport nr. 2012-2. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning.
- Lerfald, M., Lien, G., Alnes, P.K., Sand, R., Folstad, K.S., Rye, S.K.P., 2012b. *Verdiskaping i landbruk og landbruksbasert virksomhet i Oppland*. NILF-rapport nr. 2012-1. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning.
- NILF (flereårganger). *Driftsgranskinger i jord- og skogbruk. Regnskapsresultat*. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning.
- NILF, 2007. *Dekningsbidragskalkyler for Østlandet flatbygder, 2006/2007*. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning.
- Nortura, 2010. Kalkyledata for produksjon av fjørfeslakt
- SLF (flere årganger): Søknader om produksjonstilskudd i jordbruket. Antall søkere og sum utbetalinger. <http://32.247.61.17/skf/prodrapp.htm> Skrevet ut 07.05.2012.
- SSB, 2010a. Folketall 2010.
http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selecttable/MenuSelS.asp&SubjectCode=02
- SSB, 2010b. Jordbruksareal etter kommune.
http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?Productid=10.04&PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selecttable/MenuSelP.asp&SubjectCode=10

- SSB, 2010c. Sysselsatte per 4. kvartal, etter arbeidssted
http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selecttable/hovedtabellHjem.asp&KortnavnWeb=regsys
- SSB, 2012a. Tabell over antall landbrukseiendommer i 2010, fra Landbrukstelingen 2010. <http://www.ssb.no/emner/10/04/laeiby/tab-2011-06-20-02.html>
- SSB, 2012b. Arbeidsforbruk 2009/2010. Landbrukstelingen 2010.
<http://www.ssb.no/10/04/10/landt/arkiv/tab-2010-12-15-01.html>
- SSB, 2012c. Begreper i nasjonalregnskapet.
<http://www.ssb.no/emner/09/01/begreper/index.html>
- SSB, 2012d. Arbeidsinnsats i jord-, hage- og skogbruk. 2010.
http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selectvarval/define.asp&Tabellid=08848
- SSB, 2012e. Jordbruksbedrifter med veksthusareal. 2010.
http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selectvarval/define.asp&Tabellid=06813
- Veksthusringen, 2012. Kalkyledata mottatt per mail fra Veksthusringen avd. Trøndelag

Vedlegg 1

Verdiskaping (nettoprodukt) Nord-Trøndelag, kroner, 2010

	Melke- produksjon inkl. geit	Ammekyr	Ensidig korn	Fjørfe- kjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Sauehold	Grønnsaker, friland	Veksthus	Frukt og bær	Sum
Steinkjer	112 403 472	10 899 550	8 479 412	8 838 252	15 412 437	10 194 271	176 125	6 452 981	8 692 632	2 763 552	20 043 080	204 355 763
Namsos	15 691 207	1 002 214	121 512	289 679	734 661	1 327 929	7 569	1 308 383	0	0	0	20 483 155
Meråker	2 281 339	1 430 095	4 970	243 365	0	1 443	564 976	3 165 260	0	579 750	0	8 271 198
Stjørdal	31 798 483	10 097 578	4 756 451	1 327 575	5 203 181	170 635	9 237 656	3 017 065	146 505	892 492	739 260	67 386 880
Frosta	5 131 259	1 442 098	99 860	1 012 542	16 363 439	12 120	14 707 891	368 371	48 835 010	8 914 044	2 317 429	99 204 063
Leksvik	22 629 639	2 778 684	44 107	0	0	131 700	49 197	1 855 998	0	0	0	27 489 324
Levanger	77 288 866	11 746 056	3 353 925	9 031 419	48 388 657	10 651 880	13 751 473	5 711 747	17 906 170	105 148	1 769 348	199 704 690
Verdal	44 207 423	7 988 956	2 294 489	3 330 845	40 047 451	1 164 344	3 762 329	8 265 898	1 741 782	104 483	698 706	113 606 705
Mosvik	8 105 770	1 842 097	0	0	0	0	452 678	1 567 612	0	0	0	11 968 156
Verran	9 428 235	578 839	1 147	0	472 699	287	31 391	3 534 007	667 412	130 006	0	14 844 022
Namdalseid	33 798 950	1 829 480	275 072	1 732 502	673 711	576 805	8 556	2 231 392	0	92 918	207 024	41 426 409
Inderøy	32 040 096	2 245 099	2 066 866	579 535	19 568 213	2 760 157	2 300 850	1 601 789	1 692 947	0	1 914 972	66 770 525
Snåsa	30 535 994	2 284 923	298 305	538 267	8 445 828	536 508	362 641	3 727 097	0	0	0	46 729 562
Lierne	14 398 096	452 467	0	0	0	738	41 782	2 097 290	0	0	0	16 990 373
Røyrvik	3 155 518	81 500	0	0	0	123 493	6 459	182 350	0	0	0	3 549 319
Namsskogan	6 260 094	334 889	0	0	0	107 223	0	1 206 113	0	11 565	0	7 919 882
Grong	16 510 642	749 167	344 330	587 684	2 466 018	0	491 305	2 303 423	569 742	0	129 390	24 151 700
Høylandet	21 791 108	305 482	118 594	1 031 336	2 959 499	551	3 728	2 233 850	0	69 655	957 486	29 471 289
Overhalla	35 213 552	1 320 822	830 824	2 021 953	4 702 290	364	6 406 620	2 908 178	5 209 068	543 152	362 292	59 519 116
Fosnes	14 386 742	46 677	1 102	0	539 983	215	39 222	452 815	0	0	0	15 466 756
Flatanger	7 768 596	430 126	9 006	0	0	1 445	3 960	3 028 883	0	25 257	0	11 267 273
Vikna	19 059 128	389 831	0	0	0	590 587	71 606	2 103 748	0	0	25 878	22 240 780
Nærøy	46 273 369	2 110 376	833	0	3 262 596	2 873	70 711	2 341 073	16 278	0	258 780	54 336 889
Leka	13 646 263	223 866	36	0	0	338 485	39 031	370 818	0	0	25 878	14 644 377
SUM NT	623 803 839	62 610 873	23 100 841	30 564 954	169 240 663	28 694 054	52 587 755	62 036 140	85 477 546	14 232 021	29 449 523	1 181 798 208

Verdiskaping (bruttoprodukt) Nord-Trøndelag, kroner, 2010

	Melke- produksjon inkl. geit	Ammekyr	Ensidig korn	Fjørfe- kjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Sauhold	Grønnsaker, friland	Veksthus	Frukt og bær	Sum
Steinkjer	139 180 805	14 955 142	18 408 723	11 713 081	21 287 668	15 388 277	242 685	8 340 775	8 970 670	6 624 406	21 290 810	266 403 042
Namsos	18 954 591	1 361 058	260 956	383 903	959 429	1 931 474	9 789	1 754 877	0	0	0	25 616 078
Meråker	2 714 626	1 933 899	78 890	322 524	0	2 056	713 176	4 040 016	0	1 519 750	0	11 324 937
Stjørdal	39 117 571	13 851 779	11 017 780	1 759 397	7 164 111	257 536	12 713 924	4 182 838	151 191	2 121 020	785 900	93 123 046
Frosta	6 150 411	1 937 974	307 584	1 341 893	20 666 835	16 822	17 707 273	543 704	50 397 020	22 549 551	2 465 104	124 084 173
Leksvik	27 167 893	3 757 886	86 496	0	0	188 611	61 587	2 513 427	0	0	0	33 775 900
Levanger	95 314 303	15 968 779	7 361 161	11 969 079	63 929 482	15 555 325	17 916 801	7 388 193	18 478 907	249 885	1 892 383	256 024 298
Verdal	54 362 334	10 853 726	5 398 207	4 414 273	52 840 646	1 695 336	4 881 412	10 623 848	1 797 494	248 305	741 771	147 857 351
Mosvik	9 801 912	2 520 116	0	0	0	0	613 449	2 102 240	0	0	0	15 037 716
Verran	11 316 251	772 932	18 211	0	581 848	386	36 468	4 594 218	688 759	308 960	0	18 318 034
Namdalseid	41 579 302	2 524 137	696 484	2 296 034	930 437	888 752	12 146	2 876 778	0	220 821	219 784	52 244 675
Inderøy	39 630 661	3 056 111	4 372 257	768 040	26 155 165	4 050 976	3 022 851	2 145 906	1 747 097	0	2 033 002	86 982 067
Snåsa	37 108 523	3 106 404	879 979	713 350	11 295 279	782 829	472 870	4 895 483	0	0	0	59 254 716
Lierne	17 197 687	605 220	0	0	0	1 004	47 602	2 644 048	0	0	0	20 495 561
Røyrvik	3 746 330	109 059	0	0	0	168 314	7 389	269 143	0	0	0	4 300 236
Namsskogan	7 503 140	447 998	0	0	0	145 918	0	1 588 564	0	27 484	0	9 713 104
Grong	20 063 266	1 022 895	797 057	778 840	3 332 090	0	657 985	2 932 929	587 965	0	137 365	30 310 393
Høylandet	26 276 284	412 745	310 651	1 366 800	3 793 068	784	4 659	2 807 191	0	165 537	1 016 501	36 154 221
Overhalla	43 168 956	1 803 570	1 809 989	2 679 636	6 436 773	541	8 584 647	3 580 577	5 375 682	1 290 808	384 622	75 115 801
Fosnes	17 267 189	62 280	17 486	0	661 802	289	45 321	668 341	0	0	0	18 722 708
Flatanger	9 427 700	584 013	142 967	0	0	2 096	5 126	4 075 997	0	60 023	0	14 297 922
Vikna	22 866 085	522 020	0	0	0	807 725	82 497	2 919 774	0	0	27 473	27 225 575
Nærøy	55 912 697	2 824 027	13 220	0	4 055 538	3 906	83 347	3 207 239	16 799	0	274 730	66 391 503
Leka	16 222 707	296 009	578	0	0	435 147	42 294	547 317	0	0	27 473	17 571 525
Sum NT	762 051 223	85 289 781	51 978 678	40 506 852	224 090 173	42 324 104	67 965 299	81 243 421	88 211 584	35 386 550	31 296 918	1 510 344 582

Syssetting Nord-Trøndelag, årsverk, 2010

	Melke- Produksjon inkl. geit	Amme- kyr	Ensidig korn	Fjørefkjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Sauehold	Grønnsaker, friland	Veksthus	Frukt og bær	Sum
Steinkjer	408	50	56	15	50	34	1	40	23	16	59	752
Namsos	59	5	1	0	2	4	0	10	0	0	0	80
Meråker	7	6	0	0	0	0	1	18	0	3	0	37
Stjørdal	130	46	35	2	16	1	28	25	0	5	2	291
Frosta	17	6	1	2	45	0	32	4	130	48	7	292
Leksvik	92	13	0	0	0	0	0	14	0	0	0	120
Levanger	274	53	23	15	137	33	37	36	48	1	5	661
Verdal	161	36	17	6	114	4	10	50	5	1	2	405
Mosvik	32	8	0	0	0	0	1	12	0	0	0	53
Verran	35	3	0	0	2	0	0	23	2	1	0	64
Namdalseid	126	8	2	3	2	2	0	14	0	1	1	159
Inderøy	121	10	13	1	59	9	6	12	5	0	6	242
Snåsa	114	10	3	1	27	2	1	25	0	0	0	182
Lierne	54	2	0	0	0	0	0	11	0	0	0	67
Røyrvik	13	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	15
Namsskogan	22	2	0	0	0	0	0	8	0	0	0	32
Grong	60	3	2	1	8	0	1	13	2	0	0	91
Høylandet	80	1	1	2	7	0	0	12	0	0	3	106
Overhalla	131	6	6	3	16	0	18	14	14	3	1	212
Fosnes	50	0	0	0	1	0	0	5	0	0	0	56
Flatanger	29	2	1	0	0	0	0	23	0	0	0	55
Vikna	70	2	0	0	0	2	0	18	0	0	0	91
Nærøy	166	9	0	0	9	0	0	19	0	0	1	204
Leka	51	1	0	0	0	1	0	4	0	0	0	57
SUM NT	2 302	285	163	51	494	92	138	410	228	78	87	4 326

Omsetning, Nord-Trøndelag, kroner, 2010

	Melke- Produksjon inkl. geit	Ammekyr	Ensidig korn	Fjørfe- kjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Sauehold	Grønnsaker, friland	Veksthus	Frukt og bær	Sum
Steinkjer	319 053 869	36 844 648	52 200 522	65 763 104	68 674 017	50 382 635	518 660	17 194 825	12 330 594	28 109 966	26 724 371	677 797 212
Namsos	41 294 526	3 341 281	703 774	2 155 426	2 778 944	6 445 306	19 797	3 840 078	0	0	0	60 579 132
Meråker	6 100 380	4 722 132	324 509	1 810 813	0	6 717	1 389 214	8 149 936	0	3 959 750	0	26 463 452
Stjørdal	86 629 661	34 137 896	32 567 997	9 878 137	22 872 359	845 774	27 184 807	9 610 828	207 819	9 351 326	988 922	234 275 526
Frosta	13 764 419	4 715 597	1 033 180	7 534 061	68 661 892	55 437	32 396 347	1 356 580	69 273 000	73 063 141	3 107 731	274 961 387
Leksvik	57 327 917	9 227 676	219 793	0	0	642 546	121 825	5 580 839	0	0	0	73 120 596
Levanger	219 422 720	39 183 716	21 350 219	67 200 407	197 974 976	51 634 258	36 263 826	15 250 218	25 400 100	1 101 713	2 426 425	677 208 579
Verdal	124 010 245	26 620 826	16 076 685	24 783 937	165 579 506	5 623 642	9 838 305	21 691 445	2 470 737	1 094 749	929 367	398 719 445
Mosvik	21 092 932	6 202 156	0	0	0	0	1 292 677	4 599 079	0	0	0	33 186 845
Verran	24 430 380	1 869 366	74 912	0	2 362 575	1 242	63 607	9 563 085	946 731	1 362 168	0	40 674 066
Namdalseid	92 016 457	6 233 889	2 051 581	12 891 087	2 691 054	2 905 154	26 541	5 904 778	0	973 574	275 368	125 969 484
Inderøy	90 337 025	7 505 108	12 223 765	4 312 164	85 370 413	13 437 032	6 179 233	4 687 318	2 401 464	0	2 547 154	229 000 675
Snåsa	81 258 078	7 621 302	2 765 315	4 005 102	38 568 126	2 589 037	959 589	10 364 466	0	0	0	148 131 015
Lierne	37 071 139	1 473 708	0	0	0	3 436	81 579	5 217 789	0	0	0	43 847 651
Røyrvik	7 584 512	265 613	0	0	0	575 365	12 741	671 530	0	0	0	9 109 760
Namsskogan	16 220 598	1 090 935	0	0	0	499 128	0	3 378 170	0	121 174	0	21 310 006
Grong	44 158 960	2 514 894	2 243 921	4 372 800	10 665 238	0	1 369 252	5 891 623	808 185	0	172 105	72 196 979
Høylandet	57 433 964	1 010 001	929 471	7 673 900	10 969 396	2 613	9 077	5 507 486	0	729 832	1 273 577	85 539 317
Overhalla	95 264 849	4 434 534	5 102 982	15 044 819	22 391 517	1 784	17 879 690	6 759 224	7 389 120	5 691 022	481 894	180 441 435
Fosnes	37 862 469	150 536	71 928	0	1 836 385	927	78 426	1 667 557	0	0	0	41 668 229
Flatanger	20 570 706	1 430 337	588 088	0	0	6 882	10 286	8 964 566	0	264 634	0	31 835 499
Vikna	49 674 312	1 271 799	0	0	0	2 757 050	143 642	6 718 964	0	0	34 421	60 600 188
Nærøy	122 393 439	6 841 150	54 381	0	13 744 335	12 589	148 442	7 244 294	23 091	0	344 210	150 805 930
Leka	34 516 998	710 504	2 376	0	0	1 378 259	65 975	1 365 594	0	0	34 421	38 074 127
SUM NT	1 699 490 557	209 419 605	150 585 399	227 425 757	715 140 734	139 806 815	136 053 537	171 180 276	121 250 841	125 823 050	39 339 966	3 735 516 536

Verdiskaping (nettoprodukt) Sør-Trøndelag, kroner, 2010

	Melke- produksjon	Ammekyr	Ensidig korn	Fjørfe- kjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Sauehold	Grønnsaker, friland	Veksthus	Frukt og bær	Sum
Trondheim	17 030 265	1 597 500	6 979 968	734 823	3 603 357	1 166 660	39 165	678 111	0	906 981	1 574 694	34 311 524
Hemne	20 809 694	466 458	0	0	3 193 278	2 288	27 347	2 080 135	0	0	25 878	26 605 077
Snillfjord	14 633 194	727 474	0	2 361	124 383	2 142	19 501	742 847	0	0	609 870	16 861 773
Hitra	9 826 410	774 090	0	17	0	3 356	15 599	1 717 685	0	0	0	12 337 158
Frøya	1 879 950	214 329	0	375	13 751	1 992	0	5 006 897	0	0	0	7 117 294
Ørland	29 768 152	1 513 976	2 883 250	184 099	465 361	478 895	333 159	407 132	3 239 392	3 988	0	39 277 405
Agdenes	20 127 920	709 963	4 563	607	561 250	2 302	15 750	1 720 002	0	148 483	6 521 256	29 812 097
Rissa	47 040 769	5 404 708	690 710	1 345 656	2 005 078	28 870	370 916	3 746 476	97 670	9 704	1 345 656	62 086 212
Bjugn	26 756 862	3 290 476	99 419	179 297	4 515 976	9 189	112 740	2 572 119	65 113	7 577	121 662	37 730 432
Åfjord	36 629 119	203 295	48 210	207 690	2 254 845	873 525	136 443	3 500 253	65 113	0	1 035 120	44 953 614
Roan	11 199 164	618 627	18 319	0	0	1 259 574	3 669	1 636 782	0	0	0	14 736 136
Osen	10 171 326	207 813	19 360	0	0	122 054	0	1 924 284	0	0	0	12 444 836
Oppdal	38 117 625	2 817 054	0	0	0	537 627	3 056 643	33 334 375	0	146 090	0	78 009 414
Rennebu	29 675 336	1 305 596	67 916	127 331	0	2 284	3 898	12 082 089	0	0	33 216	43 297 668
Meldal	36 234 372	411 593	348 695	1 334 730	393 714	1 671 633	0	1 618 717	0	0	0	42 013 454
Orkdal	27 275 342	2 079 740	532 275	568 917	1 971 133	1 630 441	212 174	1 758 073	0	423 781	77 634	36 529 509
Røros	21 392 528	690 115	0	0	0	654 137	0	2 131 515	0	0	0	24 868 294
Holtålen	9 601 825	624 774	0	1 187 023	0	642	7 793	4 506 955	0	120 833	0	16 049 846
Midtre Gauldal	49 865 463	5 794 912	874	7 329 029	2 973 941	2 773 845	15 651	11 189 847	16 278	0	0	79 959 839
Melhus	28 357 378	6 519 456	4 494 334	4 764 742	912 779	1 392 418	3 782 730	3 227 898	1 416 216	288 724	144 066	55 300 742
Skaun	14 585 153	1 320 424	1 998 068	586 807	1 191 286	10 297	195 531	517 677	48 835	0	457 298	20 911 376
Klæbu	4 012 875	386 121	702 404	0	0	2 297	10 642	757 944	0	0	0	5 872 284
Malvik	5 632 203	410 240	632 972	166 510	2 311 806	949	8 859	1 221 595	0	17 414	232 902	10 635 451
Selbu	25 952 970	1 373 517	338 431	244 905	1 249 079	0	53 312	3 619 898	0	0	0	32 832 111
Tydal	8 273 824	160 207	0	37	0	1 124	5 690	483 630	0	0	0	8 924 511
Sum ST	544 849 717	39 622 461	19 859 769	18 964 957	27 741 019	12 628 541	8 427 212	102 182 936	4 948 619	2 073 575	12 179 253	793 478 058

Verdiskaping (bruttoprodukt) Sør-Trøndelag, kroner, 2010

	Melke- produksjon	Ammekyr	Ensidig korn	Fjørfe- kjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Sauehold	Grønnsaker, friland	Veksthus	Frukt og bær	Sum
Trondheim	21 330 297	2 200 786	15 233 479	973 839	5 095 601	1 784 596	55 135	953 869	0	2 155 454	1 673 364	51 456 421
Hemne	25 049 119	617 814	0	0	3 796 816	2 965	29 997	2 765 157	0	0	27 473	32 289 342
Snillfjord	17 492 517	960 602	0	3 128	142 228	2 736	20 920	984 338	0	0	648 535	20 255 006
Hitra	11 707 802	1 021 914	0	23	0	4 281	16 705	2 455 711	0	0	0	15 206 434
Frøya	2 279 626	280 351	0	497	14 709	2 428	0	6 686 360	0	0	0	9 263 970
Ørland	37 601 741	2 092 260	6 822 825	243 981	693 298	741 082	476 672	552 105	3 291 982	9 477	0	52 525 423
Agdenes	24 283 967	954 103	72 438	805	706 435	3 191	19 099	2 208 755	0	352 871	6 923 196	35 524 860
Rissa	57 879 761	7 420 310	1 853 191	1 783 359	2 750 576	43 744	512 905	4 964 309	99 256	23 061	1 428 596	78 759 069
Bjugn	32 365 413	4 458 651	395 885	237 618	5 945 525	13 217	143 975	3 547 352	66 170	18 007	132 387	47 324 199
Åfjord	44 221 488	273 818	134 043	275 245	2 871 475	1 225 281	166 796	4 546 207	66 170	0	1 098 920	54 879 444
Roan	13 367 867	826 701	64 000	0	0	1 702 798	4 242	2 085 925	0	0	0	18 051 533
Osen	12 183 429	280 405	34 665	0	0	173 580	0	2 447 449	0	0	0	15 119 529
Oppdal	45 731 518	3 725 987	0	0	0	692 139	3 319 346	40 883 920	0	347 185	0	94 700 096
Rennebu	35 700 253	1 774 009	214 682	168 749	0	3 325	5 066	15 354 810	0	0	35 801	53 256 694
Meldal	44 246 808	561 544	986 569	1 768 880	550 900	2 473 737	0	2 025 817	0	0	0	52 614 255
Orkdal	34 019 613	2 841 697	1 466 761	753 969	2 780 676	2 426 857	285 391	2 293 418	0	1 007 121	82 419	47 957 921
Røros	25 583 183	910 506	0	0	0	832 055	0	2 672 870	0	0	0	29 998 614
Holtålen	11 375 537	823 431	0	1 573 128	0	813	8 242	6 178 950	0	287 162	0	20 247 263
Midtre Gauldal	59 581 036	7 697 077	13 870	9 712 951	3 579 822	3 643 347	17 521	14 772 292	16 543	0	0	99 034 458
Melhus	35 321 674	8 967 940	10 559 828	6 314 575	1 274 075	2 121 752	5 284 813	4 260 368	1 439 208	686 157	154 021	76 384 410
Skaun	17 561 122	1 815 188	5 257 913	777 679	1 641 424	15 673	272 301	764 076	49 628	0	496 238	28 651 241
Klæbu	4 980 241	545 125	1 562 536	0	0	3 762	16 597	982 216	0	0	0	8 090 477
Malvik	7 190 844	566 678	1 414 921	220 671	3 259 280	1 464	12 641	1 745 642	0	41 384	247 257	14 700 783
Selbu	31 668 106	1 891 890	1 246 528	324 566	1 762 523	0	75 077	4 848 890	0	0	0	41 817 580
Tydal	9 848 762	215 097	0	49	0	1 563	6 558	656 427	0	0	0	10 728 457
SUM ST	662 571 723	53 723 883	47 334 133	25 133 711	36 865 364	17 916 387	10 749 999	131 637 233	5 028 958	4 927 880	12 948 208	1 008 837 480

Syssetting Sør-Trøndelag, årsverk, 2010

	Melke- produksjon	Ammekyr	Ensidig korn	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Sauhold	Grønnsaker, friland	Veksthus	Frukt og bær	Sum
Trondheim	67	7	47	1	13	4	0	6	0	5	5	154
Hemne	81	2	0	0	7	0	0	15	0	0	0	104
Snillfjord	53	3	0	0	0	0	0	5	0	0	2	64
Hitra	39	3	0	0	0	0	0	16	0	0	0	59
Frøya	7	1	0	0	0	0	0	36	0	0	0	44
Ørland	113	7	22	0	2	2	1	3	9	0	0	159
Agdenes	76	3	0	0	1	0	0	10	0	1	19	111
Rissa	172	25	6	2	6	0	1	26	0	0	4	244
Bjugn	94	15	2	0	14	0	0	21	0	0	0	146
Åfjord	130	1	0	0	6	2	0	22	0	0	3	166
Roan	39	3	0	0	0	3	0	9	0	0	0	55
Osen	39	1	0	0	0	0	0	11	0	0	0	51
Oppdal	148	12	0	0	0	1	5	155	0	1	0	321
Rennebu	119	6	1	0	0	0	0	69	0	0	0	195
Meldal	134	2	3	2	2	5	0	8	0	0	0	157
Orkdal	107	9	5	1	8	5	1	11	0	2	0	151
Røros	82	3	0	0	0	1	0	11	0	0	0	98
Holtålen	39	3	0	2	0	0	0	36	0	1	0	80
Midtre Gauldal	199	25	0	12	6	7	0	77	0	0	0	327
Melhus	114	30	34	8	3	5	12	22	4	2	0	234
Skaun	57	6	18	1	4	0	1	5	0	0	2	93
Klæbu	16	2	5	0	0	0	0	5	0	0	0	27
Malvik	24	2	5	0	8	0	0	12	0	0	1	50
Selbu	98	6	5	0	4	0	0	27	0	0	0	140
Tydal	32	1	0	0	0	0	0	4	0	0	0	37
SUM ST	2 077	179	153	31	84	37	21	624	13	12	36	3 267

Omsetning, Sør-Trøndelag, kroner, 2010

	Melke- produksjon	Ammekyr	Ensidig korn	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Sauehold	Grønnsaker, friland	Veksthus	Frukt og bær	Sum
Trondheim	48 850 864	5 430 796	43 193 129	5 467 622	17 008 955	5 809 989	120 017	2 236 380	0	9 503 143	2 102 961	139 723 855
Hemne	53 559 678	1 484 854	0	0	10 935 236	9 416	47 790	5 967 305	0	0	34 421	72 038 700
Snillfjord	37 688 612	2 303 262	0	17 564	576 887	8 648	32 055	2 113 584	0	0	816 817	43 557 430
Hitra	24 624 500	2 449 813	0	128	0	13 527	25 514	5 884 170	0	0	0	32 997 651
Frøya	4 916 865	667 223	0	2 788	59 600	7 553	0	14 533 222	0	0	0	20 187 251
Ørland	87 628 211	5 172 488	20 002 518	1 369 834	2 703 244	2 415 587	1 052 085	1 228 428	4 595 109	41 784	0	126 209 289
Agdenes	53 418 055	2 318 787	297 969	4 519	1 987 170	10 345	35 361	4 503 105	0	1 555 769	8 674 092	72 805 172
Rissa	131 272 567	18 298 546	5 730 657	10 012 673	8 456 765	143 996	1 100 549	10 659 071	138 546	101 675	1 789 892	187 704 938
Bjugn	71 624 525	10 912 641	1 366 427	1 334 105	20 142 823	43 559	285 346	8 090 139	92 364	79 390	178 665	114 149 983
Åfjord	97 448 794	668 765	411 483	1 545 366	9 254 742	4 080 368	316 840	9 448 816	92 364	0	1 376 840	124 644 377
Roan	29 245 337	2 007 246	212 996	0	0	5 616 631	7 475	4 196 635	0	0	0	41 286 322
Osen	26 229 978	690 382	82 167	0	0	611 319	0	4 906 749	0	0	0	32 520 595
Oppdal	97 495 456	8 945 448	0	0	0	2 193 251	5 197 559	76 601 039	0	1 530 698	0	191 963 452
Rennebu	75 982 928	4 350 611	691 725	947 440	0	10 990	10 240	30 741 077	0	0	46 988	112 781 999
Meldal	97 572 173	1 380 224	3 050 110	9 931 376	2 241 014	8 170 120	0	3 944 492	0	0	0	126 289 509
Orkdal	77 740 535	6 989 721	4 485 930	4 233 162	11 265 313	8 007 896	596 439	4 801 328	0	4 440 278	103 263	122 663 865
Røros	54 477 009	2 181 714	0	0	0	2 626 254	0	5 223 429	0	0	0	64 508 405
Holtålen	23 689 764	1 971 443	0	8 832 327	0	2 561	12 305	13 971 344	0	1 266 064	0	49 745 809
Midtre Gauldal	125 587 448	18 539 908	57 054	54 533 371	10 167 453	11 619 372	28 871	31 531 253	23 091	0	0	252 087 821
Melhus	79 843 667	22 136 951	31 666 813	35 453 187	4 131 116	6 957 490	11 472 757	9 090 461	2 008 917	3 025 183	197 239	205 983 781
Skaun	37 730 017	4 477 662	15 894 776	4 366 277	5 031 206	51 485	586 866	1 906 424	69 273	0	664 394	70 778 379
Klæbu	10 915 398	1 353 898	4 302 590	0	0	11 831	38 499	2 033 734	0	0	0	18 655 951
Malvik	16 708 243	1 404 496	4 399 080	1 238 960	10 307 593	4 800	28 337	4 180 153	0	182 458	309 789	38 763 909
Selbu	69 535 879	4 676 400	4 213 166	1 822 273	5 909 650	0	163 832	10 589 241	0	0	0	96 910 441
Tydal	20 985 130	529 987	0	273	0	5 705	12 400	1 462 485	0	0	0	22 995 980
SUM ST	1 454 771 635	131 343 265	140 058 591	141 113 244	120 178 767	58 432 693	21 171 138	269 844 064	7 019 664	21 726 443	16 295 362	2 381 954 865

Vedlegg 2

Nettoprodukt Sør-Trøndelag, 2010. Andel av driftsformene i hver kommune

	Melke- produksjon	Ammekyr	Ensidig korn	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Sauehold	Grønnsaker, friland	Veksthus	Frukt og bær	Sum
Trondheim	49,6	4,7	20,3	2,1	10,5	3,4	0,1	2,0	0,0	2,6	4,6	100
Hemne	78,2	1,8	0,0	0,0	12,0	0,0	0,1	7,8	0,0	0,0	0,1	100
Snillfjord	86,8	4,3	0,0	0,0	0,7	0,0	0,1	4,4	0,0	0,0	3,6	100
Hitra	79,6	6,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	13,9	0,0	0,0	0,0	100
Frøya	26,4	3,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	70,3	0,0	0,0	0,0	100
Ørland	75,8	3,9	7,3	0,5	1,2	1,2	0,8	1,0	8,2	0,0	0,0	100
Agdenes	67,5	2,4	0,0	0,0	1,9	0,0	0,1	5,8	0,0	0,5	21,9	100
Rissa	75,8	8,7	1,1	2,2	3,2	0,0	0,6	6,0	0,2	0,0	2,2	100
Bjugn	70,9	8,7	0,3	0,5	12,0	0,0	0,3	6,8	0,2	0,0	0,3	100
Åfjord	81,5	0,5	0,1	0,5	5,0	1,9	0,3	7,8	0,1	0,0	2,3	100
Roan	76,0	4,2	0,1	0,0	0,0	8,5	0,0	11,1	0,0	0,0	0,0	100
Osen	81,7	1,7	0,2	0,0	0,0	1,0	0,0	15,5	0,0	0,0	0,0	100
Oppdal	48,9	3,6	0,0	0,0	0,0	0,7	3,9	42,7	0,0	0,2	0,0	100
Rennebu	68,5	3,0	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	27,9	0,0	0,0	0,1	100
Meldal	86,2	1,0	0,8	3,2	0,9	4,0	0,0	3,9	0,0	0,0	0,0	100
Orkdal	74,7	5,7	1,5	1,6	5,4	4,5	0,6	4,8	0,0	1,2	0,2	100
Røros	86,0	2,8	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	8,6	0,0	0,0	0,0	100
Holtålen	59,8	3,9	0,0	7,4	0,0	0,0	0,0	28,1	0,0	0,8	0,0	100
Midtre Gauldal	62,4	7,2	0,0	9,2	3,7	3,5	0,0	14,0	0,0	0,0	0,0	100
Melhus	51,3	11,8	8,1	8,6	1,7	2,5	6,8	5,8	2,6	0,5	0,3	100
Skaun	69,7	6,3	9,6	2,8	5,7	0,0	0,9	2,5	0,2	0,0	2,2	100
Klæbu	68,3	6,6	12,0	0,0	0,0	0,0	0,2	12,9	0,0	0,0	0,0	100
Malvik	53,0	3,9	6,0	1,6	21,7	0,0	0,1	11,5	0,0	0,2	2,2	100
Selbu	79,0	4,2	1,0	0,7	3,8	0,0	0,2	11,0	0,0	0,0	0,0	100
Tydal	92,7	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	5,4	0,0	0,0	0,0	100

Nettoprodukt Nord-Trøndelag, 2010. Andel av driftsformene i hver kommune

	Melke- produksjon	Ammekyr	Ensidig korn	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Sauehold	Grønnsaker, friland	Veksthus	Frukt og bær	Sum
Steinkjer	55,0	5,3	4,1	4,3	7,5	5,0	0,1	3,2	4,3	1,4	9,8	100
Namsos	76,6	4,9	0,6	1,4	3,6	6,5	0,0	6,4	0,0	0,0	0,0	100
Meråker	27,6	17,3	0,1	2,9	0,0	0,0	6,8	38,3	0,0	7,0	0,0	100
Stjørdal	47,2	15,0	7,1	2,0	7,7	0,3	13,7	4,5	0,2	1,3	1,1	100
Frosta	5,2	1,5	0,1	1,0	16,5	0,0	14,8	0,4	49,2	9,0	2,3	100
Leksvik	82,3	10,1	0,2	0,0	0,0	0,5	0,2	6,8	0,0	0,0	0,0	100
Levanger	38,7	5,9	1,7	4,5	24,2	5,3	6,9	2,9	9,0	0,1	0,9	100
Verdal	38,9	7,0	2,0	2,9	35,3	1,0	3,3	7,3	1,5	0,1	0,6	100
Mosvik	67,7	15,4	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8	13,1	0,0	0,0	0,0	100
Verran	63,5	3,9	0,0	0,0	3,2	0,0	0,2	23,8	4,5	0,9	0,0	100
Namdalseid	81,6	4,4	0,7	4,2	1,6	1,4	0,0	5,4	0,0	0,2	0,5	100
Inderøy	48,0	3,4	3,1	0,9	29,3	4,1	3,4	2,4	2,5	0,0	2,9	100
Snåsa	65,3	4,9	0,6	1,2	18,1	1,1	0,8	8,0	0,0	0,0	0,0	100
Lierne	84,7	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	12,3	0,0	0,0	0,0	100
Røyrvik	88,9	2,3	0,0	0,0	0,0	3,5	0,2	5,1	0,0	0,0	0,0	100
Namsskogan	79,0	4,2	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	15,2	0,0	0,1	0,0	100
Grong	68,4	3,1	1,4	2,4	10,2	0,0	2,0	9,5	2,4	0,0	0,5	100
Høylandet	73,9	1,0	0,4	3,5	10,0	0,0	0,0	7,6	0,0	0,2	3,2	100
Overhalla	59,2	2,2	1,4	3,4	7,9	0,0	10,8	4,9	8,8	0,9	0,6	100
Fosnes	93,0	0,3	0,0	0,0	3,5	0,0	0,3	2,9	0,0	0,0	0,0	100
Flatanger	68,9	3,8	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	26,9	0,0	0,2	0,0	100
Vikna	85,7	1,8	0,0	0,0	0,0	2,7	0,3	9,5	0,0	0,0	0,1	100
Nærøy	85,2	3,9	0,0	0,0	6,0	0,0	0,1	4,3	0,0	0,0	0,5	100
Leka	93,2	1,5	0,0	0,0	0,0	2,3	0,3	2,5	0,0	0,0	0,2	100
SUM NT	52,8	5,3	2,0	2,6	14,3	2,4	4,4	5,2	7,2	1,2	2,5	100

Tidligere utgitt i denne serien – 2012

- 2012–1 Environmental and climate analysis for the Norwegian agriculture and food sector and assessment of actions. John Hille, Christian Solli, Karen Refsgaard, Knut Krokann, Helge Berglann, 153 s.
- 2012–2 Støtte til økologisk landbruk. Oddmund Hjukse, Ole Kristian Stornes, 42 s.
- 2012–3 Utbyggingsbruk i Hordaland. Torbjørn Haukås, 52 s.
- 2012–4 Innovasjon i landbruket. Trygve Kjølseth, Ivar Pettersen, 29 s.
- 2012–5 Hva skal det være: epler i løsvekt eller emballert? Butikkforsøk med norske, økologiske epler. Anna Birgitte Milford, 31 s.
- 2012–6 Handlingsrommet for konkurransedyktige verdikjeder for mat. Ellen Henrikke Aalerud, Julie Nåvik Hval, Ivar Pettersen, Johanne Kjuus, 99 s.
- 2012–7 Fleire dyr på sommerferie? Evaluering av beiteordningene. Agnar Hegrenes, Julie Nåvik Hval, Leif Jarle Asheim, Mads Svennerud, 102 s.
- 2012–8 Økonomien i jordbruket i Nord-Norge 2010. Øyvind Hansen, 73 s.
- 2012–9 Økonomien i landbruket i Trøndelag i 2010. Utviklingstrekk 2001–2010. Tabellsamling 2006–2010. Inger Sofie Murvold Knutsen, Svein Olav Holien, Knut Krokann, Siv Karin Paulsen Rye, Kristin Stokke Folstad, 87 s.
- 2012–10 Økonomien i jordbruket på Østlandet. Utviklingstrekk 2006–2010. Tabellsamling 2006–2010. Terje Haug, 87 s.
- 2012–11 Betalingsvillighet for landbrukets produksjon av kollektive goder. En litteraturgjennomgang. Arild Spissøy, Anna Birgitte Milford, Sjur Spildo Prestegard, 36 s.
- 2012–12 Melding om årsveksten 2011. Normalårsavlinger og registrerte avlinger. Ola Wågbo, Oddmund Hjukse, 18 s.
- 2012–13 Økonomien i jordbruket på Vestlandet. Trendar og økonomisk utvikling 2001-2010. Heidi Knutsen, Torbjørn Haukås, Anastasia Olsen, 72 s.
- 2012–14 Økonomien i jordbruket i Agder-fylka og Rogaland. Trendar og økonomisk utvikling 2001-2010. Tabellsamling 2006-2010. Heidi Knutsen, Torbjørn Haukås, Anastasia Olsen, 78 s.
- 2012–15 Økologisk frukt og bær i Norge. Hvor mye produseres og hvordan omsettes det? Anna Birgitte Milford, 33 s.
- 2012–16 Utbyggingsbruk i Hordaland – del 2. Torbjørn Haukås, 40 s.
- 2012–17 Grensehandel – utvikling, årsaker og virkning. Anna Birgitte Milford, Arild Spissøy, Ivar Pettersen, 57 s.
- 2012–18 Utbyggingsbruk i Østfold og Akershus. Gry-Heidi Ruud-Wethal, Lars Johan Rustad, Ingrid Fjellstad Luke, 41 s.
- 2012–19 Verdiskaping i jordbruk, skogbruk og tilleggsnæringer i Rogaland. Heidi Knutsen, Torbjørn Haukås, 62 s.
- 2012–20 Verdiskaping i Møre og Romsdal. Siv Karin Paulsen Rye, 61 s.
- 2012–21 Pelsdyrhold i Norge – avvikling, arbeidsforbruk og selskapsform. Ivar Hovland, Erik Bøe, 17 s.
- 2012–23 Gjennomgang av de direkte og kostnadssenkende tilskuddene over reindriftsavtalen. Valborg Kvakkestad, Ellen Henrikke Aalerud, 81 s.
- 2012–24 Dekningsbidragskalkyler Nord-Norge. Ole Kristian Stornes, 45 s.

Tidligere utgitt i denne serien – 2013

2013-1 Økonomien i jordbruket på Vestlandet. Trendar og økonomisk utvikling. Anastasia Olsen, Torbjørn Haukås, 76 s.

2013-3 Økonomien i jordbruket i Nord-Norge 2011. Øyvind Hansen, 71 s.

ADRESSE HOVEDKONTOR

Postadresse:	Kontoradresse:	Telefon: 22 36 72 00
Postboks 8024 Dep	Storgata 2-4-6	Telefaks: 22 36 72 99
0030 OSLO		E-post: postmottak@nilf.no
		Internett: www.nilf.no

ADRESSE DISTRIKTSKONTORER

Bergen	Postadresse:	Postboks 7317, 5020 BERGEN
	Telefon:	22 36 72 40
	Telefaks:	22 36 72 99
	E-post:	postmottak-Bergen@nilf.no
Trondheim	Postadresse:	Postboks 4718 – Sluppen, 7468 TRONDHEIM
	Telefon:	73 19 94 10
	Telefaks:	73 19 94 11
	E-post:	postmottak-Trondheim@nilf.no
Bodø	Postadresse:	Statens hus, Moloveien 10, 8002 BODØ
	Telefon:	22 36 72 51
	Telefaks:	22 36 72 99
	E-post:	postmottak-Bodo@nilf.no

ISBN 978-82-7077-853-9
ISSN 0805-9691

